

ACT SOCIAL

Δράσεις για την υποστήριξη και την ενίσχυση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας σε τοπικό επίπεδο

Π.Ε.3	Ανάλυση της αγοράς και επιχειρηματικές ευκαιρίες στον τουριστικό / αγροδιατροφικό τομέα
Παραδοτέο 3.1.1	Εκπόνηση έρευνας για τη χαρτογράφηση της υφιστάμενης κατάστασης στον αγροδιατροφικό και τον τουριστικό τομέα στην Ελλάδα

Σεπτέμβριος 2018

ΔΗΜΟΣ ΘΕΡΜΗΣ

Αριθμός Παραδοτέου	3.1.1
Τίτλος Έργου	Δράσεις για την υποστήριξη και την ενίσχυση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας σε τοπικό επίπεδο
Ακρωνύμιο Έργου	ACT SOCIAL
Διάρκεια Έργου	03.10.2017 - 02.10.2019
Εταίροι Έργου	ΚΔ (Δ1) Δήμος Θέρμης (GR) Δ2 Ένωση Νοτιοδυτικών Δήμων (BG) Δ3 Sdruzhenie Yunī Εταίροι (BG)

ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΑ

Ενότητα Α. Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	1
ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	1
ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.....	7
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ	11
ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ	11
ΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ	32
SWOT ΑΝΑΛΥΣΗ	37
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	40
Ενότητα Β. Ο ΚΛΑΔΟΣ ΤΗΣ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΗΣ	41
ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ	41
ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΟΥ ΚΛΑΔΟΥ	43
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ	49
ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΚΛΑΔΟΥ	49
ΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ	56
SWOT ΑΝΑΛΥΣΗ	62
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	67
Ενότητα Γ. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΡΩΤΟΓΕΝΟΥΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	68
ΚΛΑΔΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ - ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	68
ΚΛΑΔΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ - ΦΟΡΕΙΣ	81
ΚΛΑΔΟΣ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΗΣ - ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ.....	85
ΚΛΑΔΟΣ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΗΣ - ΦΟΡΕΙΣ.....	96
Παράρτημα.....	101

Ενότητα Α. Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, χωροθετείται στο βόρειο τμήμα της χώρας, αποτελώντας τη μεγαλύτερη σε έκταση (18.811 τετρ. χλμ) και τη δεύτερη μεγαλύτερη σε πληθυσμό περιφέρειά της (1.880.058 κάτοικοι, απογραφή 2011). Αποτελείται από επτά περιφερειακές ενότητες και τριάντα οχτώ συνολικά δήμους.



Εικόνα 1: Διοικητική διαίρεση Π.Κ.Μ

Η πλειοψηφία του πληθυσμού, συγκεντρώνεται στην πρωτεύουσά της Θεσσαλονίκη, η οποία λόγω της σημαντικής γεωγραφικής της θέσης, θεωρείται «πύλη» προς την Ευρώπη και τα Βαλκάνια.

Στον πίνακα που ακολουθεί, σημειώνονται τα βασικότερα γεωγραφικά και πληθυσμιακά στοιχεία των προαναφερθέντων Περιφερειών που ανήκουν στην ΠΚΜ.

Δημογραφικά στοιχεία ΠΚΜ, απογραφή 2011

Περιφερειακές Ενότητες	Έκταση τ.χλμ.	Θέση στην Ελλάδα	Πληθυσμός (2011)	% του συνόλου της Περιφέρειας	Πυκνότητα πληθυσμού ανά τ.χλμ.	Αριθμός Δήμων
Ημαθίας	1.701	40 ^η	140.710	7,51	82,73	3
Θεσσαλονίκης	3.683	10 ^η	1.110.132	58,92	299,90	14
Κιλκίς	2.519	26 ^η	80.360	4,29	31,90	2
Πέλλας	2.506	27 ^η	139.660	7,45	55,74	4
Πιερίας	1.516	42 ^η	127.400	6,80	84,00	3

Περιφερειακές Ενότητες	Έκταση τ.χλμ.	Θέση στην Ελλάδα	Πληθυσμός (2011)	% του συνόλου της Περιφέρειας	Πυκνότητα πληθυσμού ανά τ.χλμ.	Αριθμός Δήμων
Σερρών	3.968	8 ^η	176.050	9,39	44,37	7
Χαλκιδική	2.918	17 ^η	105.950	5,65	36,31	5
Σύνολο ΠΚΜ	18.811	1^η	1.882.108	100	99,66	38

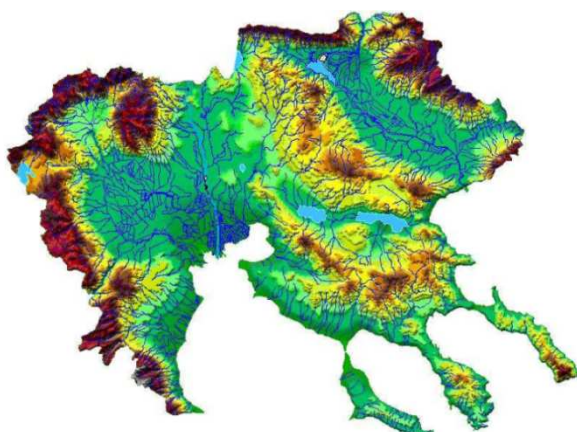
ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ και ίδια επεξεργασία

Σύμφωνα με τα στοιχεία της τελευταίας απογραφής για το μόνιμο πληθυσμό της χώρας που πραγματοποίησε η ΕΛΣΤΑΤ (2011), η ΠΚΜ διαθέτει στο σύνολό της 1.882.108 κατοίκους, εκ των οποίων οι 1.104.460 -αριθμός που ισοδυναμεί με το 58,92% του μόνιμου πληθυσμού της Περιφέρειας- συγκεντρώνονται στην Περιφερειακή Ενότητα Θεσσαλονίκης.

Δεύτερη σε πληθυσμό, όπως παρουσιάζεται και στον παραπάνω πίνακα, είναι η Π.Ε Σερρών με ποσοστό 9,39% ενώ ακολουθεί η Π.Ε Ημαθίας, η Π.Ε Πέλλας, η Π.Ε Πιερίας, η Π.Ε Χαλκιδικής και τέλος η Π.Ε Κιλκίς με ποσοστό 4,29%, συγκεντρώνοντας το μικρότερο πληθυσμό σε επίπεδο Περιφέρειας.

Γεωφυσικά χαρακτηριστικά

Κλιματολογικά, η Περιφέρεια χαρακτηρίζεται από χειμώνες με χαμηλές θερμοκρασίες, βροχοπτώσεις, συχνές χιονοπτώσεις και δροσερά, υγρά καλοκαίρια.



Εικόνα 2: Γεωφυσικός χάρτης Π.Κ.Μ

Διαθέτει μεγάλο εύρος φυσικών πόρων (πληθώρα ορεινών όγκων, σπήλαια, ποτάμια, λίμνες, περιοχές RAMSAR, ιαματικές πηγές, κ.α) και παράκτιες περιοχές σε πέντε από τις επτά περιφερειακές της ενότητες (εκτός των Περιφερειακών ενοτήτων

Κιλκίς και Πέλλας) – με τις Περιφερειακές Ενότητες Ημαθίας και Σερρών να διαθέτουν μικρό μήκος ακτογραμμών-.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας είναι από τις πιο πεδινές περιοχές της χώρας. Η γεωργική έκταση που καταλαμβάνει, αποτυπώνεται με ποσοστό 39,4% ως προς τη συνολική έκταση της Περιφέρειας έναντι 29,9% του Μ.Ο. της χώρας. Η καλλιεργήσιμη γη υπολογίζεται σε 7,6 εκατ. στρέμματα, εκ των οποίων το 75% ανήκει σε πεδινές και το 25% σε ορεινές και ημιορεινές εκτάσεις.

Η μόνη νησιωτική περιοχή της Περιφέρειας είναι η Αμμουλιανή που έχει ως κύρια παραγωγική δραστηριότητα τον τουρισμό.

Πολιτιστικό περιβάλλον

Πέραν του πλούσιου φυσικού περιβάλλοντός της, η Περιφέρεια χαρακτηρίζεται από ένα ιδιαίτερα πλούσιο και ποικιλόμορφο πολιτιστικό περιβάλλον που περιλαμβάνει πλήθος πολιτιστικών πόρων: αρχαιολογικών, θρησκευτικών, περιοχών χαρακτηρισμένων από την UNESCO ως μνημεία Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς (Άγιο Όρος, Παλαιοχριστιανικά και Βυζαντινά μνημεία της Θεσσαλονίκης, Αρχαιολογικός χώρος Αιγών). Η ύπαρξη των πολιτιστικών πόρων εμπλουτίζεται και ενισχύεται με την ύπαρξη υποδομών όπως τα μουσεία, τα θέατρα, οι αίθουσες τέχνης, κλπ, προσελκύοντας μεγάλο αριθμό επισκεπτών.

Σημαντικό ρόλο στο πολιτιστικό προφίλ και την ενίσχυση του παρεχόμενου τουριστικού προϊόντος διαδραματίζουν και οι εκδηλώσεις αλλά και οι διάφορες εκθέσεις (Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης, τουρισμού, τροφίμων) που πραγματοποιούνται στην Περιφέρεια- με κάποιες από αυτές να είναι ιδιαίτερα δημοφιλείς- όπως το Διεθνές Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης που έλκει πλήθος κόσμου από διάφορες χώρες.

Προσβασιμότητα

Η προσβασιμότητα από την Περιφέρεια




προς τις υπόλοιπες περιφέρειες της χώρας, προς τις Βαλκανικές χώρες (οδικώς) - μέσω ΠΑΘΕ και Εγνατίας οδού- αλλά και προς άλλες χώρες (αεροπορικώς), έχει καταστεί εύκολη εξαιτίας της θέσης της αλλά και των έργων υποδομής που υπάρχουν και λειτουργούν υποστηρικτικά (αεροδρόμιο, λιμάνι, εκτενές σιδηροδρομικό δίκτυο).

Οικονομικά στοιχεία ΠΚΜ

Σε ό,τι αφορά στην οικονομία της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, αυτή βασίζεται στον τριτογενή τομέα, στον οποίο, σύμφωνα με τα δεδομένα από την τελευταία απογραφή της ΕΛΣΤΑΤ για το 2011, απασχολείται το μεγαλύτερο μέρος του εργατικού δυναμικού της περιοχής, ενώ παράγεται το 13,47% του Ακαθόριστου Εγχώριου Προϊόντος της χώρας.

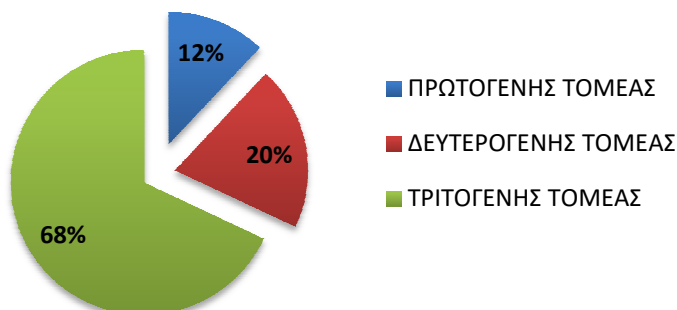
Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν σε εκατ. €

	2010*	2011*
 		
Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας	30.063	28.095
Ελλάδα	222.151	208.532
% Περιφ. ΑΕΠ επί συνόλου χώρας	13,53	13,47

ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ 2011, ίδια επεξεργασία, Προσωρινά στοιχεία*

Συγκεκριμένα, όπως μπορούμε να διαπιστώσουμε βάσει του παρακάτω πίνακα, ο τριτογενής τομέας κυριαρχεί στον κλάδο απασχόλησης, με ποσοστό 68%, ακολουθεί ο δευτερογενής με ποσοστό 20% ενώ το μικρότερο ποσοστό εργατικού δυναμικού, μόλις 12%, εντοπίζεται στον πρωτογενή τομέα.

ΤΟΜΕΙΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΠΚΜ (2011)



ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ 2011, ίδια επεξεργασία

Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, διαθέτει μεγάλες αγροτικές καλλιεργήσιμες εκτάσεις, με πλούσια γεωργική και κτηνοτροφική παραγωγή, ενώ συναντάται έντονη εκμηχάνιση και οργάνωση της εκμεταλλεύσιμης γης και του ζωικού κεφαλαίου σε επιχειρηματική βάση. Ειδικότερα, καταγράφονται υψηλά ποσοστά σε αροτριάιες και αρδευόμενες καλλιέργειες, αυξημένη συγκέντρωση παραγωγής (σε σύγκριση με την εθνική παραγωγή) σε σιτηρά, βιομηχανικά και αρωματικά φυτά. Ο αγροτικός τομέας της ΠΚΜ χαρακτηρίζεται σύμφωνα με την μελέτη «Αξιολόγησης, Αναθεώρησης και Εξειδίκευσης Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας» (2013) του Υ.Π.Ε.Κ.Α, από ετήσιες καλλιέργειες οι οποίες αυξομειώνονται ανάλογα με την κλαδική κατεύθυνση των ενισχύσεων, από μεγάλη συγκέντρωση σε σιτηρά, από έντονη παρουσία βαμβακοκαλλιέργειας και μονοκαλλιέργειας στις περισσότερες περιοχές εκτός από την περίπτωση της Π.Ε Θεσσαλονίκης και Π.Ε Σερρών.

Επιπλέον σε επίπεδο πρωτογενούς παραγωγής, παρατηρείται ισχυρή παρουσία επιχειρήσεων λιανικού εμπορίου και επισκευής οχημάτων, καπνοβιομηχανιών και επιχειρήσεων κλωστοϋφαντουργίας, που στο σύνολό τους συνεισφέρουν σημαντικά τόσο στην οικονομία της Περιφέρειας όσο και στην εθνική οικονομία. Ωστόσο, ο

πρωτογενής τομέας τα τελευταία χρόνια, παρουσιάζει αδυναμία αφενός εξαιτίας της εξάρτησής του από κρατικές επιδοτήσεις για την ενίσχυση του γεωργικού εισοδήματος και αφετέρου λόγω της μείωσης σε εξαγώγιμα γεωργικά προϊόντα και την παράλληλη αύξηση στα εισαγόμενα.

Ο δευτερογενής τομέας, διατηρεί την δυναμική του στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, ενώ ακολουθεί την Αττική στο κεφαλαιακό και παραγωγικό δυναμικό της χώρας. Τον ισχυρότερο κλάδο στο συγκεκριμένο τομέα, αποτελεί η μεταποίηση, καθώς απασχολεί μεγάλο μέρος του εργατικού δυναμικού και συμβάλλει σημαντικά στο σύνολο της οικονομικής δραστηριότητας λόγω της έντονης διασύνδεσής της με δραστηριότητες και των άλλων δύο τομέων της οικονομίας.

Ωστόσο ο μεταποιητικός κλάδος, παρουσιάζει τα τελευταία χρόνια μια πτωτική τάση (ιδιαίτερα στην περιοχή της Θεσσαλονίκης), πιθανώς λόγω της γενικότερης μείωσης που παρατηρείται στις εγχώριες επενδύσεις, της εξόδου επενδυτικών κεφαλαίων προς τα Βαλκάνια, της απουσίας εφαρμογής νέων τεχνολογιών, της έλλειψης νεοσύστατων μεταποιητικών επιχειρήσεων και της αδυναμίας προσέλκυσης ξένων επενδύσεων, γεγονότα που στο σύνολό τους μειώνουν την ανταγωνιστικότητα του κλάδου στις εθνικές και τις διεθνείς αγορές.

Ο τριτογενής τομέας τέλος, κατέχει την πρώτη θέση στην παραγωγική αλυσίδα της Κεντρικής Μακεδονίας, απορροφώντας το μεγαλύτερο μέρος του εργατικού δυναμικού της Περιφέρειας ενώ ενσωματώνει στην οικονομική δραστηριότητα και την απασχόληση, τη συμμετοχή παραδοσιακών κλάδων όπως το χονδρικό και το λιανικό εμπόριο, την εκπαίδευση και την υγεία. Ωστόσο και σε αυτήν την περίπτωση, παρατηρείται μη επαρκής παρουσία και διασύνδεση του τριτογενούς τομέα της ΠΚΜ με την εσωτερική και εξωτερική αγορά, γεγονός που επιφέρει αρνητικές επιπτώσεις στη συνολική ανάπτυξη της Περιφέρειας.

ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Αναφορικά με τη δημοφιλία της ως τουριστικού προορισμού, η περιφέρεια αποτελεί, μία περιοχή με υψηλή επισκεψιμότητα, με τον αριθμό των επισκεπτών της να αυξάνει διαχρονικά.



ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

2017:
7.262 χιλιάδες επισκέπτες

Το 2017, η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας βρέθηκε στην πρώτη θέση ανάμεσα στις 13 περιφέρειες της χώρας, συγκεντρώνοντας το μεγαλύτερο όγκο επισκέψεων -δέχτηκε 7.262 χιλιάδες επισκέπτες- καλύπτοντας το 23,4% του συνόλου των επισκέψεων της Ελλάδας.

Το αεροδρόμιο «Μακεδονία» της Θεσσαλονίκης, για την ίδια χρονιά, βρέθηκε στην τέταρτη θέση μεταξύ των δέκα αεροδρομίων της χώρας που δέχονται τις περισσότερες διεθνείς τουριστικές αφίξεις (1.929.916 επιβάτες). Την ίδια θέση, κατείχε και το 2016.

1	Αθήνα Athens	4.797.365
2	Ηράκλειο Heraklion	3.147.704
3	Ρόδος Rhodes	2.178.663
4	Θεσσαλονίκη Thessaloniki	1.929.916
5	Κέρκυρα Corfu	1.300.189
6	Χανιά Chania	1.093.702
7	Κως Kos	1.027.342
8	Ζάκυνθος Zakynthos	781.093
9	Σαντορίνη Santorini	431.120
10	Μύκονος Mykonos	346.458



Πηγή: Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας (ΥΠΑ) και Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών (ΔΑΑ)
Επεξεργασία: SETE Intelligence. Τα στοιχεία υπόκεινται σε αλλαγές λόγω δημοσίευσης πιο πρόσφατων στοιχείων από τις πηγές.
Source: Hellenic Civil Aviation Authority (HCAA) and Athens International Airport (AIA)
Processing: SETE Intelligence. Data are subject to changes

ΠΗΓΗ: Απολογισμός 2017, ΣΕΤΕ

Παρά το μεγάλο όγκο των επισκέψεων, δε συναντώνται εξίσου υψηλοί αριθμοί και ποσοστά σε σχέση με τις διανυκτερεύσεις και τις εισπράξεις των επισκεπτών, με την

περιφέρεια να βρίσκεται στη δεύτερη (διανυκτερεύσεις) και στην τέταρτη θέση (εισπράξεις) αντίστοιχα, για το 2017 μεταξύ του συνόλου περιφερειών. Στον πίνακα που ακολουθεί, αποτυπώνονται οι σχετικές πληροφορίες που αφορούν στην ποσοστιαία κατανομή των επισκέψεων, των διανυκτερεύσεων και των εισπράξεων ανά περιφέρεια, για το 2017.

Η Π.Κ.Μ, αποτελεί έναν ιδιαίτερα δημοφιλή τουριστικό προορισμό για τις βαλκανικές χώρες, όπου οι δημοφιλέστερες χώρες προέλευσης των επισκεπτών της το 2017 ήταν η Βουλγαρία, η Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας και η Σερβία.

Ποσοστιαία Κατανομή Επισκέψεων, Διανυκτερεύσεων και Εισπράξεων εισερχόμενων ταξιδιωτών ανά Περιφέρεια, 2017			
	Επισκέψεις	Διανυκτερεύσεις	Εισπράξεις
Νότιο Αιγαίο	19%	22%	26%
Κεντρική Μακεδονία	23%	19%	13%
Κρήτη	15%	19%	23%
Αττική	17%	14%	15%
Ιόνια Νησιά	10%	12%	12%
Αν. Μακεδονία & Θράκη	4%	3%	2%
Πελοπόννησος	2%	2%	2%
Θεσσαλία	2%	2%	2%
Ήπειρος	2%	2%	2%
Βόρειο Αιγαίο	1%	2%	1%
Δυτική Ελλάδα	2%	1%	1%
Στερεά Ελλάδα	1%	1%	1%
Δυτική Μακεδονία	1%	0%	0%

Σύμφωνα επίσης με την πρόσφατη μελέτη του ΙΝΣΕΤΕ «Ποιος πάει που; Πόσο μένει; Πόσα ξοδεύει;»- Ανάλυση εισερχόμενου τουρισμού ανά περιφέρεια και ανά αγορά 2017, και βάσει της ανάλυσης των δεικτών : δαπάνη ανά επίσκεψη, δαπάνη ανά διανυκτέρευση και μέση διάρκεια παραμονής, προκύπτει ότι στις περιφέρειες που συνορεύουν με τις Βαλκανικές χώρες παρατηρούνται οι χαμηλότερες ή από τις χαμηλότερες τιμές και στους τρεις δείκτες, παρουσιάζοντας μείωση σε σχέση με το 2016.

Σύμφωνα με τη μελέτη του ΕΟΤ¹, στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας συναντώνται τρεις διαφορετικοί τύποι ζωνών που χαρακτηρίζουν την τουριστική ανάπτυξη οι οποίες παρουσιάζουν διαφορετικά χαρακτηριστικά και διαφορετικές δυνατότητες ανάπτυξης. Παρά το γεγονός ότι η συγκεκριμένη μελέτη εκπονήθηκε

¹ Μελέτη τουριστικής ανάπτυξης Περιφερειών Κεντρικής Μακεδονίας και Δυτικής Μακεδονίας, 2003.

πριν δεκαπέντε χρόνια, η κατηγοριοποίηση ανταποκρίνεται και στη σημερινή πραγματικότητα.

Πιο συγκεκριμένα, στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας υπάρχουν:

1. Οι ανεπτυγμένες παραθαλάσσιες περιοχές της Χαλκιδικής, της Πιερίας αλλά και της Θεσσαλονίκης (δέχεται πλέον μεγάλο αριθμό επισκεπτών).
2. Το αστικό τμήμα της Θεσσαλονίκης.
3. Οι εσωτερικές ζώνες της Περιφέρειας στις οποίες βρίσκονται υπό ανάπτυξη ειδικές και εναλλακτικές μορφές τουρισμού.



Το ηλιοτροπικό μοντέλο του μαζικού τουρισμού αποτελεί τη ναυαρχίδα της τουριστικής δραστηριότητας της Περιφέρειας κεντρικής Μακεδονίας με τη Χαλκιδική και την παραθαλάσσια περιοχή της Πιερίας να συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο αριθμό επισκεπτών.

Πέραν του κλασικού μοντέλου «ήλιος-θάλασσα», η πόλη της Θεσσαλονίκης, λειτουργεί ως city break προορισμός του



οποίου η φήμη ενισχύεται περαιτέρω σταδιακά. Προορισμοί της Περιφέρειας όπως: το Δίον, η Πέλλα και η Βεργίνα πλούσιοι σε αρχαιολογικούς πόρους, δέχονται επίσης ένα μεγάλο αριθμό επισκεπτών. Ακόμη, ο θρησκευτικός τουρισμός αποτελεί δημοφιλή μορφή τουρισμού σε περιοχές όπως το όρος Άθως, η Βέροια, η Θεσσαλονίκη.



Αρκετές περιοχές της περιφέρειας, έχουν σχεδιάσει και αναπτύξει ειδικές και εναλλακτικές μορφές τουρισμού: αθλητικός- χιονοδρομικός (Καϊμακτσαλάν, Πέντε Πηγάδια, κλπ), οινικός (δρόμοι κρασιού Βορείου Ελλάδας), όχι όμως στο βαθμό και την έκταση που υπάρχει περιθώριο.

Στις τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές, εντοπίζονται συχνά περιβαλλοντικά και πολεοδομικά προβλήματα τα οποία εντείνονται εξαιτίας της υψηλής εποχικότητας του τουρισμού στην Περιφέρεια. Η έντονη εποχικότητα, αποτελεί ένα σημαντικό χαρακτηριστικό της τουριστικής ανάπτυξης στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, με την τουριστική σεζόν να διαρκεί κατά κύριο λόγο κατά τη διάρκεια των θερινών μηνών.

Η γεωγραφική κατανομή των ξενοδοχειακών μονάδων παρουσιάζει υψηλό βαθμό συγκέντρωσης στην Περιφερειακή ενότητα Χαλκιδικής και ακολούθως Πιερίας και Θεσσαλονίκης.

Από το σύνολο των ενοικιαζόμενων δωματίων, τα περισσότερα συναντώνται στην Περιφερειακή Ενότητα Χαλκιδικής, ενώ στη δεύτερη θέση, με το μισό αριθμό περίπου ακολουθεί η Περιφερειακή Ενότητα Πιερίας.

Σε ό,τι αφορά στην εθνικότητα των βασικών επισκεπτών της Περιφέρειας, οι τρεις κύριες χώρες προέλευσης για το 2017 ήταν η Βουλγαρία (1.700 χιλ. επισκέπτες), η ΠΓΔΜ (1.514 χιλ. επισκέπτες) και η Σερβία (887 χιλ. επισκέπτες).

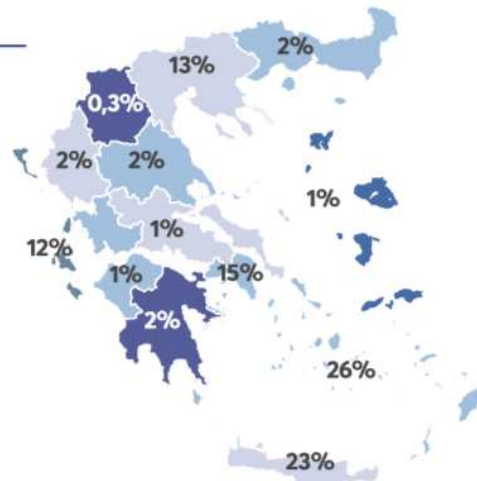


Κύριο γνώρισμα της περιφέρειας που χαρακτηρίζει το τουριστικό της προφίλ αποτελεί η υψηλή εποχικότητα. Η τουριστική περίοδος διαρκεί κατά βάση όσο και οι θερινοί μήνες. Το γεγονός αυτό, οδηγεί κατά συνέπεια στην εποχικότητα των εισπράξεων (συγκέντρωση εισπράξεων από τον τουρισμό συγκεκριμένους μήνες), η οποία αντανακλά τα δομικά χαρακτηριστικά σε σχέση με τα είδος του τουρισμού στην περιφέρεια δηλαδή τη στενή συνάρτηση με τις θερινές διακοπές Βαλκανίων και Ευρωπαίων (αποτελούν την πλειονότητα των επισκεπτών).

Τα έσοδα από τον τουρισμό, συνέβαλαν στην περιφερειακή ανάπτυξη της Κεντρικής Μακεδονίας σε ποσοστό 13% (σύμφωνα με τον απολογισμό του ΣΕΤΕ για το 2017)

Κατανομή Εσόδων 2017
Revenue Distribution 2017

26%	Νότιο Αιγαίο South Aegean
23%	Κρήτη Crete
15%	Αττική Attica
13%	Κεντρική Μακεδονία Central Macedonia
12%	Ιόνια νησιά Ionian Islands



ΠΗΓΗ: Απολογισμός ΣΕΤΕ, 2017

Σε σχέση με την ολοκληρωμένη προβολή και προώθηση της Περιφέρειας ως τουριστικού προορισμού, υπάρχει το brand “Very Macedonia”, το οποίο λειτουργεί ως σφραγίδα στις ενέργειες προώθησης της Περιφέρειας.



**VERY
MACEDONIA**
REGION OF CENTRAL MACEDONIA
GREECE

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ

Προκειμένου να εξετάσουμε τη διαχρονική κατάσταση του κλάδου του τουρισμού στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, και να αποτυπώσουμε την υφιστάμενη μελετήσαμε την εξέλιξη από το **2012 έως και το 2017** -βάσει της διαθεσιμότητας πληροφοριών και στοιχείων- που αφορούν:

- ✓ Τις διεθνείς και εγχώριες αεροπορικές αφίξεις,
- ✓ την απασχόληση στον τουρισμό,

- ✔ το ξενοδοχειακό δυναμικό,
- ✔ τα μη κύρια καταλύματα
- ✔ τις υποδομές τουρισμού της υπαίθρου
- ✔ τις αφίξεις, τις διανυκτερεύσεις, την πληρότητα στα ξενοδοχειακά καταλύματα,
- ✔ την εισερχόμενη τουριστική κίνηση από την κρουαζιέρα,
- ✔ την κίνηση των μουσείων και των αρχαιολογικών χώρων,
- ✔ τη σύντομη επισκόπηση του 2017 σε σχέση με τις εισπράξεις, τη δαπάνη ανά επίσκεψη και τη μέση διάρκεια παραμονής.

☒ Διεθνείς και εγχώριες αεροπορικές αφίξεις

Τα μεγάλα, διεθνή αεροδρόμια της χώρας, συγκεντρώνουν σταθερά το μεγαλύτερο μέρος του συνόλου των αεροπορικών αφίξεων. Ανάμεσα σε αυτά, βρίσκεται και το αεροδρόμιο της Θεσσαλονίκης, στο οποίο η εξέλιξη των διεθνών αεροπορικών κατά τη διάρκεια της περιόδου που



εξετάζεται είναι θετική αφού το 2012 οι επισκέπτες ήταν περίπου 1.304.000 και μετά από πέντε χρόνια, έφτασαν σχεδόν τα δυο εκατομμύρια. Η ανοδική πορεία των αφίξεων, αποδεικνύει τη σταδιακή αύξηση της δημοφιλίας ως προορισμού της Περιφέρειας.

Οι εγχώριες αφίξεις εμφανίζουν αυξητική τάση από το 2012 ως και το 2016, ενώ την επόμενη χρονιά, μία μικρή μείωση της τάξης των 100.000 περίπου επισκεπτών.

Εξέλιξη διεθνών και εγχώριων αεροπορικών αφίξεων

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Διεθνείς αφίξεις	1.303.390	1.351.818	1.576.661	1.479.244	1.724.599	1.929.916
Εγχώριες αφίξεις	674.664	651.996	884.327	1.097.676	1.291.643	1.197.084

ΠΗΓΗ: ΥΠΑ, ίδια επεξεργασία

☒ **Η απασχόληση στον τουρισμό**

Η απασχόληση στον τομέα του τουρισμού, παρουσίασε από το 2012 έως και το 2016 διαχρονική αύξηση, ενώ το 2017 σημειώθηκε μία μικρή μείωση. Η μείωση αυτή, είναι πιθανό να οφείλεται στη μικρή διάρκεια της τουριστικής περιόδου, (η σεζόν διαρκεί συνήθως όσο και οι καλοκαιρινοί μήνες) η οποία αποτρέπει συχνά τους εργαζόμενους στον κλάδο να απασχοληθούν για τόσο μικρό χρονικό διάστημα στις τουριστικές περιοχές της Περιφέρειας, αναζητώντας εργασία σε περιοχές στις οποίες η τουριστική περίοδος διαρκεί περισσότερο.



Απασχόληση στην ΠΚΜ (2012-2017)

Η απασχόληση την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας 2012-2017 (σε χιλιάδες)						
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Τουρισμός	40,9	41,6	45,5	48,1	50,6	48,1
Λοιποί Κλάδοι	549,5	512,0	517,9	552,7	568,2	577,9
Σύνολο απασχόλησης	590,4	553,6	563,4	600,8	618,8	626,0
Σύνολο χώρας	3.695,0	3.513,2	3.536,2	3.610,7	3.673,6	3.752,7
% Τουρισμού επί του συνόλου Περιφέρειας	6,9%	7,5%	8,1%	8,0%	8,2%	7,7%
% Λοιπών κλάδων επί του συνόλου Περιφέρειας	93,1%	92,5%	91,9%	92,0%	91,8%	92,3%

ΠΗΓΗ: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, ΕΛΣΤΑΤ

☒ Ξενοδοχειακό δυναμικό



Μελετώντας και συγκρίνοντας τους πίνακες που αφορούν στην εξέλιξη του ξενοδοχειακού δυναμικού των Περιφερειακών ενοτήτων, διαπιστώνεται ότι: οι ξενοδοχειακές μονάδες εμφανίζουν από το 2012 έως και το 2017, πολύ μικρές αυξομειώσεις (μία έως δύο παραπάνω ή λιγότερες μονάδες), με εξαίρεση την Περιφερειακή Ενότητα Χαλκιδικής όπου από το 2012 στο 2017 απέκτησε επιπλέον έξι ξενοδοχειακές μονάδες (όλων των αστέρων).

Επιπροσθέτως, παρατηρείται ότι στις Περιφερειακές ενότητες Πέλλας, Ημαθίας, Κιλκίς και Σερρών δεν υπάρχουν ξενοδοχειακές μονάδες 5*, ενώ αντίστοιχα οι ξενοδοχειακές μονάδες 4* είναι αισθητά λιγότερες σε σχέση με τις ανεπτυγμένες τουριστικά περιφερειακές ενότητες (Θεσσαλονίκης, Χαλκιδικής και Πιερίας). Η πλειοψηφία των πολυτελών ξενοδοχειακών μονάδων 4* και 5* χωροθετούνται διαχρονικά, στην Περιφερειακή ενότητα Χαλκιδικής.



Ακόμη, το γεγονός ότι η πλειοψηφία των πολυτελών ξενοδοχειακών μονάδων βρίσκεται στις περισσότερο δημοφιλείς, τουριστικά ανεπτυγμένες περιφερειακές

ενότητες, αποδεικνύει ότι οι περιοχές αυτές δέχονται επισκέπτες υψηλότερης εισοδηματικής στάθμης σε σχέση με τις υπόλοιπες.

Επιπροσθέτως, βάσει του πίνακα που ακολουθεί -που προέρχεται από την ετήσια αναφορά του ΣΕΤΕ για το 2017- διαπιστώνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό του συνόλου των ξενοδοχειακών μονάδων της Π.Κ.Μ, ανήκει στην κατηγορία ενός αστεριού (1*). Συνεπώς, αποδεικνύεται και από αυτό ότι η πλειοψηφία των επισκεπτών της, ανήκει στην κατηγορία των επισκεπτών χαμηλής εισοδηματικής στάθμης, γεγονός που έχει αντίκτυπο στον αριθμό των διανυκτερεύσεων, στις εισπράξεις και τις δαπάνες που πραγματοποιούνται στην Περιφέρεια.

Κατανομή ξενοδοχειακών κλινών ανά κατηγορία και ανά περιφέρεια

Περιφέρεια Regional Unit	5*	4*	3*	2*	1*
Ανατ. Μακεδονία και Θράκη Eastern Macedonia and Thrace	1,6%	1,9%	3,4%	3,5%	4,3%
Αττική Attica	8,4%	7,8%	6,6%	7,0%	7,5%
Βόρειο Αιγαίο North Aegean	1,2%	1,4%	4,4%	4,0%	2,3%
Δυτική Ελλάδα Western Greece	2,0%	2,1%	3,1%	2,5%	1,0%
Δυτική Μακεδονία Western Macedonia	0,1%	0,4%	1,8%	0,7%	0,9%
Ήπειρος Epirus	1,1%	2,0%	3,0%	2,3%	1,7%
Θεσσαλία Thessaly	1,8%	3,3%	4,1%	4,5%	5,5%
Ιόνια νησιά Ionian Islands	7,9%	10,8%	13,8%	14,7%	5,7%
Κεντρική Μακεδονία Central Macedonia	11,6%	8,1%	11,1%	9,2%	31,8%
Κρήτη Crete	26,1%	24,9%	17,3%	19,4%	19,5%
Νότιο Αιγαίο South Aegean	33,2%	30,9%	20,7%	21,6%	12,2%
Πελοπόννησος Peloponnese	4,0%	3,8%	6,1%	5,1%	3,3%
Στερεά Ελλάδα Central Greece	0,9%	2,6%	4,6%	5,6%	4,2%

ΠΗΓΗ: Απολογισμός ΣΕΤΕ, 2017

Στους πίνακες που ακολουθούν, παρουσιάζεται αναλυτικά και στη διάρκεια της πενταετίας από το 2012 ως και το 2017 η εξέλιξη του ξενοδοχειακού δυναμικού των περιφερειακών ενοτήτων και της Περιφέρειας συνολικά, αναφορικά με την κατάταξη τους σε αστέρια και τον αριθμό των μονάδων, τον αριθμό των δωματίων και των κλινών.

Η εξέλιξη του ξενοδοχειακού δυναμικού των Π.Ε. και της ΠΚΜ συνολικά

(2012-2017)

Ξενοδοχειακό δυναμικό 2012							
Περιφερειακή Ενότητα		5*	4*	3*	2*	1*	Σύνολο
Ημαθίας	Μονάδες	0	3	21	9	0	33
	Δωμάτια	0	77	462	235	0	774
	Κλίνες	0	156	962	448	0	1.566
Θεσσαλονίκης	Μονάδες	13	20	41	29	37	140
	Δωμάτια	1.865	1.571	2.454	1.046	821	7.757
	Κλίνες	3.420	2.762	4.659	1.975	1.537	14.353
Κιλκίς	Μονάδες	0	1	8	7	3	19
	Δωμάτια	0	50	207	135	31	423
	Κλίνες	0	100	424	258	63	845
Πέλλας	Μονάδες	0	6	34	15	8	63
	Δωμάτια	0	179	751	267	148	1.345
	Κλίνες	0	365	1.513	558	301	2.737
Πιερίας	Μονάδες	2	13	48	138	187	388
	Δωμάτια	354	1.064	1.513	3.576	3.668	10.175
	Κλίνες	726	2.144	3.070	6.889	7.112	19.941
Σερρών	Μονάδες	0	5	20	7	3	35
	Δωμάτια	0	284	492	167	107	1.050
	Κλίνες	0	610	956	320	217	2.103
Χαλκιδικής	Μονάδες	22	40	89	179	184	514
	Δωμάτια	3.899	5.113	5.483	5.002	3.915	23.412
	Κλίνες	8.268	9.987	10.727	9.627	7.442	46.051
Σύνολο	Μονάδες	37	88	261	384	422	1.192
	Δωμάτια	6.118	8.338	11.362	10.428	8.690	44.936
	Κλίνες	12.414	16.124	22.311	20.075	16.672	87.596

ΠΗΓΗ: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας

Ξενοδοχειακό δυναμικό 2013							
Περιφερειακή Ενότητα		5*	4*	3*	2*	1*	Σύνολο
Ημαθίας	Μονάδες	0	3	21	9	0	33
	Δωμάτια	0	77	462	235	0	774

Ξενοδοχειακό δυναμικό 2013							
Περιφερειακή Ενότητα		5*	4*	3*	2*	1*	Σύνολο
	Κλίνες	0	156	969	448	0	1.573
Θεσσαλονίκης	Μονάδες	13	20	39	30	36	138
	Δωμάτια	1.870	1.591	2.328	1.079	797	7.665
	Κλίνες	3.453	2.854	4.432	2.050	1.492	14.281
Κιλκίς	Μονάδες	0	1	8	5	4	18
	Δωμάτια	0	50	207	102	55	414
	Κλίνες	0	100	424	198	103	825
Πέλλας	Μονάδες	0	6	34	15	8	63
	Δωμάτια	0	161	764	267	148	1.340
	Κλίνες	0	337	1.536	558	301	2.732
Πιερίας	Μονάδες	3	13	47	139	186	388
	Δωμάτια	403	1.064	1.460	3.602	3.680	10.209
	Κλίνες	840	2.144	2.975	6.936	7.151	20.046
Σερρών	Μονάδες	0	5	20	7	2	34
	Δωμάτια	0	283	492	167	95	1.037
	Κλίνες	0	610	956	320	193	2.079
Χαλκιδικής	Μονάδες	22	39	85	177	188	511
	Δωμάτια	4.247	4.658	4.726	4.967	3.985	22.583
	Κλίνες	8.959	9.163	9.297	9.567	7.593	44.579
Σύνολο	Μονάδες	38	87	254	382	424	1.185
	Δωμάτια	6.520	7.884	10.439	10.419	8.760	44.022
	Κλίνες	13.252	15.364	20.589	20.077	16.833	86.115

ΠΗΓΗ: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας

Ξενοδοχειακό δυναμικό 2014							
Περιφερειακή Ενότητα		5*	4*	3*	2*	1*	Σύνολο
Ημαθίας	Μονάδες	0	4	21	9	0	34
	Δωμάτια	0	83	462	235	0	780

	Κλίνες	0	169	969	448	0	1.586
Θεσσαλονίκης	Μονάδες	13	20	39	30	37	139
	Δωμάτια	1.870	1.591	2.328	1.079	815	7.683
	Κλίνες	3.453	2.854	4.432	2.050	1.546	14.335
Κιλκίς	Μονάδες	0	1	8	5	4	18
	Δωμάτια	0	50	207	102	55	414
	Κλίνες	0	100	424	198	103	825
Πέλλας	Μονάδες	0	6	34	15	9	64
	Δωμάτια	0	169	764	267	166	1.366
	Κλίνες	0	356	1.536	558	337	2.787
Πιερίας	Μονάδες	3	13	48	139	186	389
	Δωμάτια	403	1.079	1.470	3.596	3.680	10.228
	Κλίνες	840	2.165	2.998	6.935	7.151	20.089
Σερρών	Μονάδες	0	5	20	7	2	34
	Δωμάτια	0	283	492	167	95	1.037
	Κλίνες	0	610	956	320	193	2.079
Χαλκιδικής	Μονάδες	23	42	88	174	190	517
	Δωμάτια	4.427	5.302	4.871	4.823	4.047	23.470
	Κλίνες	9.304	10.520	9.659	9.303	7.709	46.495
Σύνολο	Μονάδες	39	91	258	379	428	1.195
	Δωμάτια	6.700	8.557	10.594	10.269	8.858	44.978
	Κλίνες	13.597	16.774	20.974	19.812	17.039	88.196

ΠΗΓΗ: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας

Ξενοδοχειακό δυναμικό 2015							
Περιφερειακή Ενότητα		5*	4*	3*	2*	1*	Σύνολο
Ημαθίας	Μονάδες	0	4	21	8	0	33
	Δωμάτια	0	83	462	187	0	732
	Κλίνες	0	169	969	359	0	1.497
Θεσσαλονίκης	Μονάδες	13	20	38	31	36	138
	Δωμάτια	1.870	1.591	2.248	1.089	804	7.602
	Κλίνες	3.453	2.854	4.266	2.069	1.520	14.162
Κιλκίς	Μονάδες	0	1	8	4	4	17
	Δωμάτια	0	50	207	90	55	402
	Κλίνες	0	100	424	176	103	803
Πέλλας	Μονάδες	0	6	35	15	9	65
	Δωμάτια	0	169	775	267	166	1.377
	Κλίνες	0	356	1.563	558	337	2.814
Πιερίας	Μονάδες	3	14	49	138	185	389
	Δωμάτια	403	1.095	1.493	3.585	3.644	10.220
	Κλίνες	840	2.197	3.072	6.913	7.086	20.108
Σερρών	Μονάδες	0	5	21	7	2	35
	Δωμάτια	0	283	504	167	95	1.049
	Κλίνες	0	610	975	320	193	2.098
Χαλκιδικής	Μονάδες	27	45	92	167	187	518
	Δωμάτια	4.823	5.527	4.701	4.533	3.972	23.556
	Κλίνες	10.241	10.886	9.306	8.769	7.561	46.763
Σύνολο	Μονάδες	43	95	264	370	423	1.195
	Δωμάτια	7.096	8.798	10.390	9.918	8.736	44.938
	Κλίνες	14.534	17.172	20.575	19.164	16.800	88.245

ΠΗΓΗ: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας

Ξενοδοχειακό δυναμικό 2016							
Περιφερειακή Ενότητα		5*	4*	3*	2*	1*	Σύνολο
Ημαθίας	Μονάδες	0	4	21	7	0	32
	Δωμάτια	0	83	462	182	0	727
	Κλίνες	0	169	969	348	0	1.486
Θεσσαλονίκης	Μονάδες	13	22	39	29	35	138
	Δωμάτια	1.870	1.685	2.360	1.015	782	7.712
	Κλίνες	3.453	3.019	4.500	1.933	1.473	14.378
Κιλκίς	Μονάδες	0	1	8	4	4	17
	Δωμάτια	0	50	207	90	55	402
	Κλίνες	0	100	424	176	103	803
Πέλλας	Μονάδες	0	7	35	15	9	66
	Δωμάτια	0	186	775	267	166	1.394
	Κλίνες	0	388	1.563	558	337	2.846
Πιερίας	Μονάδες	4	14	51	137	182	388
	Δωμάτια	599	937	1.502	3.561	3.615	10.214
	Κλίνες	1.234	1.915	3.108	6.889	7.034	20.180
Σερρών	Μονάδες	0	5	20	6	2	33
	Δωμάτια	0	283	497	155	95	1.030
	Κλίνες	0	610	960	293	193	2.056
Χαλκιδικής	Μονάδες	31	47	95	163	185	521
	Δωμάτια	6.037	4.844	4.773	4.393	3.968	24.015
	Κλίνες	12.772	9.510	9.610	8.568	7.579	48.039
Σύνολο	Μονάδες	48	100	269	361	417	1.195
	Δωμάτια	8.506	8.068	10.576	9.663	8.681	45.494
	Κλίνες	17.459	15.711	21.134	18.765	16.719	89.788

ΠΗΓΗ: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας

Ξενοδοχειακό δυναμικό 2017							
Περιφερειακή Ενότητα		5*	4*	3*	2*	1*	Σύνολο
Ημαθίας	Μονάδες	0	4	21	7	0	32
	Δωμάτια	0	83	462	182	0	727
	Κλίνες	0	169	969	348	0	1.486
Θεσσαλονίκης	Μονάδες	11	26	39	27	34	137
	Δωμάτια	1.661	2.007	2.304	967	760	7.699
	Κλίνες	3.067	3.689	4.381	1.838	1.427	14.402
Κιλκίς	Μονάδες	0	0	8	5	4	17
	Δωμάτια	0	0	207	150	55	412
	Κλίνες	0	0	424	275	103	802
Πέλλας	Μονάδες	0	7	35	15	9	66
	Δωμάτια	0	186	779	267	166	1.398
	Κλίνες	0	388	1.581	558	337	2.864
Πιερίας	Μονάδες	4	15	53	135	180	387
	Δωμάτια	599	955	1.568	3.515	3.587	10.224
	Κλίνες	1.234	1.967	3.241	6.816	6.972	20.230
Σερρών	Μονάδες	0	6	19	6	2	33
	Δωμάτια	0	299	481	155	95	1.030
	Κλίνες	0	642	928	293	193	2.056
Χαλκιδικής	Μονάδες	32	50	95	163	180	520
	Δωμάτια	6.300	5.201	4.591	4.388	3.855	24.335
	Κλίνες	13.468	10.273	9.195	8.576	7.375	48.887
Σύνολο	Μονάδες	47	108	270	358	409	1.192
	Δωμάτια	8.560	8.731	10.392	9.624	8.518	45.825
	Κλίνες	17.769	17.128	20.719	18.704	16.407	90.727

ΠΗΓΗ: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας

☒ Μη κύρια καταλύματα

Στα μη κύρια τουριστικά καταλύματα (ή συμπληρωματικά), υπάγονται: οι τουριστικές επιπλωμένες επαύλεις ή κατοικίες, τα ενοικιαζόμενα επιπλωμένα διαμερίσματα, τα ενοικιαζόμενα δωμάτια και οι χώροι οργανωμένης κατασκήνωσης.

Αριθμός μη κύριων τουριστικών καταλυμάτων

Περιφερειακή Ενότητα	Αριθμός Ενοικιαζόμενων Διαμερισμάτων	Αριθμός Δωματίων	Αριθμός Κλινών
Ημαθίας	22	148	336
Θεσσαλονίκης	512	4.050	9.600
Κιλκίς	4	23	61
Πέλλας	95	546	1.223
Πιερίας	1.244	8.956	19.989
Σερρών	12	83	178
Χαλκιδικής	2.262	14.796	35.808
Σύνολο περιφέρειας	10.149	28.602	67.195

ΠΗΓΗ: Μητρώο Τουριστικών επιχειρήσεων, ΕΟΤ, 2017, ίδια επεξεργασία

Κοινές διαπιστώσεις εξάγονται αναφορικά με τον αριθμό των ενοικιαζόμενων διαμερισμάτων/δωματίων: ο μεγαλύτερος αριθμός βρίσκεται συγκεντρωμένος στις τουριστικά ανεπτυγμένες Π.Ε ήτοι της Χαλκιδικής και της Πιερίας και ακολουθεί αυτή της Θεσσαλονίκης. Στο σύνολό της, η περιφέρεια παρουσιάζει ιδιαίτερη δυναμικότητα ως προς τον αριθμό των ενοικιαζόμενων διαμερισμάτων/ δωματίων.

Αριθμός επαύλεων

Περιφερειακή ενότητα	Αριθμός επαύλεων
Ημαθίας	8
Θεσσαλονίκης	20
Κιλκίς	1
Πέλλας	32
Πιερίας	32
Σερρών	12

Περιφερειακή ενότητα	Αριθμός επαύλεων
Χαλκιδικής	295
Σύνολο Περιφέρειας	400

ΠΗΓΗ: Μητρώο Τουριστικών Επιχειρήσεων, ΕΟΤ, 2017

Σε ό,τι αφορά στις τουριστικές επαύλεις, η ΠΕ Χαλκιδικής κατέχει εξέχουσα θέση με 295 και ακολουθούν η ΠΕ Πιερίας με 32 και η ΠΕ Θεσσαλονίκης με 20.

Μεγάλη δυναμική – ειδικά σε σχέση με άλλες περιφέρειες της χώρας- παρουσιάζει η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας αναφορικά με τα campings, όπου το 2016 (τελευταία διαθέσιμα στοιχεία) διέθετε 72 μονάδες και 386 οικισμούς. Η διαμονή σε camping, αποτελεί συχνή και δημοφιλή επιλογή διαμονής στην Περιφέρεια, εξαιτίας του μεγάλου αριθμού επισκεπτών από τις βαλκανικές χώρες οι οποίοι επιλέγουν το συγκεκριμένο τρόπο διακοπών.



☒ Υποδομές τουρισμού της υπαίθρου

Σε σχέση με τις υποδομές τουρισμού της υπαίθρου, στην Π.Κ.Μ διαπιστώνεται ότι υπάρχουν σε όλες τις περιφερειακές ενότητες αγροτουριστικές μονάδες. Οι περισσότερες, συναντώνται στις Περιφέρειες Κιλκίς και Πέλλας, ενώ οι λιγότερες στην Π.Ε Θεσσαλονίκης.

Αγροτουριστικά καταλύματα/ μονάδες ανά Περιφερειακή Ενότητα

Περιφερειακή Ενότητα	Αγροτουριστικό κατάλυμα/ μονάδα
ΗΜΑΘΙΑΣ	<ul style="list-style-type: none"> ☑ Ξενώνας Ολυμπία ☑ Αρχοντικό "Αθηνά" ☑ Λυδία Λίθος ☑ Esperides Spa Hotel ☑ Ξενώνας Μηλίτσα ☑ Palea Poli Boutique Hotel ☑ Χαγιάτι Ξένιος Οίκος

Περιφερειακή Ενότητα	Αγροτουριστικό κατάλυμα/ μονάδα
	<ul style="list-style-type: none"> ☑ Villa Anthemia ☑ Ξενοδοχείο Αρκόριον
ΠΙΕΡΙΑΣ	<ul style="list-style-type: none"> ☑ Ξενώνας Δημάτη ☑ Ξενώνας Challet Castello ☑ Κτήμα "Φακή" ☑ Κτήμα Μπέλλου ☑ Atrion ☑ Παραδοσιακός Ξενώνας "Μύθος" ☑ Σεμέλη Resort ☑ Ξενώνας "Το πατρικό" ☑ Vaella Pallas ☑ Αυτοεξυπηρετούμενοι Ξενώνες & εργαστήρια Σαφέτης ☑ Ξενώνας Παπανικολάου ☑ Παραδοσιακός Ξενώνας Πλειάδες
ΣΕΡΡΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> ☑ Ξενώνας "Λιμναίο" ☑ Ξενοδοχείο Μελίνα ☑ Ξενώνας Βιγλάτορας ☑ Ξενοδοχείο Ρεφανίδης ☑ Ξενοδοχείο Αετόπετρα ☑ Ξενοδοχείο Μορφή ☑ Ξενώνας Οικοπεριηγητής
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	<ul style="list-style-type: none"> ☑ Οικία Αλεξάνδρου ☑ Πράσινο χωριό ☑ Αρχοντικό Βίραγγας ☑ Απολυμένη Πέτρα ☑ Ξενώνας Ελατόδασος ☑ Ξενώνας "ο Τζίμης"
ΚΙΛΚΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> ☑ Ιππικός όμιλος Κιλκίς ☑ Ξενοδοχείο Δοβήρος ☑ Ξενοδοχείο Κοτζά-Ντερέ ☑ Ξενοδοχείο Κρούσσια ☑ Ξενοδοχείο Μόρυλλος ☑ Ξενοδοχείο Παρυφές ☑ Ξενοδοχείο "το κάτι άλλο" ☑ Παραδοσιακός Ξενώνας "Δημοσθένης" ☑ Παραδοσιακός Ξενώνας Μοσχόπολις ☑ Ραγιάν, εδέσματα του Πόντου ☑ Το κτήμα στο Μπαϊρι
ΠΕΛΛΑΣ	<ul style="list-style-type: none"> ☑ Ξενώνας Μαϊάνδρος

Περιφερειακή Ενότητα	Αγροτουριστικό κατάλυμα/ μονάδα
	<ul style="list-style-type: none"> ☑ Ξενώνας Βαρόσι ☑ Παραδοσιακό ξενοδοχείο Χαγιάτι ☑ Απόδραση ☑ Ξενώνας ΕΛΚΑ ☑ Ξενοδοχείο Έναστρον ☑ Ζείδωρο, Mountain Resort ☑ Λίθος Hotel Spa ☑ Πατρικό ☑ Συγκρότημα Ρούγα ☑ Chalet Sapin ☑ Ξενοδοχείο Παναγίτσα/ Πανσιόν Σελήνη ☑ Σουίτες Λεβέντης
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	<ul style="list-style-type: none"> ☑ Αγροτουριστική μονάδα "Αραβάνι" ☑ Ξενοδοχείο Αριστοτέλης ☑ Ιππόκοσμος

ΠΗΓΗ: www.agroxenia.net/taxonomy

☒ Εισερχόμενη τουριστική κίνηση από την κρουαζιέρα

Το λιμάνι της Θεσσαλονίκης, αποτελεί σταθμό κρουαζιερόπλοιων που πραγματοποιούν κατά κύριο λόγο κρουαζιέρες στη Μεσόγειο. Παρά τη στρατηγική θέση της Θεσσαλονίκης, την καλή οργάνωση και τις υπηρεσίες που λειτουργούν συμπληρωματικά στο λιμάνι, η κίνηση της κρουαζιέρας είναι σε γενικές γραμμές περιορισμένη.



Στο χρονικό διάστημα από το 2012 ως και το 2015 σημειώθηκε σημαντική αύξηση της κίνησης των κρουαζιερόπλοιων. Παρόλα αυτά, από το 2015 ως την επόμενη χρονιά, η κίνηση μειώθηκε κατά 34,4%, ενώ από το 2016 στο 2017, έπεσε κατακόρυφα κατά 82,6%.

Το γεγονός αυτό, πιθανόν να οφείλεται στην ανάκαμψη γειτονικών προορισμών (Τουρκία, Αίγυπτος) που δρουν άκρως ανταγωνιστικά. Επίσης, η μεγάλη εξάρτηση από τους Tour Operators οι οποίοι διαμορφώνουν – μεταξύ άλλων- τις τάσεις σε σχέση με τους προορισμούς οδηγεί στη μείωση ή και την αύξηση των επισκεπτών της κρουαζιέρας.

Εξέλιξη της κίνησης των κρουαζιερόπλοιων στο λιμάνι της Θεσσαλονίκης

Κίνηση κρουαζιερόπλοιων στο λιμάνι της Θεσσαλονίκης						
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Κρουαζιερόπλοια	11	18	31	35	23	4
% μεταβολή			72,2%	12,9%	-34,3%	-82,6%
Επιβάτες	8.014	14.585	19.720	26.356	18.876	2.424
% μεταβολή			35,2%	33,7%	-28,4%	-87,2%

ΠΗΓΗ: Ένωση Λιμένων Ελλάδος (ΕΛΙΜΕ)

☒ Επισκέψεις σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους



Η προσέλκυση επισκεπτών σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους αποτελεί ένα ιδιαίτερα σημαντικό γεγονός αφενός για τα έσοδα των μουσείων και των αρχαιολογικών χώρων και αφετέρου για την προβολή και διάδοση του πολιτιστικού πλούτου.

Επιπροσθέτως, αναδεικνύει την τάση προς τον πολιτιστικό τουρισμό που αποτελεί μία ταχέως αναπτυσσόμενη μορφή τουρισμού ειδικών ενδιαφερόντων.

Βάσει του πίνακα που ακολουθεί, διαπιστώνεται ότι ανεξάρτητα από τις αυξομειώσεις που υπέστησαν αναφορικά με την επισκεψιμότητά τους μουσεία και αρχαιολογικοί χώροι στις Περιφερειακές ενότητες -από το 2012 ως και το 2017- το σύνολο των επισκέψεων στην περιφέρεια παρουσίασε αυξητική τάση διαχρονικά τόσο στα μουσεία όσο και στους αρχαιολογικούς χώρους.



Επισκέψεις σε μουσεία/ αρχαιολογικούς χώρους							
Περιφερειακές Ενότητες		2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ημαθίας	Μουσεία	6.732	7.705	10.140	9.243	9.022	10.299
	Αρχαιολογικοί χώροι	108.317	171.848	195.307	211.132	186.627	203.632
Θεσσαλονίκης	Μουσεία	194.434	270.224	395.359	470.502	595.589	597.611
	Αρχαιολογικοί χώροι	0	9.629	14.552	9.864	11.615	22.803
Κιλκίς	Μουσεία	125	398	394	242	487	636
	Αρχαιολογικοί χώροι	0	0	0	0	0	186
Πέλλας	Μουσεία	9.950	13.850	18.750	19.800	16.774	27.960
	Αρχαιολογικοί χώροι	6.180	7.051	9.729	9.070	6.482	14.936
Πιερίας	Μουσεία	12.840	13.942	16.344	14.547	14.222	16.915

Επισκέψεις σε μουσεία/ αρχαιολογικούς χώρους							
Περιφερειακές Ενότητες		2012	2013	2014	2015	2016	2017
	Αρχαιολογικοί χώροι	51.011	64.991	70.749	57.439	71.211	72.897
Σερρών	Μουσεία	3.837	4.399	18.183	25.614	14.929	14.104
	Αρχαιολογικοί χώροι	0	0	0	0	0	0
Χαλκιδικής	Μουσεία	4.050	1.083	6.317	1.245	2.045	1.381
	Αρχαιολογικοί χώροι	32.306	57.304	60.874	62.601	64.919	74.918
Σύνολο	Μουσεία	231.968	311.601	465.487	541.193	653.068	668.906
	Αρχαιολογικοί χώροι	197.814	310.823	351.211	350.106	340.854	389.372

ΠΗΓΗ: Έρευνα κίνησης μουσείων και αρχαιολογικών χώρων, ΕΛ.ΣΤΑΤ

☒ Αφίξεις, διανυκτερεύσεις και πληρότητα στα ξενοδοχειακά καταλύματα

Αφίξεις στα ξενοδοχειακά καταλύματα

Σε σχέση με τις **αφίξεις των αλλοδαπών** στα ξενοδοχειακά καταλύματα των Π.Ε, παρατηρείται μείωση στην Πέλλα το 2015, ενώ σε όλες τις υπόλοιπες Π.Ε παρατηρείται διαχρονική αύξηση. Η εικόνα διαφοροποιείται αναφορικά με τις **αφίξεις των ημεδαπών** όπου σε όλες τις Π.Ε – με εξαίρεση αυτή της Θεσσαλονίκης- υπάρχουν αρκετές αυξομειώσεις στο διάστημα της πενταετίας που εξετάζεται.

Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών στα ξενοδοχειακά καταλύματα

Αναφορικά με τις **διανυκτερεύσεις των αλλοδαπών** στα ξενοδοχειακά καταλύματα, παρά τις αυξομειώσεις που παρατηρούνται σε μεμονωμένες Π.Ε, στο σύνολο τους, παρουσιάζουν αυξητική τάση στην Π.Κ.Μ.

Διανυκτερεύσεις ημεδαπών στα ξενοδοχειακά καταλύματα

Η ίδια εικόνα παρουσιάζεται και σε σχέση με τις **διανυκτερεύσεις των ημεδαπών** στα ξενοδοχειακά καταλύματα, οι οποίες στο σύνολό τους στην Περιφέρεια, αυξάνονται διαχρονικά.

Πληρότητα στα ξενοδοχειακά καταλύματα

Η **πληρότητα** στα ξενοδοχειακά καταλύματα των περιφερειακών ενοτήτων, παρουσιάζει αυξομειώσεις μικρής τάξης από το 2012 ως και το 2016. Παρόλα αυτά, η συνολική μέση πληρότητα παρουσιάζει αύξηση διαχρονικά στη διάρκεια των ίδιων ετών.

Συμπερασματικά, οι αφίξεις, οι διανυκτερεύσεις αλλά και η πληρότητα στα ξενοδοχειακά καταλύματα της περιφέρειας, παρά το γεγονός ότι σε ορισμένες Π.Ε μειώθηκαν μεμονωμένα κάποιες χρονιές, στο σύνολό τους, παρουσιάζουν σταθερή αύξηση.

Στοιχεία αφίξεων, διανυκτερεύσεων και πληρότητας σε ξενοδοχειακά καταλύματα						
Περιφερειακές Ενότητες		2012	2013	2014	2015	2016
Ημαθίας	Αφίξεις αλλοδαπών	4.433	4.551	5.838	6.798	7.607
	Αφίξεις ημεδαπών	39.466	32.997	37.217	45.352	48.336
	Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών	9.471	9.360	13.405	16.415	20.455
	Διανυκτερεύσεις ημεδαπών	80.920	60.689	74.010	85.753	88.909
	Πληρότητα	20,8%	16,1%	20,1%	22,1%	23,1%
Θεσσαλονίκης	Αφίξεις αλλοδαπών	360.304	430.811	505.398	557.419	547.178
	Αφίξεις ημεδαπών	531.159	571.477	615.283	689.306	714.038
	Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών	916.847	924.735	1.067.034	1.146.885	1.234.236
	Διανυκτερεύσεις ημεδαπών	1.033.336	1.093.721	1.177.883	1.322.745	1.401.725
	Πληρότητα	42,2%	42,7%	46,0%	50,4%	53,9%
Κιλκίς	Αφίξεις αλλοδαπών	1.910	2.444	3.279	7.230	4.167
	Αφίξεις ημεδαπών	9.589	10.802	10.872	10.944	9.199
	Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών	4.886	6.753	8.109	14.818	20.312
	Διανυκτερεύσεις ημεδαπών	17.708	18.830	19.673	20.171	25.985
	Πληρότητα	9,3%	10,5%	11,4%	13,6%	18,6%
Πέλλας	Αφίξεις αλλοδαπών	3.406	4.091	4.221	5.142	3.409
	Αφίξεις ημεδαπών	41.169	40.319	39.672	43.483	41.294
	Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών	6.352	8.386	8.829	9.181	6.537

Στοιχεία αφίξεων, διανυκτερεύσεων και πληρότητας σε ξενοδοχειακά καταλύματα						
Περιφερειακές Ενότητες		2012	2013	2014	2015	2016
	Διανυκτερεύσεις ημεδαπών	79.749	74.718	74.936	80.110	79.382
	Πληρότητα	16,8%	16,2%	16,0%	16,8%	17,6%
Πιερίας	Αφίξεις αλλοδαπών	96.269	117.873	122.577	131.935	134.937
	Αφίξεις ημεδαπών	52.329	58.113	56.058	67.807	79.488
	Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών	618.966	775.798	774.134	777.152	778.190
	Διανυκτερεύσεις ημεδαπών	156.704	176.685	164.350	187.929	210.091
	Πληρότητα	29,1%	34,8%	29,1%	32,8%	33,0%
Σερρών	Αφίξεις αλλοδαπών	8.353	13.284	14.244	14.020	17.513
	Αφίξεις ημεδαπών	65.049	65.778	63.466	62.305	68.343
	Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών	14.992	22.535	25.947	24.036	35.921
	Διανυκτερεύσεις ημεδαπών	131.459	127.660	132.708	115.328	141.190
	Πληρότητα	19,1%	19,3%	20,4%	18,6%	23,8%
Χαλκιδικής	Αφίξεις αλλοδαπών	523.844	561.573	566.869	622.691	623.731
	Αφίξεις ημεδαπών	131.187	124.635	113.433	127.670	130.846
	Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών	3.589.630	3.736.975	3.952.966	3.920.566	3.838.574
	Διανυκτερεύσεις ημεδαπών	472.760	438.311	431.312	473.306	486.052
	Πληρότητα	53,2%	53,7%	56,5%	53,9%	52,5%
Σύνολο	Αφίξεις αλλοδαπών	998.519	1.134.627	1.222.426	1.345.235	1.338.542
	Αφίξεις ημεδαπών	869.948	904.121	936.001	1.046.867	1.091.544
	Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών	5.161.144	5.484.542	5.850.424	5.909.053	5.934.225
	Διανυκτερεύσεις ημεδαπών	1.972.636	1.990.614	2.074.872	2.285.342	2.433.334
	Πληρότητα	42,2%	43,4%	44,4%	45,6%	46,3%

ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία: Στατιστικά Κεντρικής Μακεδονίας, ΣΕΤΕ, 2017

Επισκόπηση του 2017 για την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

Ταξιδιωτικές εισπράξεις

Οι ταξιδιωτικές εισπράξεις για την ΠΚΜ το 2017, ανήλθαν συνολικά σε 1.852 εκατομμύρια ευρώ, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων προήλθε από τη Γερμανία (443 εκατομμύρια ευρώ), τη Σερβία (280 εκατομμύρια ευρώ) και την ΠΓΔΜ (160 εκατομμύρια ευρώ). Η Π.Κ.Μ βρέθηκε στην 4^η θέση μεταξύ των περιφερειών αναφορικά με τις ταξιδιωτικές εισπράξεις, γεγονός που αποδεικνύει ότι οι επισκέπτες της δεν ξοδεύουν αρκετά χρήματα (δέχεται το μεγαλύτερο όγκο επισκέψεων της χώρας).

Δαπάνη ανά επίσκεψη

Η μέση δαπάνη ανά επίσκεψη, διαμορφώθηκε κατά μέσο όρο στις Περιφέρειες της χώρας για το 2017 στα 458 ευρώ, ως προς το σύνολο των εισερχόμενων τουριστών στην Ελλάδα, παρουσιάζοντας μία μικρή αύξηση της τάξεως του 1,9% σε σχέση με το 2016 (449 ευρώ).

Στην Π.Κ.Μ ωστόσο, παρουσιάζεται ένας χαμηλός δείκτης δαπάνης ανά επίσκεψη: 255 ευρώ για το 2017, ο οποίος παρουσιάζει μία μικρή μείωση, αφού το 2016 είχε διαμορφωθεί στα 264 ευρώ.

Το γεγονός αυτό, ενισχύει το παραπάνω συμπέρασμα σε σχέση με τις δαπάνες των επισκεπτών της περιφέρειας που αποδεικνύεται και από το δείκτη δαπάνη ανά διανυκτέρευση ότι είναι περιορισμένα και αρκετά λιγότερα σε σχέση με το μέσο όρο του συνόλου των περιφερειών.

Δαπάνη ανά διανυκτέρευση

Η μέση δαπάνη ανά διανυκτέρευση διαμορφώθηκε για το 2017 στα 68 ευρώ κατά μέσο όρο στις 13 περιφέρειες. Οι υψηλότερες τιμές δαπάνης ανά διανυκτέρευση καταγράφηκαν στην Περιφέρεια Κρήτης (81 ευρώ) και Νοτίου Αιγαίου (79 ευρώ), ενώ η χαμηλότερη στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, μόλις 45 ευρώ.

Μέση διάρκεια παραμονής

Η μέση διάρκεια παραμονής, δείκτης που σχετίζεται αφενός με το εισόδημα των επισκεπτών και αφετέρου με την ελκυστικότητα του τόπου, ήταν κατά μέσο όρο στις Περιφέρειες της χώρας 6,8 διανυκτερεύσεις. Η μέση διάρκεια παραμονής για την Π.Κ.Μ ήταν για το 2017 ήταν 5,6 διανυκτερεύσεις, εμφανίζοντας υστέρηση κατά μία ημέρα περίπου.

ΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Κύριες αγορές επισκεπτών διαχρονικά

Η Π.Κ.Μ, ενώ δέχεται πολλούς επισκέπτες από ευρωπαϊκές χώρες (Γερμανία και Μεγάλη Βρετανία κατά κύριο λόγο), εντούτοις ο μεγάλος αριθμός των επισκεπτών της προέρχεται από τις γείτονες, βαλκανικές χώρες αλλά και τη Ρωσία.

Μάλιστα, η Π.Κ.Μ αποτελεί μία από τις 3 δημοφιλέστερες περιφέρειες της Ελλάδας για τη γερμανική αγορά (Κρήτη και Ν. Αιγαίο είναι οι άλλες δυο), ενώ η ίδια εικόνα, υπάρχει και σε σχέση με τη ρωσική αγορά.

Το 2017, οι τρεις κύριες αγορές επισκεπτών στην Π.Κ.Μ ήταν η Βουλγαρία, η Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας και η Σερβία, με το σύνολο των επισκέψεων από τις χώρες αυτές, να αντιπροσωπεύει το 64,5% του συνόλου των επισκέψεων στην περιφέρεια.



Αναφορικά με τις διανυκτερεύσεις για την ίδια χρονιά, τις περισσότερες πραγματοποίησαν επισκέπτες από τη Γερμανία, ενώ ακολούθησαν εκείνοι από τη Σερβία και τη Βουλγαρία.

Σε ό,τι αφορά τις ταξιδιωτικές εισπράξεις, για την ίδια χρονιά, η Π.Κ.Μ βρέθηκε στην τέταρτη θέση της κατάταξης των περιφερειών, συγκεντρώνοντας 1.852 εκατομμύρια ευρώ στο σύνολο των 14.202 εκατομμυρίων ευρώ του συνόλου των εσόδων της χώρας. Το μεγαλύτερο μέρος των εισπράξεων, προήλθε από τη Γερμανία (443 εκατομμύρια ευρώ). Ακολούθησαν οι εισπράξεις από τη Σερβία (280 εκατομμύρια ευρώ) και την ΠΓΔΜ (160 εκατομμύρια ευρώ).

Ανερχόμενες αγορές επισκεπτών



Τα τελευταία -τουλάχιστον πέντε χρόνια- μεγάλο ενδιαφέρον -κυρίως για τη Θεσσαλονίκη- παρουσιάζουν και οι αγορές των ΗΠΑ και του Ισραήλ που αποτελούν αγορές στόχο για την Περιφέρεια.

Επιπλέον, η αγορά της Τουρκίας αποτελεί σημαντική ανερχόμενη αγορά στην Π.Κ.Μ που αυξάνεται με ταχείς ρυθμούς.

Τάσεις σε σχέση με το τουριστικό προϊόν της Π.Κ.Μ

Η πλειοψηφία των επισκεπτών της Περιφέρειας, ενδιαφέρεται για το τουριστικό προϊόν ήλιος-θάλασσα. Παρόλα αυτά, η ύπαρξη ενός ικανοποιητικού αριθμού αγροτουριστικών καταλυμάτων



αλλά και τουριστικών γραφείων και επιχειρήσεων που προσφέρουν ειδικές και εναλλακτικές μορφές τουρισμού και δραστηριοποιούνται στα διοικητικά όρια της Περιφέρειας, αποδεικνύουν την τάση για άσκηση δραστηριοτήτων που ξεφεύγουν από τις κλασικές καθώς και την ανάγκη για διαφοροποίηση και εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος.

Ακολούθως, βρίσκονται δύο πίνακες: ένας με επιχειρήσεις που προσφέρουν δραστηριότητες εναλλακτικού τουρισμού και ένας με τα τουριστικά γραφεία που προσφέρουν υπηρεσίες τουρισμού ειδικών και εναλλακτικών ενδιαφερόντων και δραστηριοποιούνται στην Π.Κ.Μ.

Από το σύνολο των σαράντα έξι επιχειρήσεων, δεκαέξι από αυτές βρίσκονται στην Π.Ε Θεσσαλονίκης, δεκαέξι στην Π.Ε Χαλκιδικής, δύο στην Π.Ε Κιλκίς, επτά στην Π.Ε Πιερίας, τέσσερις στην Π.Ε Πέλλας, τρεις στην Π.Ε Σερρών, ενώ δεν υπάρχει καμία στην Π.Ε Ημαθίας.

Δύο από τις επιχειρήσεις αυτές: η DOT2DOT που εδρεύει στη Θεσσαλονίκη και η Olympus Cultural Routes που βρίσκεται στην Πιερία, ανήκουν στην κατηγορία των Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων Συλλογικής και Κοινωνικής Ωφέλειας.

Επιχειρήσεις που αναπτύσσουν δραστηριότητες εναλλακτικού τουρισμού

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΕΠΩΝΥΜΙΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	<input checked="" type="checkbox"/> BASELINE
	<input checked="" type="checkbox"/> CYCLE SAFARI
	<input checked="" type="checkbox"/> EXPLOSIVO TRAVEL AGENCY
	<input checked="" type="checkbox"/> HAPPY MOUNTAIN
	<input checked="" type="checkbox"/> EXOSPORTS
	<input checked="" type="checkbox"/> OLYMPUS GRAVITY
	<input checked="" type="checkbox"/> SEAWORLD
	<input checked="" type="checkbox"/> EXPERIENCE OUTDOOR ACTIVITIES
	<input checked="" type="checkbox"/> ΣΠΗΛΑΙΟΛΟΓΙΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ "ΠΡΩΤΕΑΣ
	<input checked="" type="checkbox"/> DOT2DOT
	<input checked="" type="checkbox"/> ZIOGAS WESTERN CITY
	<input checked="" type="checkbox"/> ΙΧΝΗΛΑΤΕΣ
	<input checked="" type="checkbox"/> ALMA ΟΙΚΟΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ
	<input checked="" type="checkbox"/> TREKKING HELLAS
	<input checked="" type="checkbox"/> ΞΕΚΟΥΡΑΣΤΕΣ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ
<input checked="" type="checkbox"/> APOLLONIA ILI	
ΚΙΛΚΙΣ	<input checked="" type="checkbox"/> RANCHO
	<input checked="" type="checkbox"/> ΚΤΗΜΑ ΤΟΥ ΜΠΑΪΡΙ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΕΠΩΝΥΜΙΑ
ΠΙΕΡΙΑΣ	<ul style="list-style-type: none"> ☑ OLYMPIC WINGS ☑ GOD'S TRAVEL ☑ SUMMIT ZERO ☑ ΣΦΕΝΔΑΜΟΣ ☑ ENALIOS SCUBA DIVING CENTER ☑ OLYMPUS ALPINE GUIDING ☑ OLYMPUS CULTURAL ROUTES
ΠΕΛΛΑΣ	<ul style="list-style-type: none"> ☑ ΒΟΡΑΣ ACTION ☑ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ Η2Ο ☑ Κ.ΜΑΡΙΝΟΣ & ΣΙΑ ΟΕ ☑ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ
ΣΕΡΡΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> ☑ ΚΕΝΤΡΟ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΑΝΩ ΒΡΟΝΤΟΥ ☑ HELLAS MOUNTS ☑ ΟΙΚΟΠΕΡΙΗΓΗΤΗΣ
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	<ul style="list-style-type: none"> ☑ DOLPHIN DIVING CENTER ☑ SEA KAYAK HALKIDIKI ☑ ATLANTIS DIVING CENTER ☑ AQUA LAND ☑ BARESIDE ☑ ARNES HORSES ☑ ATHOS DIVING CENTER ☑ CARDUUS BIKE ☑ WATER SPORTS CENTER ☑ BLUE DIVING CENTER ☑ SEA WORLD ☑ AQUASPEED ☑ DIVE CLUB KASSANDRA ☑ SAFARI HELLAS ☑ TRITON ☑ ΧΑΛΚΙΔΥΤΕΣ

ΠΗΓΗ: Έρευνα στο διαδίκτυο

Τουριστικά γραφεία που προσφέρουν ειδικές/εναλλακτικές μορφές τουρισμού

Περιφερειακή Ενότητα	Τουριστικό Γραφείο/Πρακτορείο	Παρεχόμενες Υπηρεσίες
ΗΜΑΘΙΑΣ	☑ Crazy Holidays	Ταξίδια κινήτρων/κρουαζιέρες
	☑ Trigirol/Τριγύρω	Τουρισμός περιπέτειας/γαστρονομικός
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	☑ Paths of Ancient Greece	Ιστορικός/περιηγητικός τουρισμός
	☑ Συμβολή	Συνεδριακός τουρισμός
	☑ Boreas	Ειδικές & εναλλακτικές μορφές τουρισμού
	☑ EMK, The new travel generation	Ειδικές & εναλλακτικές μορφές τουρισμού
	☑ Explosivo	Εναλλακτικές μορφές τουρισμού
	☑ Global Events	Συνεδριακός τουρισμός/τουρισμός κινήτρων
	☑ Join us travel	Αθλητικός τουρισμός/περιπέτειας
	☑ Jordan's Travel	Αθλητικός τουρισμός
	☑ Doucas Tours & Travel	Θρησκευτικός Τουρισμός
	☑ Thessaloniki cooking tours	Γαστρονομικός Τουρισμός
	☑ Πανήγυρης	Πολιτιστικός/θρησκευτικός τουρισμός
	☑ Pentagon Sports & Travel	Αθλητικός τουρισμός/ πόλης
☑ Urania Maas Travel	Γαστρονομικός/περιπέτειας/	
☑ Ziogas Western City	Αθλητικός/περιπέτειας τουρισμός	
ΠΙΕΡΙΑΣ	☑ Emmanuil Travel	Θρησκευτικός τουρισμός
ΠΕΛΛΑΣ	☑ Jol Travel	Τουρισμός περιπέτειας
ΣΕΡΡΩΝ	☑ Ιχνηλάτης	Τουρισμός υπαίθρου/ περιπέτειας
	☑ Odyssey motorcycle tours	Τουρισμός περιπέτειας
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	☑ A la carte travel	Συνεδριακός τουρισμός/περιπέτειας
	☑ Ormos Travel Services	Θαλάσσιος Τουρισμός
	☑ Halkidiki Tours	Τουρισμός Περιπέτειας
	☑ Sithon Travel	Τουρισμός Περιπέτειας
	☑ Travel Kinetics	Τουρισμός Περιπέτειας

ΠΗΓΗ : Έρευνα στο διαδίκτυο [Μάιος 2017]

Στην προσπάθεια αυτή, εμπλουτισμού του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος της Π.Κ.Μ, της ανάπτυξης και της προβολής των ειδικών και των εναλλακτικών μορφών τουρισμού, συμβάλλουν οι εξής φορείς:

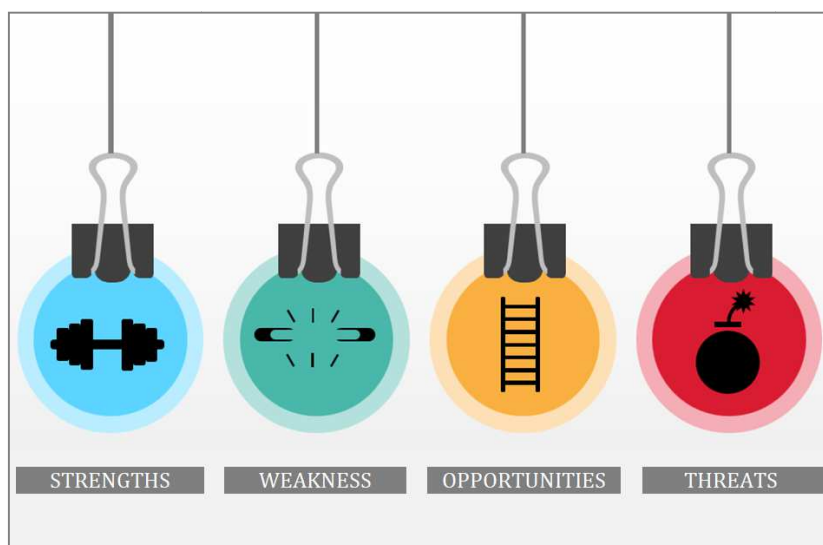
- ☑ Ο Οργανισμός Τουριστικής Προβολής και Marketing Θεσσαλονίκης


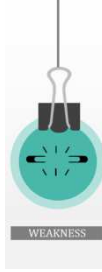


- ✓ Το Γραφείο Προσέλκυσης Συνεδριών και Επισκεπτών Μητροπολιτικής Περιοχής Θεσσαλονίκης
- ✓ Ο Οργανισμός Τουριστικής Ανάπτυξης προ του Άθω περιοχής



Προκειμένου να αποτυπωθούν οι ευκαιρίες, οι κίνδυνοι, οι δυνάμεις, οι αδυναμίες και οι προοπτικές του κλάδου του τουρισμού στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας για το σύνολό της, ακολουθεί μία swot ανάλυση που πραγματοποιήθηκε λαμβάνοντας υπόψη την υφιστάμενη κατάσταση του τουρισμού στην Περιφέρεια.

Στη swot ανάλυση, τα δυνατά σημεία και οι αδυναμίες αφορούν στο εσωτερικό περιβάλλον του κλάδου του τουρισμού στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας), ενώ οι ευκαιρίες και οι απειλές στο εξωτερικό.



Δυνατά σημεία	Αδύνατα σημεία
<ul style="list-style-type: none"> <input type="checkbox"/> Κεντροβαρής γεωγραφική θέση <input type="checkbox"/> Πλούσιο πολιτιστικό και περιβαλλοντικό απόθεμα <input type="checkbox"/> Μνημεία παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς <input type="checkbox"/> Σημαντικοί θρησκευτικοί πόροι <input type="checkbox"/> Εξαιρετική ποιότητα ακτών <input type="checkbox"/> Λογικά επίπεδα τιμών <input type="checkbox"/> Ασφαλής ευρωπαϊκός προορισμός <input type="checkbox"/> Συγκοινωνιακές υποδομές που υποστηρίζουν εύκολη πρόσβαση <input type="checkbox"/> Καθιερωμένος προορισμός στη βαλκανική αγορά <input type="checkbox"/> Παρουσία brand name (very Macedonia) <input type="checkbox"/> Εκθεσιακό & συνεδριακό κέντρο στη Θεσσαλονίκη <input type="checkbox"/> Πανεπιστημιακή κοινότητα 	<ul style="list-style-type: none"> <input checked="" type="checkbox"/> Μονοδιάστατη ανάπτυξη τουριστικού προϊόντος (μαζικός παράκτιος) <input checked="" type="checkbox"/> Άνιση τουριστική ανάπτυξη <input checked="" type="checkbox"/> Έντονη εποχικότητα του τουρισμού <input checked="" type="checkbox"/> Ανεργία <input checked="" type="checkbox"/> Μη ικανοποιητική προσφορά υπηρεσιών- έλλειψη επαγγελματισμού κατά τόπους <input checked="" type="checkbox"/> Έλλειψη αποτελεσματικού τρόπου διαχείρισης και ανάδειξης των μνημείων <input checked="" type="checkbox"/> Μακροχρόνιες καθυστερήσεις σε σημαντικά έργα υποδομής (μετρό) <input checked="" type="checkbox"/> Χαμηλές επιδόσεις αναφορικά με τις τουριστικές δαπάνες <input checked="" type="checkbox"/> Ενδοπεριφερειακές ανισότητες – υπερσυγκέντρωση οικονομικής δραστηριότητας στη Θεσσαλονίκη <input checked="" type="checkbox"/> Ατελής αξιοποίηση του λιμανιού της Θεσσαλονίκης 
Ευκαιρίες	Απειλές
<ul style="list-style-type: none"> ⊙ Εμπλουτισμός του παρεχόμενου τουριστικού προϊόντος και ανάπτυξη ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού: γαστρονομικός, τουρισμός Mice, φεστιβαλικός τουρισμός – επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου ⊙ Εγγύτητα με τις βαλκανικές χώρες ⊙ Αξιοποίηση του brand name της Περιφέρειας (Very Macedonia) για την αύξηση της αναγνωρισιμότητας του προορισμού ⊙ Πλεονέκτημα στην προσέγγιση περισσότερων επισκεπτών από Ισραήλ, χώρες Μέσης Ανατολής εξαιτίας ιστορικών λόγων ⊙ Αξιοποίηση των χώρων αρχαιολογικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος ⊙ Προώθηση και ενίσχυση των συνεργειών των τουριστικών επιχειρήσεων σε κλαδικό επίπεδο και μεταξύ ομοειδών επιχειρήσεων ⊙ Αξιοποίηση σύγχρονων εργαλείων marketing (social media marketing) για την αναβάθμιση της ηλεκτρονικής προβολής των προορισμών και των πόρων της περιφέρειας ⊙ Διασύνδεση τουριστικού και αγροδιατροφικού τομέα ⊙ Καθιέρωση Θεσσαλονίκης ως προορισμό city break – ενίσχυση της εικόνας της πόλης ⊙ Εκσυγχρονισμός τουριστικών υποδομών και καταλυμάτων ⊙ Προβολή πολιτιστικών πόρων με τη χρήση νέων τεχνολογιών 	<ul style="list-style-type: none"> ⦿ Ισχυρός ρόλος των tour operators ⦿ Ανταγωνιστικοί, κοντινοί προορισμοί που προσφέρουν το ίδιο προϊόν σε ίδια ή χαμηλότερη τιμή ⦿ Περιβαλλοντική υποβάθμιση στις τουριστικά δημοφιλείς περιοχές εξαιτίας του μαζικού τουρισμού ⦿ Αυξημένος ανταγωνισμός από τα Βαλκάνια και άλλους ευρωπαϊκούς προορισμούς που προσφέρουν παρόμοιο προϊόν ⦿ Οικονομική κρίση 

Με βάση το σύνολο των συνθηκών, η Π.Κ.Μ συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις εκείνες που απαιτούνται προκειμένου να μετατραπεί σε ένα διεθνή τουριστικό προορισμό που θα προσελκύει επισκέπτες και θα εξασφαλίσει συνεχή τουριστική κίνηση όλο το χρόνο.

Ο συνδυασμός των πόρων και των πλεονεκτημάτων της μπορεί να συντελέσει ενισχύοντας την κοινωνικοοικονομική δραστηριότητά της και επιτυγχάνοντας τουρισμό υψηλής ποιότητας.

Οι ειδικές μορφές τουρισμού καθώς και ο εναλλακτικός τουρισμός, μπορούν να εμπλουτίσουν το τουριστικό προϊόν, βελτιώσουν την ανταγωνιστικότητα της Περιφέρειας ως προορισμού, να διευρύνουν την τουριστική περίοδο και να αμβλύνουν την εποχικότητα δημιουργώντας πολλαπλασιαστικά οφέλη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Μελέτες

- ☑ «Ελληνικός Τουρισμός Εξελίξεις – Προοπτικές», 2017, ΙΝΣΕΤΕ
- ☑ «Ελληνικός Τουρισμός Εξελίξεις – Προοπτικές», 2016, ΙΝΣΕΤΕ
- ☑ «Ανάλυση εισερχόμενου τουρισμού ανά περιφέρεια και ανά αγορά», ΙΝΣΕΤΕ, 2017
- ☑ «Ποιος είναι ο πελάτης μας; Χαρακτηριστικά εισερχόμενου τουρισμού στην Ελλάδα για «Ήλιος & Θάλασσα», «City Break», «Πολιτισμός & Θρησκεία», ΙΝΣΕΤΕ, 2015
- ☑ Marketing plan τουριστικού προϊόντος, Κεντρική Μακεδονία, Οδικός χάρτης 2015-2020
- ☑ Central Macedonia, Statistics, ΙΝΣΕΤΕ, 2017
- ☑ «Διεθνείς Αεροπορικές Αφίξεις: Απολογισμός 2015 & Προγραμματισμός (Slots)», ΙΝΣΕΤΕ, 2016
- ☑ Απολογισμός 2016, (SETE Annual Report), ΣΕΤΕ
- ☑ Απολογισμός 2017, (SETE Annual Report), ΣΕΤΕ
- ☑ «Στρατηγικό και επιχειρησιακό σχέδιο για την ανάπτυξη και προώθηση του θεματικού τουρισμού στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας», Προσχέδιο, Med route, Activity 3.1, 2015

Διαδικτυακές πηγές

- ☑ <http://www.mintour.gov.gr/Statistics/mhtedata>
- ☑ <http://sev4enterprise.org.gr/wp-content/uploads/2014/05/EKTHESEIS-5.pdf>
- ☑ <http://www.grhotels.gr/GR/Pages/default.aspx>
- ☑ http://www.heliachamber.gr/iliainages/ITEPIEpochotitatuTourismoustinEllada_F18031.pdf;jsessionid=7282F52F602E336D502F85B2324EC263
- ☑ <http://sete.gr/el/statistika-vivliothiki/statistika/>
- ☑ <http://www.insete.gr/elgr/Dashboard/%CE%A3%CF%84%CE%B1%CF%84%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC>
- ☑ <http://odigos.biz/>
- ☑ <http://www.agroxenia.net/>
- ☑ <https://www.elime.gr/>
- ☑ <https://aplo.yeka.gr/Pages/ErgasiaEntakshApasxolhsh/KoinwnikhProstasiaKaiSynoxh/MitrwoKoinonikhOikonomias.aspx>
- ☑ <http://verymacedonia.gr/>
- ☑ <https://thessaloniki.travel/el/poioi-eimaste/organismos-tourismou-thessalonikis>
- ☑ <http://www.statistics.gr>

Ενότητα Β. Ο ΚΛΑΔΟΣ ΤΗΣ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΗΣ

ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ

Η αγροδιατροφή, θεωρείται ένας υπερκλάδος στην παραγωγική αλυσίδα, συνδεδεμένος τόσο με τον πρωτογενή όσο και με τον δευτερογενή τομέα καθώς συνιστά ένα σύνολο αλληλοσυμπληρούμενων δραστηριοτήτων, με κυριότερες την παραγωγή πολλαπλασιαστικού υλικού, την αγροτική παραγωγή, τη συγκομιδή, την επεξεργασία- μεταποίηση, τη συσκευασία, τη διανομή, την πώληση και τις εξαγωγές. Επιπλέον, ο συγκεκριμένος τομέας, αποτελεί μέρος ενός «συστήματος κλάδων», το λεγόμενο “bio-basedsectors”, που αφορά στη συνεργασία και συλλειτουργία διαφορετικών κλάδων και τομέων όπως η παραγωγή καυσίμων, η παραγωγή ζωοτροφών, η παραγωγή ινών (fibers), η δασοκομία, η χημική βιομηχανία, η βιοτεχνολογία και η ενέργεια.

Βασικοί πυλώνες του αγροδιατροφικού τομέα είναι οι παραγωγοί, οι μεταποιητές, οι διανομείς, οι ερευνητικοί φορείς και τα πανεπιστήμια, οι εταιρίες παροχής υπηρεσιών, οι χρηματοοικονομικοί οργανισμοί, οι δημόσιοι φορείς, οι ενώσεις και τα επιμελητήρια.






Σε επίπεδα παραγωγής και εξαγωγών, τα σημαντικότερα προϊόντα του αγροδιατροφικού τομέα στην Ελλάδα αποτελούν τα παρακάτω:

- ☑ Αλιεία
- ☑ Σιτηρά
- ☑ Ζωοτροφές
- ☑ Ελαιόλαδο
- ☑ Οίνος & Αλκοολούχα ποτά
- ☑ Φρούτα & Λαχανικά
- ☑ Αρτοσκευάσματα, ζάχαρη & μέλι

Μπαχαρικά και αρωματικά φυτά

Πυρήνα του αγροδιατροφικού τομέα, αποτελεί η βιομηχανία τροφίμων, η οποία συνιστά, τον μεγαλύτερο βιομηχανικό κλάδο στην Ευρώπη και διατηρεί σε αντίθεση με άλλους ομοειδείς κλάδους, θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης εν μέσω παγκόσμιας οικονομικής κρίσης. Ωστόσο, σύμφωνα με τη μελέτη της Ευρωπαϊκής Συνομοσπονδίας Βιομηχανιών Τροφίμων και Ποτών, αναφορικά με την ανταγωνιστικότητα για το 2012, παρατηρείται έλλειψη στην εφαρμογή νέων τεχνολογιών, την εκπαίδευση στελεχών και την καινοτομία του αγροδιατροφικού τομέα σε σύγκριση με την εφαρμογή των παραπάνω, από λοιπούς κλάδους-ανταγωνιστές.

Επιγραμματικά, καθώς θα αναλυθεί περαιτέρω, τα μέτρα- πρωτοβουλίες που απαιτούνται ώστε να ανατραπεί η παραπάνω κατάσταση του αγροδιατροφικού τομέα στην Ελλάδα είναι:

-  Η εφαρμογή μιας υπεύθυνης- αειφόρου παραγωγής αγροδιατροφικών προϊόντων.
-  Η υιοθέτηση και η εφαρμογή καινοτομιών σε επίπεδο παραγωγής και προσφοράς προϊόντων.
-  Η σύναψη συνεργασιών με άλλους τομείς παραγωγής.
-  Η έμφαση στην εξαγωγική δραστηριότητα.
-  Η εκπαίδευση παραγωγών – καταναλωτών.

Στα επόμενα κεφάλαια γίνεται εκτενής αναφορά, στον πρωτογενή τομέα και στον μεταποιητικό κλάδο, ως τμήμα του δευτερογενούς τομέα παραγωγής, καθώς και οι δύο παραπάνω τομείς, αφορούν και εστιάζουν στην αγροδιατροφή.

ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΟΥ ΚΛΑΔΟΥ

Σε εθνικό επίπεδο η αγροδιατροφή, αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους τομείς παραγωγής και οικονομικής ανάπτυξης της χώρας, καθώς συμμετέχει κατά 21% στο σύνολο της Ελληνικής Οικονομίας.

Παρά τα σημαντικά προβλήματα που αντιμετωπίζει ο αγροτικός τομέας στην Ελλάδα, είναι ένας από τους βασικούς τομείς της Ελληνικής οικονομίας, με συνεισφορά 2,9% στο ΑΕΠ της χώρας και 14% στην απασχόληση, ποσοστά πολύ υψηλά σε σχέση με τους αντίστοιχους μέσους όρους στην Ευρωπαϊκή Ένωση². Τα αγροτικά προϊόντα αποτελούν την τρίτη μεγαλύτερη κατηγορία εξαγόμενων προϊόντων της χώρας, μετά τα ορυκτά καύσιμα και τα βιομηχανικά προϊόντα, με εξαγωγές ύψους 3,9 δις € (στοιχεία περιόδου Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2015³), οι οποίες περιλαμβάνουν τις μονοψήφιες κατηγορίες της Τυποποιημένης Ταξινόμησης του Διεθνούς Εμπορίου (ΤΤΔΕ), όπου 0: τρόφιμα και ζώντα ζώα, 1: ποτά και καπνός και 4: λάδια και λίπη ζωικής ή φυτικής προέλευσης. Η μεγαλύτερη εξαγωγική κατηγορία είναι τα συστατικά τρόφιμα με εξαγωγές 2.9 δις €, ενώ ακολουθούν έλαια και λίπη ζωικής ή φυτικής προέλευσης με περίπου 600 εκατ. €, και ποτά και καπνός με 495 εκατ. €

Εξαγόμενα προϊόντα ΠΚΜ

	Ε.Ε.	Τρίτες χώρες
Τρόφιμα και ζώντα ζώα	2.218,9	672,3
1. Ποτά και καπνός	276,0	219,0
2. Πρώτες ύλες μη εδώδιμες, εκτός από καύσιμα	279,4	406,5
3. Ορυκτά καύσιμα, λιπαντικά κλπ.	1.584,8	4.183,2
4. Λάδια και λίπη ζωικής ή φυτικής προέλευσης	492,4	67,5
5. Χημικά προϊόντα και συναφή (μ.α.κ.)	1.471,4	570,9
6.Βιομηχανικά είδη ταξινομημένα κυρίως κατά πρώτη	1.878,0	1.298,1

² National Bank of Greece (2015). *Unlocking the potential of Greek agro-food industry. Sectoral Report - December 2015. Athens.*

³(ΕΛΣΤΑΤ) (2015). *Δελτίο Τύπου. Εμπορευματικές συναλλαγές της Ελλάδος: Σεπτέμβριος 2015 (Προσωρινά στοιχεία).*

	Ε.Ε.	Τρίτες χώρες
ύλη		
7. Μηχανήματα και υλικό μεταφορών	1.129,2	715,8
8. Διάφορα βιομηχανικά είδη	983,6	355,7
9. Είδη και συναλλαγές μη ταξινομημένα κατά κατηγορίες	272,5	196,2
Σύνολο	10.586,2	8.685,2

ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ (2015)

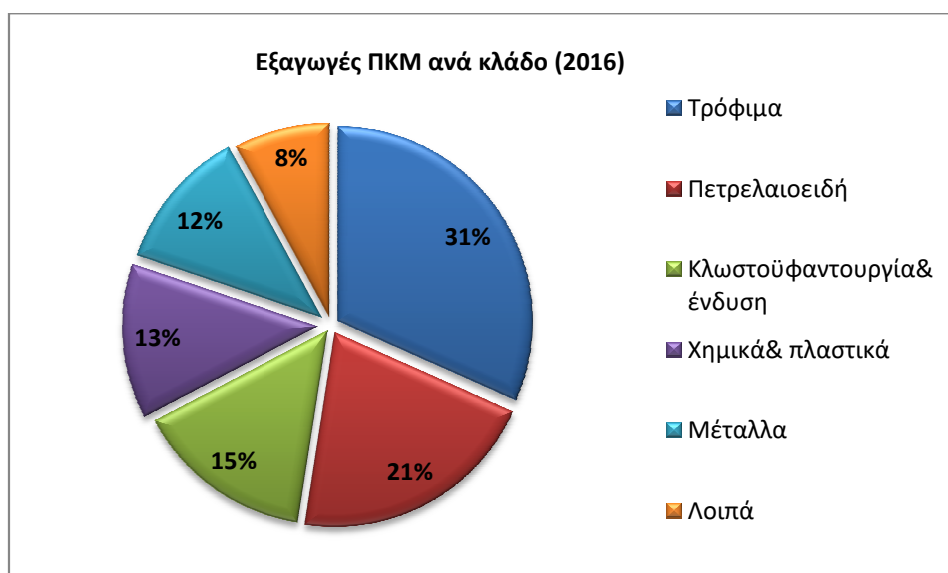
**Σημείωση: Τα στοιχεία είναι προσωρινά. Τα στοιχεία του ενδοκοινοτικού εμπορίου έχουν προσαρμοστεί στο σύνολο με τις χώρες της Ε.Ε. Στα στοιχεία των Τρίτων χωρών έχουν ενσωματωθεί οι «ελλειπείς τελωνειακές διασαφήσεις» του αντίστοιχου μήνα. Τυχόν διαφοροποιήσεις μεταξύ του αθροίσματος των επιμέρους ποσών και των ποσών που αναγράφονται ως σύνολα οφείλονται στη στρογγυλοποίηση.*

Το έντονο εξαγωγικό ενδιαφέρον που παρουσιάζουν τα αγροδιατροφικά προϊόντα είναι ένα γεγονός ιδιαίτερα σημαντικό για τις αναπτυξιακές προοπτικές της ΠΚΜ, δεδομένου ότι συμμετέχει με αξιόλογο ποσοστό στη συνολική παραγωγή αυτών των προϊόντων. Πιο συγκεκριμένα, οι εξαγωγές της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας που πραγματοποιήθηκαν το 2016, ξεπέρασαν τα 4 εκ. ευρώ, γεγονός που κατατάσσει την ΠΚΜ δεύτερη στον πίνακα εξαγωγικής δραστηριότητας, με πρώτη την Περιφέρεια Αττικής. Μάλιστα, η συμμετοχή της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας στις εθνικές εξαγωγές, ανέρχεται στο 16,9% επί του συνόλου ενώ η ετήσια μεταβολή της σε σύγκριση με το 2015, υπολογίζεται γύρω στο 4.1%, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του Συνδέσμου Εξαγωγέων Βορείου Ελλάδος (Σ.Ε.Β.Ε).



ΠΗΓΗ: ΣΕΒΕ (2016) και ίδια επεξεργασία

Το μεγαλύτερο ποσοστό (32%) των εξαγωγικών προϊόντων καταλαμβάνουν τα τρόφιμα, ενώ έπονται τα πετρελαιοειδή, τα προϊόντα κλωστοϋφαντουργίας, τα χημικά και πλαστικά είδη, τα μέταλλα κ.α.



ΠΗΓΗ: ΣΕΒΕ (2016) και ίδια επεξεργασία

Συνοπτικά, στον πρωτογενή τομέα της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, σημειώνεται μια αρκετά υψηλή συγκέντρωση σε γεωργική, κτηνοτροφική και πτηνοτροφική δραστηριότητα σε σχέση με την εθνική παραγωγή στους τομείς αυτούς, ενώ η αλιεία, αναπτύσσεται σε ικανοποιητικά επίπεδα στις Περιφερειακές Ενότητες Θεσσαλονίκης και Χαλκιδικής, όπως και η οστρακοκαλλιέργεια που παρουσιάζει και εξαγωγικό προσανατολισμό.

Στο δευτερογενή τομέα, πρωτεύουσα θέση κατέχει η μεταποίηση, κλάδος που απορροφά ένα μεγάλο τμήμα της απασχόλησης. Μεγάλη είναι και η παραγωγή σε βιομηχανικά προϊόντα, με κυριότερα τα τρόφιμα και τα ποτά, η κλωστοϋφαντουργία, τα προϊόντα ένδυσης και δέρματος, οι μηχανές και οι εξοπλισμοί, οι μεταλλικές κατασκευές, τα έπιπλα κ.α. Καταγράφεται ωστόσο, όπως προαναφέρθηκε, μια γενικότερη τάση συρρίκνωσης του μεταποιητικού κλάδου κυρίως στην περιοχή της Θεσσαλονίκης, τα τελευταία χρόνια.

Ειδικότερα και σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, υπολογίζεται πως το 14% του εθνικού συνόλου των επιχειρήσεων του βιομηχανικού κλάδου αντιστοιχεί στις βιομηχανίες που εδρεύουν στην ΠΚΜ, ενώ η απορρόφηση του εργατικού δυναμικού αποτυπώνεται με ποσοστό 29% στο σύνολο της απασχόλησης της βιομηχανίας της Περιφέρειας. Σε ό,τι αφορά στις εξαγωγές, ο κλάδος τροφίμων και ποτών αποτελεί το 28.2% των εξαγωγών της Περιφέρειας για το έτος 2012 παρουσιάζοντας αύξηση, μεγέθους 2.9% μεταξύ των ετών 2008 και 2012 και 13.8% μεταξύ των ετών 2011 και 2012 (RIS3,2014).

Από την άλλη, ο τριτογενής τομέας εξακολουθεί να στηρίζει την οικονομία της ΠΚΜ, ενώ σημειώνει τάση μεγέθυνσης και χαρακτηρίζεται από υψηλή συμμετοχή παραδοσιακών κλάδων (χονδρικό και λιανικό εμπόριο, εκπαίδευση, υγεία) στην οικονομική δραστηριότητα και την απασχόληση. Παρουσιάζεται ωστόσο χαμηλότερη συγκέντρωση στους δυναμικούς κλάδους που είναι σε θέση να

αποτελέσουν την κινητήρια δύναμη της περιφερειακής ανάπτυξης και ειδικότερα στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, τις μεταφορές και την αποθήκευση, στις επικοινωνίες, στις υπηρεσίες παροχής διαμονής και αναψυχής, τις υπηρεσίες εστίασης, κ.α.

Επιγραμματικά ο αγροδιατροφικός τομέας στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας χαρακτηρίζεται από:

- ✔ Υψηλή συγκέντρωση παραγωγής σιτηρών, βιομηχανικών και αρωματικών φυτών.
- ✔ Μεγάλο ποσοστό σε αροτριάειες και αρδευόμενες καλλιέργειες.
- ✔ Τάση βελτίωσης στη διάρθρωση των εκμεταλλεύσεων γης.
- ✔ Σημαντικό επίπεδο μηχανοποίησης και οργάνωσης.
- ✔ Έντονη εκμετάλλευση ζωικού κεφαλαίου.
- ✔ Παρουσία στις αγορές εξωτερικού.
- ✔ Ποικιλία στην παραγωγή και προσφορά αγροτικών προϊόντων.
- ✔ Σημαντική παραγωγή προϊόντων αλιείας και ιχθυοκαλλιεργειών.
- ✔ Υψηλότερη τιμή σε σχέση με τα προϊόντα εισαγωγής.
- ✔ Μη επαρκής σύνδεση πρωτογενούς τομέα- τομέας μεταποίησης.
- ✔ Έλλειψη καινοτομίας- εφαρμογής νέων τεχνολογιών.
- ✔ Ανεπάρκεια υποδομών παραγωγής- διακίνησης-εμπορίας αγροτικών προϊόντων

(Ε.Π. 2012-2014 της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας», Αύγουστος 2011).

Ακαθόριστη Προστιθέμενη Αξία, κατά τομέα και Π.Ε (2012- 2015), σε εκ. ευρώ

	Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας				Βόρεια Ελλάδα				Σύνολο χώρας			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
Πρωτογενής τομέας (Γεωργία, Δασοκομία, Αλιεία)	1.236	1.196	1.220	1.279	37.381	35.093	34.591	34.148	168.979	160.237	157.913	155.707
Δευτερογενής τομέας (Μεταποίηση)	2.741	2.717	2.666	2.601								
Τριτογενής τομέας (Υπηρεσίες εμπορίου, Τουρισμός)	5.015	4.781	4.969	4.953								
Σύνολο	8.992	8.694	8.855	8.833								

ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ και ίδια επεξεργασία

Αναφορικά με τη συμβολή του πρωτογενούς τομέα στην οικονομία της ΠΚΜ, όπως διαπιστώνεται και από τον παραπάνω πίνακα, ο συγκεκριμένος τομέας το 2015 σημειώνει μικρή αύξηση στην Ακαθόριστη Προστιθέμενη Αξία σε σύγκριση με το 2012, ενώ συμβάλλει με το μικρότερο ποσοστό στη σύνθεση της ΑΠΑ, τόσο σε επίπεδο Περιφέρειας όσο και σε συνολικό εθνικό επίπεδο.

Το 2012, σύμφωνα με τα στοιχεία της ίδια υπηρεσίας, ο πρωτογενής τομέας συνέβαλε στη συνολική Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας κατά 4.22% (ΕΛΣΤΑΤ, 2012), ποσοστό που χαρακτηρίζεται ως τη λιγότερη συμμετοχή στην ΑΠΑ της Περιφέρειας.

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ

ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΚΛΑΔΟΥ

Ακαθόριστο Εγχώριο Προϊόν σε εκατ. €

	2010*	2011*
Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας	30.063	28.095
Ελλάδα	222.151	208.532
% Περιφ. ΑΕΠ επί συνόλου χώρας	13,53	13,47

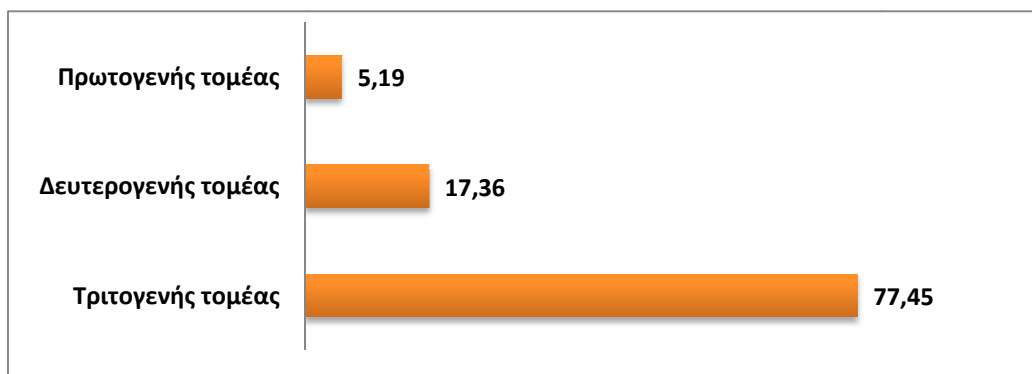
ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ 2011, ίδια επεξεργασία, Προσωρινά στοιχεία*

Ο αγροδιατροφικός τομέας παρά τις επίπονες και διαχρονικές προσπάθειες, εξακολουθεί να αποτελεί τον πιο «αδύναμο» κλάδο της χώρας αλλά και της ΠΚΜ ειδικότερα, τόσο σε επίπεδο οικονομικής συνεισφοράς στο Ακαθόριστο Εθνικό Προϊόν (ΑΕΠ) και στην περιφερειακή Ακαθόριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ), όσο και σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο απασχόλησης.

Βάσει και του επόμενου γραφήματος, παρατηρείται «τριτογενοποίηση» της οικονομίας στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας με ταυτόχρονη συρρίκνωση των υπόλοιπων παραγωγικών τομέων. Ειδικότερα, ο τριτογενής τομέας επικρατεί με

ποσοστό 77,45% το 2011, σημειώνοντας αύξηση σε σχέση με το 2007, που η συμμετοχή του έφτασε το 71,6%. Ο δευτερογενής και ο πρωτογενής τομέας, παρουσίασαν μείωση στην περιφερειακή ΑΠΑ συγκριτικά με το 2007, με ποσοστά 17,36% και 5,19% αντίστοιχα.

Τομεακή συμμετοχή στην περιφερειακή ΑΠΑ (2011)



ΠΗΓΗ: Επιχειρησιακό πρόγραμμα ΠΚΜ 2015-2019 και ίδια επεξεργασία

Όπως μπορούμε να διαπιστώσουμε και από τον επόμενο πίνακα, ήδη από το 2000, ο πρωτογενής τομέας καταλαμβάνει την τελευταία θέση αναφορικά με την εργασιακή απορρόφηση, σε αντίθεση με τον τριτογενή τομέα, ο οποίος φαίνεται να πρωταγωνιστεί, απασχολώντας παραπάνω από δύο εκατομμύρια εργαζόμενους. Το 2010, παρουσιάζεται μείωση στους εργαζόμενους όλων των τομέων λόγω οικονομικής κρίσης, με τον τριτογενή τομέα ωστόσο να σημειώνει σταδιακή αύξηση και να διατηρεί την πρωτεύουσα θέση του. Στον πρωτογενή τομέα απασχολήθηκαν το 2010, 535.005 εργαζόμενοι, εκ των οποίων οι 90.986 προέρχονταν από την ΠΚΜ. Η πτωτική αυτή τάση στον πρωτογενή αλλά και στον δευτερογενή τομέα της οικονομίας, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για το 2015, κορυφώθηκε τα τελευταία χρόνια. Συγκεκριμένα, στον πρωτογενή τομέα της ΠΚΜ, το 2015 απασχολήθηκαν 86.807 άτομα, έναντι των 90.986 εργαζομένων που απορροφήθηκαν το 2010, των 92.308 για το έτος 2005 ή των 127.613 απασχολούμενων που καταγράφηκαν το έτος 2000. Αντίστοιχες μειώσεις αναφορικά με τα έτη 2000-2015, σύμφωνα και με τον πίνακα που ακολουθεί,

παρουσιάζονται και στον δευτερογενή τομέα ενώ αντίθετα ο τριτογενής τομέας εμφανίζει κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, ανοδική πορεία, επιβεβαιώνοντας έτσι την θεωρία περί τριτογενοποίησης τόσο της απασχόλησης όσο και της οικονομίας.

Απασχόληση σε άτομα κατά γεωγραφική ζώνη, περιφέρεια και κλάδο

	ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ	ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ	ΣΥΝΟΛΟ
2000				
Ελλάδα	690.537	819.025	2.803.222	4.312.785
Κεντρική Μακεδονία	127.613	150.156	443.617	721.387
2005				
Ελλάδα	550.584	904.962	3.191.325	4.646.871
Κεντρική Μακεδονία	92.308	163.426	501.695	757.429
2010				
Ελλάδα	535.005	807.658	3.362.820	4.705.483
Κεντρική Μακεδονία	90.986	135.792	536.262	763.040
2015				
Ελλάδα	473.055	579.206	3.011.777	4.064.038
Κεντρική Μακεδονία	86.807	94.679	467.917	649.403

ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ και ίδια επεξεργασία

Στον πίνακα που ακολουθεί γίνεται μια σύντομη πλην αναλυτική παρουσίαση του ποσοστού επί τοις εκατό, που καταλαμβάνει καθένας από τους τομείς της οικονομίας, κατά την περίοδο 2000 -2015. Διαπιστώνεται λοιπόν πώς ο τριτογενής τομέας, ήδη από το 2000 μέχρι και το 2015, πρωταγωνιστεί στους τομείς απασχόλησης τόσο σε επίπεδο Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, όσο και σε εθνικό επίπεδο με ποσοστά άνω του 50%. Το 2015 καταγράφηκε η μεγαλύτερη συγκέντρωση απασχολούμενων στον τριτογενή τομέα με ποσοστό 72% για την ΠΚΜ και 74% για την Ελλάδα, ενώ το μικρότερο ποσοστό σημειώθηκε στον πρωτογενή τομέα με ποσοστά 13% σε επίπεδο Περιφέρειας και 12% σε εθνικό επίπεδο.

Απασχόληση %, κατά γεωγραφική ζώνη, περιφέρεια και κλάδο

	ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ	ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ	ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ
--	------------	--------------	------------

		2000	
Ελλάδα	16%	19%	65%
Κεντρική Μακεδονία	18%	21%	61%
		2005	
Ελλάδα	12%	19%	69%
Κεντρική Μακεδονία	12%	22%	66%
		2010	
Ελλάδα	11%	17%	71%
Κεντρική Μακεδονία	12%	18%	70%
		2015	
Ελλάδα	12%	14%	74%
Κεντρική Μακεδονία	13%	15%	72%

ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ και ίδια επεξεργασία

Σχετικά με τα δεδομένα που συγκεντρώθηκαν από την ΕΛΣΤΑΤ (2016), για τις εκμεταλλεύσιμες εκτάσεις και το εργατικό δυναμικό, οι πρώτες ανέρχονται σε 684.902, εκ των οποίων οι 200.661 εκτάσεις γης εντοπίζονται στην Βόρεια Ελλάδα και ιδιαίτερα στην ΠΚΜ, γεγονός που επιβεβαιώνει πως η συγκεκριμένη Περιφέρεια διαθέτει ένα μεγάλο μέρος του εθνικού συνόλου της εκμεταλλεύσιμης γης με σημαντικά περιθώρια περαιτέρω αξιοποίησης και ανάπτυξης. Αντίστοιχα σημαντικό είναι και το ποσοστό των απασχολούμενων στις συγκεκριμένες εκμεταλλεύσεις γης, οι οποίοι στην ΠΚΜ υπολογίζονται γύρω στους 248.036, έναντι των 2.883.152, επί του εθνικού συνόλου.

Έρευνα Διάρθρωσης Γεωργικών και Κτηνοτροφικών Εκμεταλλεύσεων, έτους 2016

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΣΥΝΟΛΟ 2016	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ* ΣΥΝΟΛΟ 2016
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	684.902	2.883.152
ΒΟΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑ	200.661	906.656
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ	51.628	248.036

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΣΥΝΟΛΟ 2016	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ* ΣΥΝΟΛΟ 2016
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ		
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	96.482	452.560
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΗΜΑΘΙΑΣ	12.570	60.725
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	17.735	68.098
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΙΛΚΙΣ	10.046	40.255
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΕΛΛΑΣ	16.727	86.059
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΙΕΡΙΑΣ	8.833	57.227
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΕΡΡΩΝ	19.029	82.174
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	11.542	58.019
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	23.089	103.489

ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ 2016 και ίδια επεξεργασία

*Κάτοχοι και μέλη του νοικοκυριού τους που εργάστηκαν στις εκμεταλλεύσεις, τακτικά απασχολούμενοι εποχικοί εργάτες, απασχόληση στα πλαίσια αλληλοβοήθειας των γεωργών.

ΑΠΑ ανά τομέα Παραγωγής (εκατ. ευρώ)

	ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ					ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ					ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ				
	2007	2008*	2009*	2010*	2011*	2007	2008*	2009*	2010*	2011*	2007	2008*	2009*	2010*	2011*
Π.Κ.Μ	1.381	1.336	1.266	1.207	1.282	6.399	6.193	5.378	5.172	4.283	19.619	20.966	21.625	20.040	19.109
Ελλάδα	6.830	6.394	6.372	6.300	6.175	40.126	39.292	35.680	33.143	28.963	148.667	159.349	163.850	155.780	147.999
% Περιφ. τομεακό ΑΠΑ επί συνόλου χώρας	20,2	20,9	19,9	19,2	20,8	15,9	15,8	15,1	15,6	14,8	13,2	13,2	13,2	12,9	12,9
Εθνικός Μ.Ο (%)	3,5	3,1	3,1	3,2	3,4	20,5	19,2	17,3	17,0	15,8	76,0	77,7	79,6	79,8	80,8

ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ και Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΠΚΜ 2015-2019

Στηριζόμενοι στα πιο πρόσφατα στοιχεία που αφορούν στην περιφερειακή συμμετοχή στον σχηματισμό της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας για το 2015, παρατηρείται επικράτηση του τριτογενούς τομέα με συμμετοχή πάνω από 4 εκ. ευρώ.

Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία, κατά τομέα και Π.Ε (2015), σε εκ. ευρώ

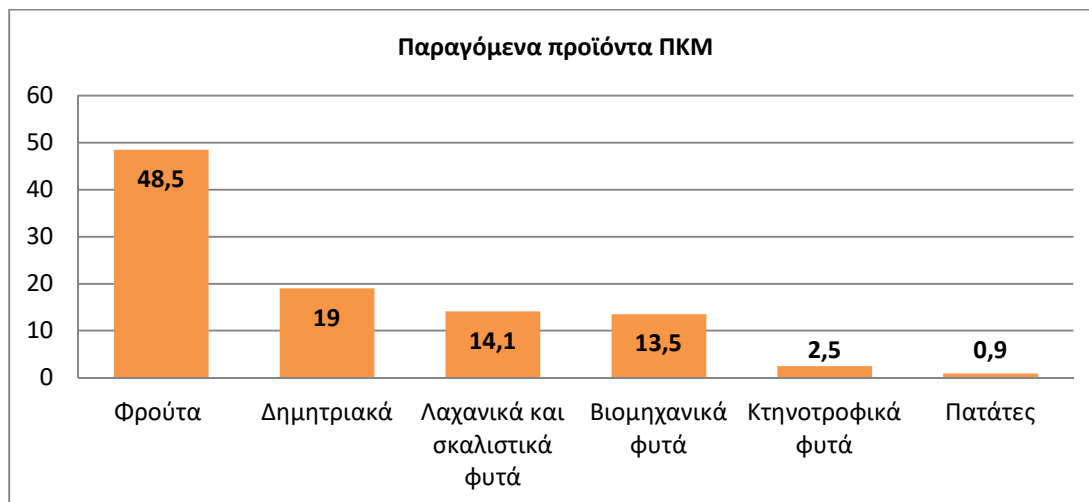
2015	Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας	Βόρεια Ελλάδα	Σύνολο χώρας
Πρωτογενής Τομέας	1.279		
Δευτερογενής Τομέας	2.601	34.148	155.507
Τριτογενής τομέας	4.953		

ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ και ίδια επεξεργασία

Υπενθυμίζεται τέλος- σύμφωνα με την απογραφή της ΕΛΣΤΑΤ (2011)- πως το μεγαλύτερο ποσοστό εργατικού δυναμικού στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας συγκεντρώνει ο τριτογενής τομέας με ποσοστό 67% ενώ ακολουθεί ο δευτερογενής τομέας και ο πρωτογενής με ποσοστά 21% και 12% αντίστοιχα. Με βάση όλα τα παραπάνω επιβεβαιώνεται η τάση «τριτογενοποίησης» της οικονομίας της ΠΚΜ.

Στον παραπάνω πίνακα, παρατηρούμε πως το μεγαλύτερο ποσοστό απασχολούμενων στις εκμεταλλεύσιμες εκτάσεις της Βορείου Ελλάδος για το 2016, εντοπίζεται στην ΠΚΜ και πιο συγκεκριμένα στην Π.Ε Πέλλας με 86.059 απασχολούμενους ενώ το μικρότερο στην Π.Ε Κιλκίς με 40.255 απασχολούμενους.

Σε ό,τι αφορά στην πρωτογενή παραγωγή, τα κυριότερα προϊόντα της ΠΚΜ, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ (2011), για την κατανομή της φυτικής παραγωγής στην ΠΚΜ, ανά προϊόν κατά σειρά προτεραιότητας, είναι τα φρούτα (48,5%), τα δημητριακά (19,0%), τα λαχανικά και τα σκαλιστικά φυτά (14,1%), τα βιομηχανικά φυτά (13,5%), τα κτηνοτροφικά φυτά (2,5 %), οι πατάτες (0,9), το ελαιόλαδο(0,8%), το κρασί (0,5%) και άλλα φυτικά προϊόντα (01%).



ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ 2011 και ίδια επεξεργασία

Διαχρονικά τώρα, ο **πρωτογενής τομέας** συμμετείχε το 2011 με το μεγαλύτερο ποσοστό (20,76%), συγκριτικά με τις υπόλοιπες Περιφέρειες, στο σχηματισμό της εθνικής Ακαθόριστης Προστιθέμενης Αξίας (ΑΠΑ), ενώ ακολούθησαν, η Περιφέρεια Θεσσαλίας (12,7%), η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας (10,9%) και οι υπόλοιπες με μικρότερα ποσοστά συμμετοχής. Επισημαίνεται πως μεταξύ των ετών 2007-2011, σημειώθηκε ελάχιστη αύξηση ποσοστιαίας συμμετοχής του πρωτογενούς τομέα, ενώ ο πανελλαδικός μέσος όρος συμμετοχής του στην ΑΠΑ το 2011, υπολογίστηκε στο 3,4%.

Ο δευτερογενής τομέας κατέχει τη δεύτερη θέση, έπειτα από την Περιφέρεια Αττικής (36%), στο σχηματισμό της Ακαθόριστης Προστιθέμενης Αξίας σε επίπεδο χώρας με ποσοστό 14,8%. Σημειώνεται πως κατά την περίοδο 2007-2011 παρατηρείται μείωση του συγκεκριμένου ποσοστού από 15,9% σε 14,8%, με αντίστοιχη πτώση σε απόλυτους αριθμούς. Επιπλέον σύμφωνα με τα υπάρχοντα στοιχεία, ο δευτερογενής τομέας της ΠΚΜ υπολείπεται του εθνικού μέσου όρου, καθώς ο εθνικός μέσος όρος δευτερογενούς συμμετοχής στην ΑΠΑ το 2011, είναι 15,8%.

Επίσης και στον τριτογενή τομέα, παρατηρήθηκε πτωτική τάση σε απόλυτους αριθμούς κατά την περίοδο 2007- 2011, καταγράφοντας ποσοστιαία μείωση από 13,2% σε 12,9%, αναφορικά με τη συμμετοχή του στην ΑΠΑ σε επίπεδο χώρας. Λαμβάνοντας υπόψη τον εθνικό μέσο όρο συμβολής του τριτογενούς τομέα, στο σχηματισμό της ΑΠΑ, που ανέρχεται

ΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Σε γενικές γραμμές, οι τάσεις τόσο της αγοράς όσο και των καταναλωτών εντοπίζονται και κατευθύνονται προς την πράσινη ανάπτυξη και την αειφορία και με βάση το τρίπτυχο:



Οι τάσεις αγοράς –καταναλωτών φαίνεται να συμπίπτουν, καθώς τα τελευταία χρόνια παρατηρείται ολοένα και περισσότερο αύξηση στην ευαισθητοποίηση των πολιτών προς το περιβάλλον και τον άνθρωπο, η οποία στην πράξη αποτυπώνεται ως στροφή προς την οικολογία, την ανακύκλωση, τα βιολογικά ή ΠΟΠ προϊόντα, την στήριξη των «μικρών» παραγωγών, την εμφάνιση νέων μορφών εναλλακτικού τουρισμού, τη δημιουργία συνεταιρισμών και τη σύσταση ΚοινΣΕπ (Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις).

Αυτή η καταναλωτική στροφή προς τοπικά, παραδοσιακά και ιδιότυπα προϊόντα, δηλαδή προϊόντα που θεωρούνται ανώτερης ποιότητας σε σύγκριση με εκείνα που είναι αποτέλεσμα μαζικής παραγωγής, οφείλεται σε πολλούς λόγους, όπως για παράδειγμα, τα τελευταία φαινόμενα των διατροφικών κρίσεων, τα υψηλότερα εισοδήματα συγκεκριμένης μερίδας των καταναλωτών, η αυξανόμενη ανησυχία για την ποιότητα και ασφάλεια των τροφίμων, οι έντονες περιβαλλοντικές ανησυχίες

και η απομάκρυνση των ανθρώπων από την ύπαιθρο, στοιχεία που ανανέωσαν το ενδιαφέρον των καταναλωτών για προϊόντα που είναι 'αυθεντικά' και σχετίζονται με την παράδοση, την κληρονομιά και τον πολιτισμό⁴. Παρατηρείται λοιπόν ολοένα και περισσότερο η εμφάνιση του λεγόμενου «πράσινου καταναλωτή», που ουσιαστικά αποτελεί έναν «ηθικό καταναλωτή», ο οποίος μέσα από τις ατομικές του δράσεις κινείται με περιβαλλοντική και κοινωνική υπευθυνότητα.

Ο νέος αυτός καταναλωτής δημιουργεί καινούργιες ανάγκες, άρα νέες τάσεις που οδηγούν την αγορά στην υιοθέτηση πρακτικών ενσωμάτωσης των εν λόγω προοπτικών με αμφίδρομα οφέλη. Στη λογική αυτή, επανεμφανίζονται οι μικροί παραγωγοί, αυξάνονται τα καταστήματα με βιολογικά προϊόντα, δημιουργούνται νέοι τοπικοί συνεταιρισμοί και ιδρύονται ΚοινΣΕπ.

Οι Κοιν.Σ.Επ, αποτελούν Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις που βασίζονται στην λογική της Κοινωνικής Οικονομίας, με σκοπό το κοινωνικό όφελος και την εξυπηρέτηση γενικότερων κοινωνικών συμφερόντων. Αποτελούν μέρος της Κοινωνικής Οικονομίας, μέλη του οποίου μπορούν να είναι απλοί πολίτες αλλά και νομικά πρόσωπα (επιχειρήσεις) ενώ ανάλογα με τον ειδικότερο σκοπό τους οι ΚοινΣΕπ, διακρίνονται σε:

1. Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις Ένταξης», οι οποίες αφορούν στην ένταξη στην οικονομική και κοινωνική ζωή των ατόμων που ανήκουν στις Ευάλωτες Ομάδες Πληθυσμού
2. Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις Κοινωνικής Φροντίδας», οι οποίες αφορούν στην παραγωγή και παροχή προϊόντων και υπηρεσιών κοινωνικού προνοιακού χαρακτήρα
3. Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις Συλλογικού και Παραγωγικού Σκοπού, οι οποίες αφορούν την παραγωγή προϊόντων και παροχή

⁴Κίζος, Θ. (Χ.Χ.). Πρωτογενής τομέας: Τα προϊόντα ποιότητας ως μέσο στήριξης της αγροτικής παραγωγής. Τμήμα Γεωγραφίας. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Μυτιλήνη.

υπηρεσιών για την ικανοποίηση των αναγκών της συλλογικότητας
(πολιτισμός, περιβάλλον, οικολογία, εκπαίδευση κ.α.)

(<http://koinsep.org>)

Αξίζει να σημειωθεί πως στην ΠΚΜ υπάρχουν 144 Κοινωνικές Συνεταιριστικές
επιχειρήσεις, εκ των οποίων οι 112 υπάγονται στην Περιφερειακή Ενότητα της
Θεσσαλονίκης και οι 4 από αυτές εδρεύουν και λειτουργούν στο Δήμο Θέρμης.

Ειδικότερα, η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, εκτιμώντας τις τάσεις και
εντοπίζοντας τις προοπτικές, έλαβε τις παρακάτω πρωτοβουλίες.

Το 2016 συστάθηκε και τέθηκε σε λειτουργία, η αστική εταιρεία μη κερδοσκοπικού
χαρακτήρα με την εταιρική επωνυμία, «**Αγροδιατροφική Σύμπραξη της
Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας**- Αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία». Η
πρωτοβουλία δημιουργίας της ανήκει στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, η
οποία συμμετέχει με το μεγαλύτερο ποσοστό (47%) ενώ με μικρότερο ποσοστό
συμμετέχουν άλλοι 18 φορείς εκ των οποίων, έξι Δήμοι της ΠΚΜ:

- ☑ Λαγκαδά
- ☑ Παιονίας
- ☑ Θερμαϊκού
- ☑ Δέλτα
- ☑ Κιλκίς
- ☑ Ωραιοκάστρου



Και άλλοι τοπικοί φορείς, συλλογικά σχήματα, οργανισμοί και ιδρύματα, όπως:

- ☑ το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης,
- ☑ η Αμερικάνικη Γεωργική Σχολή
- ☑ ο Σύνδεσμος Βιομηχανιών Βορείου Ελλάδος
- ☑ τα Επιμελητήρια των Νομών Χαλκιδικής και Σερρών
- ☑ η Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Θεσσαλονίκης,

- ✓ ο Σύνδεσμος Εξαγωγέων Βορείου Ελλάδος
- ✓ η Ένωση Οινοπαραγωγών του Αμπελώνα της Βορείου Ελλάδος
- ✓ η Ένωση Ξενοδόχων Χαλκιδικής,
- ✓ η Gaia Επιχειρείν
- ✓ ο Σύνδεσμος Εμπόρων Κεντρικής Λαχαναγοράς

Κύριοι στόχοι της Αγροδιατροφικής Σύμπραξης, είναι η ανάδειξη του πρωτογενούς τομέα και του διατροφικού μεταποιητικού κλάδου της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας καθώς και η δημιουργία ενός ουσιαστικού πλαισίου για την προώθηση των παραγομένων αγροδιατροφικών προϊόντων. Κύριες δράσεις της αποτελούν:

1. **Η σύναψη συμφωνιών παροχής υπηρεσιών** με συλλογικούς φορείς και επιχειρήσεις, σχετικά με τους τρόπους προώθησης και διανομής των αγροδιατροφικών προϊόντων της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας στις τοπικές, εθνικές και διεθνείς
2. **Οι διμερείς επαφές σε εθνικό και διεθνές επίπεδο**, με αντίστοιχους φορείς, επιχειρήσεις και περιφέρειες, για την προώθηση των προϊόντων που παράγονται στην Κεντρική Μακεδονία
3. **Η συνεργασία με φορείς**, όπως Πανεπιστήμια, ΤΕΙ, Επιμελητήρια, Συνεταιρισμούς και Ενώσεις, για την από κοινού προώθηση στόχων και προγραμμάτων, καθώς και την ανταλλαγή πληροφοριών και τεχνογνωσίας
4. **Η εφαρμογή δράσεων ενημέρωσης του καταναλωτικού κοινού** με σκοπό την ευαισθητοποίησή του σχετικά με τη στήριξη και την προτίμηση τοπικών προϊόντων και ενίσχυση αυτών των δράσεων με την υιοθέτηση Τοπικού Σήματος Ποιότητας για όλα τα προϊόντα που παράγονται στην ΠΚΜ.
5. **Η πραγματοποίηση εκπαιδύσεων** μέσω στοχευμένων προγραμμάτων κατάρτισης, που θέτουν ως στόχο την αύξηση της ανταγωνιστικότητας των

αγροτικών επιχειρήσεων της περιοχής και την ανάπτυξη εξειδικευμένων γνώσεων και υψηλής προστιθέμενης αξίας ανθρώπινου δυναμικού.

6. **Η ενίσχυση της απασχόλησης και αύξηση του εισοδήματος του παραγωγού και του επιχειρηματία του αγροδιατροφικού τομέα**, καθώς και ενίσχυση της ποιότητας ζωής των ανθρώπων του τομέα
7. **Η διασύνδεση του αγροτικού και του τουριστικού τομέα της Κεντρικής Μακεδονίας**, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά στις εναλλακτικές μορφές τουρισμού, όπως μεταξύ άλλων, στον αγροτουρισμό και το γαστρονομικό τουρισμό.

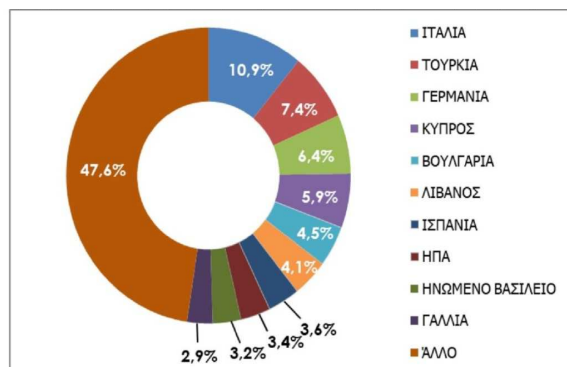
Εμμένοντας στην προσφορά ποιοτικών και ανταγωνιστικών παραγόμενων προϊόντων, δημιουργήθηκε (ως προπομπός της Αγροδιατροφικής Σύμπραξης) στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Σχεδίου Αγροτικής Ανάπτυξης για την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, το «**Καλάθι Αγροτικών Προϊόντων**» (Επιχειρησιακό Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης για την ΠΚΜ, 2012). Η συγκεκριμένη πρωτοβουλία αφορούσε στον εντοπισμό τοπικών προϊόντων προς διάθεση και εξαγωγή, τυποποιημένων και πιστοποιημένων, με υψηλή προστιθέμενη αξία και ονομασία προέλευσης (όπου είναι δυνατόν).

Παράλληλα, η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, ανέλαβε να προβάλλει και να προωθήσει την «Μακεδονική κουζίνα», πρωτοβουλία που αποτελεί μέρος του περιφερειακού στρατηγικού σχεδίου για τη σύνδεση του πρωτογενούς τομέα με τον τουρισμό. Στο πλαίσιο αυτό προωθείται η υιοθέτηση και η εφαρμογή του «Μακεδονικού Σήματος Ποιότητας» στα γεωργικά και κτηνοτροφικά προϊόντα που παράγονται στα γεωγραφικά όρια της ΠΚΜ, με απώτερο στόχο την δημιουργία ενός διεθνώς αναγνωρίσιμου *brandname*.



Η δημιουργία της «Μακεδονικής κουζίνας», προσδίδει στην Κεντρική Μακεδονία μια ισχυρή γαστρονομική ταυτότητα, με στόχο την προώθησή της στις διεθνείς αγορές και την ενίσχυση της ανάπτυξης του γαστρονομικού τουρισμού και της αγροτικής οικονομίας (www.voria.gr).

Ταυτόχρονα και επιβεβαιώνοντας στην πράξη την τάση προς την πράσινη, κοινωνικά ευαίσθητοποιημένη ανάπτυξη, η ΠΚΜ σημειώνει έντονη εξαγωγική δραστηριότητα στον τομέα των αγροδιατροφικών προϊόντων. Οι κύριες χώρες εξαγωγής σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της Eurostat (2018), είναι η Ιταλία, η Τουρκία και η Γερμανία, ενώ ακολουθούν και άλλες χώρες με μικρότερο όμως ποσοστό εξαγωγικών προϊόντων.





Πηγή: Eurostat, Ενεξέγνασια: ΙΕΕΣ-ΣΕΒΕ

ΠΗΓΗ: ΣΕΒΕ, 2018

SWOT ANALYSE

Λαμβάνοντας υπόψη την υφιστάμενη κατάσταση του πρωτογενή τομέα στην ΠΚΜ, καθώς και την εν γένει εικόνα σε σχέση με τους άλλους παραγωγικούς τομείς της οικονομίας, διαπιστώνονται μια σειρά από δεδομένα και στοιχεία, τα οποία αναφέρονται στα δυνατά και αδύνατα σημεία του αγροδιατροφικού τομέα στην Περιφέρεια Κεντρικής Ελλάδας, αλλά και στις ευκαιρίες και απειλές που παρουσιάζονται ήτοι:

Δυνατά σημεία	Αδύνατα σημεία
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εξαιρετικές κλιματολογικές συνθήκες ▪ Πρόσφορη μορφολογία του εδάφους ▪ Αγροτικός τομέας παραμένει ένας από τους βασικούς τομείς της τοπικής οικονομίας, παρά τα προβλήματα που αντιμετωπίζει. ▪ Δεύτερη θέση πανελλαδικά επί των καλλιεργούμενων εκτάσεων της χώρας ▪ Αξιόλογη συνεισφορά στο συνολικό γεωργικό προϊόν της χώρας. ▪ Σημαντική παραγωγή προϊόντων με θετικό εμπορικό ισοζύγιο (π.χ. κρασιά, φρούτα). ▪ Ποικιλία εξαγωγίμων προϊόντων ▪ Υψηλή συμμετοχή στην ΑΠΑ της χώρας. ▪ Σημαντική συμβολή στο ΑΕΠ του πρωτογενή τομέα της χώρας. ▪ Έντονη συμβολή στην απασχόληση ▪ Ανθεκτικότητα (παρά τα πλήγματα που έχει υποστεί, παραμένει κομβικό σημείο της οικονομικής δραστηριότητας της Περιφέρειας) ▪ Ύπαρξη αρκετών πιστοποιημένων προϊόντων Π.Ο.Π. και Π.Γ.Ε. ▪ Τάση διαμόρφωσης της παραγωγικής βάσης προσανατολισμένης σε προϊόντα ποιοτικά και αυθεντικά. ▪ Υψηλός βαθμός εκμηχάνισης και τυποποίησης. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Φθίνουσα πορεία του κλάδου κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών. ▪ Μείωση απασχολούμενων-απορρόφηση κυρίως στον τουριστικό κλάδο. ▪ Τριτογενοποίηση της περιφερειακής οικονομίας. ▪ Αρκετά μειωμένο ποσοστό απασχόλησης σε σχέση με την προ-κρίσης περίοδο. ▪ Ύπαρξη δομικών προβλημάτων τόσο στον πρωτογενή τομέα όσο και στον τομέα της μεταποίησης. ▪ Έλλειψη καινοτομικών εφαρμογών και πρακτικών. ▪ Περιορισμένη ένταση τεχνολογία και εξαιρετικά χαμηλός βαθμός διείσδυσης- χρήσης, νέων τεχνολογιών. ▪ Περιορισμένος αριθμός μονάδων μεταποίησης, τυποποίησης, και εμπορίας αγροτικών προϊόντων. ▪ Ενίσχυση περιβαλλοντικής επιβάρυνσης . ▪ Ανυπαρξία ουσιαστικού branding των προϊόντων. ▪ Υστέρηση συνεργασίας αγροτικού-τουριστικού τομέα ▪ Χαμηλό επίπεδο κατάρτισης και δεξιοτήτων του αγροτικού πληθυσμού. ▪ Συνεχιζόμενη εξάρτηση από επιδοτήσεις και στρεβλή νοοτροπία ως προς την παραγωγική διαδικασία. ▪ Υψηλό κόστος παραγωγής αγροτικών προϊόντων. ▪ Χαμηλή ανταγωνιστικότητα τομέα και κλάδων. ▪ Έλλειψη υπεύθυνα παραγόμενων αγροδιατροφικών προϊόντων. 

Δυνατά σημεία	Αδύνατα σημεία
	<ul style="list-style-type: none">▪ Μεγάλος ανταγωνισμός από τρίτες χώρες.▪ Περιορισμένη συνεργασία επιχειρήσεων με ερευνητικούς φορείς.

Ευκαιρίες	Απειλές
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ιδιαίτερη έμφαση στον αγροδιατροφικό τομέα και στην κοινωνικοοικονομική του σημασία, τα τελευταία χρόνια, τόσο σε πανελλαδικό όσο και σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. ▪ Σημαντική συμβολή συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων και αξιοποίησή τους αναφορικά με την ανάπτυξη του αγροτικού τομέα. ▪ Διαμόρφωση ευνοϊκού θεσμικού πλαισίου (νέα Κ.Α.Π.) για την παραγωγή βιολογικών -ποιοτικών προϊόντων με αποδέσμευση από τις επιδοτήσεις και αλλαγή καλλιεργητικού προτύπου. ▪ Διάδοση των ελληνικών αγροδιατροφικών προϊόντων και της ποιότητάς τους στο εξωτερικό (αποτελούν την τρίτη μεγαλύτερη κατηγορία εξαγόμενων προϊόντων της χώρας) δημιουργεί μια σημαντική βάση για τις εξαγωγικές προοπτικές των προϊόντων της Περιφέρειας. ▪ Δημιουργία ολιστικού συστήματος προώθησης των προϊόντων, “branding”. ▪ Στροφή των καταναλωτών προς τοπικά, παραδοσιακά και ιδιότυπα προϊόντα, τα οποία θεωρούνται ανώτερης ποιότητας. ▪ Προοπτικές ανάπτυξης νέων προϊόντων χάρη στις κλιματολογικές συνθήκες και τη μορφολογία εδάφους. ▪ Κομβική/ προνομιακή γεωγραφική θέση Περιφέρειας. ▪ Ενίσχυση προσπάθειών διασύνδεσης των αγροδιατροφικών προϊόντων με τον τουρισμό, τις επιχειρήσεις και το κοινό. ▪ Τάσεις ανάπτυξης θεματικού τουρισμού. ▪ Επιθυμία επιστροφής ενεργού πληθυσμού στην ύπαιθρο και απασχόλησης στον αγροτικό τομέα λόγω της οικονομικής κρίσης. ▪ Ευαισθητοποίηση καταναλωτών ▪ Αύξηση του ανθρώπινου δυναμικού με την απαιτούμενη γνώση. ▪ Αγροδιατροφική Σύμπραξη ΠΚΜ- «Καλάθι Αγροτικών προϊόντων». ▪ «Μακεδονική κουζίνα». ▪ «Πράσινος» καταναλωτής. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Υψηλός ανταγωνισμός- είσοδος χωρών χαμηλού κόστους παραγωγής στις διεθνείς αγορές. ▪ Διαχρονική ισχυροποίηση οργανωτικών δομών και καναλιών διανομής ▪ Υψηλή ένταση της αξιοποίησης του branding και της χρήσης νέων τεχνολογιών από άλλες χώρες. ▪ Περίπλοκο θεσμικό πλαίσιο για την ίδρυση νέων επιχειρήσεων. ▪ Αυξημένο κόστος παραγωγής . ▪ Ευαισθησία των διεθνών αγορών τροφίμων σε υπολείμματα φυτοφαρμάκων και σε διατροφικές κρίσεις. ▪ Εσωτερική μετανάστευση. ▪ Ανεκμετάλλετες εκτάσεις γης. ▪ Απουσία σχεδίου βιώσιμης ανάπτυξης. ▪ Έλλειψη περιβαλλοντικής συνείδησης. ▪ Απουσία συνεργασίας μεταξύ των τομέων της τοπική παραγωγής. ▪ Τριτογενοποίηση της περιφερειακής οικονομίας. ▪ Οικονομική κρίση. ▪ Συνέχιση της στρεβλής αξιοποίησης των κοινοτικών πόρων.

Συμπερασματικά, ο αγροδιατροφικός τομέας στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας πέραν της αδυναμίας, της υστέρησης και των εγγενών προβλημάτων, αποτελεί με απόλυτη βεβαιότητα ένα ισχυρό εργαλείο ανάπτυξης με περαιτέρω προοπτικές εξέλιξης. Όπως αναλυτικά παρουσιάστηκε στα προηγούμενα κεφάλαια, ο αγροδιατροφικός κλάδος έχει καθοριστική συμμετοχή στη διαμόρφωση τόσο του περιφερειακού όσο και του εθνικού ΑΕΠ ενώ συμβάλει σημαντικά στη συνολική ΑΠΑ της Περιφέρειας αλλά και στο σύνολο της χώρας.

Σημαντικό μέρος του εργατικού δυναμικού της Περιφέρειας, παρά την τάση τριτογενοποίησης της οικονομίας, απορροφάται από τον πρωτογενή κυρίως, αλλά και τον δευτερογενή τομέα, ιδίως από τη μεταποίηση. Παρατηρείται ωστόσο, μια γενικότερη έλλειψη υιοθέτησης και εφαρμογής καινοτομίας και νέων τεχνολογιών ιδιαίτερα στο μεταποιητικό κλάδο, ανεπάρκεια καταρτισμένου και ενημερωμένου εργατικού δυναμικού, ως προς τις νέες εξελίξεις του τομέα αλλά και την υιοθέτηση βιώσιμων πρακτικών ανάπτυξης. Ταυτόχρονα, σημειώνεται άμβλυση περιορισμών σε ό,τι αφορά το διεθνές εμπόριο, μετακίνηση παραγωγικών μονάδων σε γειτονικές χώρες και όμορες περιοχές, γεγονότα που στο σύνολό τους λειτουργούν αρνητικά αναφορικά με τον κλάδο της αγροδιατροφής.

Στην προσπάθεια βέβαια, προς ανατροπή της παραπάνω κατάστασης, μπορούν αξιολογηθούν ως θετικά στοιχεία αφενός η τάση της αγοράς και των καταναλωτών προς την αειφόρο ανάπτυξη και την Κοινωνική Οικονομία, η θέληση και η ετοιμότητα της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, να αναβαθμίσει και να στηρίξει τον αγροδιατροφικό κλάδο, η βελτίωση των μεταφορικών υποδομών και ειδικά του σιδηροδρομικού δικτύου και της Εγνατίας οδού, οι προσπάθειες που γίνονται για τη βελτίωση των εμπορικών σχέσεων σε διασυνοριακό επίπεδο καθώς και ο κεντροβαρικός ρόλος της ΠΚΜ στον ευρύτερο Βαλκανικό χώρο.

Τέλος, η νέα Κ.Α.Π με ορίζοντα το 2020, εστιάζει σε αγροτική παραγωγή και σε προϊόντα με προσανατολισμό την επιχειρηματική λειτουργία των αγροτικών εκμεταλλεύσεων που εν τέλει θα έχει ως αποτέλεσμα την κάλυψη των απαιτήσεων των καταναλωτών για ασφαλή και ποιοτικά προϊόντα και τη βελτίωση του αγροτικού και περιφερειακού εισοδήματος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Μελέτες

- ✔ Αγροδιατροφική Σύμπραξη Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας. Διαθέσιμο στο www.agromacedonia.gr
- ✔ Εγκεκριμένο Στρατηγικό Σχέδιο Επιχειρησιακού Προγράμματος ΠΚΜ 2015-2019
- ✔ Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, Επιχειρησιακό Σχέδιο Αγροτικής Ανάπτυξης «Καλάθι Αγροτικών Προϊόντων», Ιούλιος 2013
- ✔ Στρατηγική Ευφυούς Εξειδίκευσης (RIS3) στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, Μάρτιος, 2014

Διαδίκτυο

- ✔ Γκέκας Γ. (2017), «Τα χαρακτηριστικά του αγροτικού τομέα σήμερα». Διαθέσιμο στο: www.epixeiro.gr/article/2564. Τελευταία επίσκεψη: 2/9/2018.
- ✔ Δίκτυο ΚοινΣΕπ, «Φτιάξτε μια ΚοινΣΕπ». Διαθέσιμο στο: www.koinsep.org. Τελευταία επίσκεψη: 2/9/2018.
- ✔ Ελληνική Στατιστική Αρχή. Διαθέσιμο στο: www.statistics.gr
- ✔ Ζερβάκη Δ. (2017), «Αγροδιατροφικός Τομέας: Ήρθε η ώρα να βγει από τη “ζώνη” άνεσης». Διαθέσιμο στο: <http://www.epixeiro.gr/article/2672>. Τελευταία επίσκεψη: 2/9/2018.
- ✔ Καραμπίνη Τ. (2017), «Agtech: Είναι ο τομέας της γεωργίας ο πιο hot κλάδος της επιχειρηματικότητας;». Διαθέσιμο στο: www.fortunegreece.com/article/agtech-ine-to-meas-tis-georgias-o-pio-hot-klados-tis-epichirimatikotitas/. Τελευταία επίσκεψη: 2/9/2018.
- ✔ Μητάκης Α. (2013), «Κ.Μακεδονία. Τα 70 Αγροτικά Προϊόντα για Εξωστρέφεια και Καινοτομία». Διαθέσιμο στο: <https://www.voria.gr/article/k-makedonia-ta-70-agrotika-proionta-gia-exostrefea-kai-kainotomia>. Τελευταία επίσκεψη: 2/9/2018
- ✔ Σύνδεσμος Εξαγωγέων Βορείου Ελλάδος (ΣΕΒΕ). Διαθέσιμο στο: www.seve.gr

Ενότητα Γ. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΡΩΤΟΓΕΝΟΥΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΚΛΑΔΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ - ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης χαρτογράφησης της υφιστάμενης κατάστασης του τουριστικού και του αγροδιατροφικού τομέα στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε πρωτογενής έρευνα μέσω της χρήση ερωτηματολογίου, στους δύο παραπάνω τομείς.



Πιο συγκεκριμένα, οι δύο ομάδες στόχοι στις οποίες εστίασε η έρευνα είναι:

- A) επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τουριστικό και τον αγροδιατροφικό τομέα,
 - B) φορείς υποστήριξης, προώθησης και ανάπτυξης των δύο συγκεκριμένων τομέων.
- Για τις ανάγκες της έρευνας, δημιουργήθηκαν τέσσερα διαφορετικά ερωτηματολόγια, ένα για κάθε ομάδα στόχο (επιχειρήσεις και φορείς) αλλά και ένα για κάθε τομέα (τουρισμός και αγροδιατροφή).

Το δείγμα της έρευνας περιέλαβε εκατό (100) επιχειρήσεις, πενήντα (50) από τον τομέα της αγροδιατροφής και πενήντα (50) από τον τομέα του τουρισμού, καθώς και πέντε (5) φορείς προώθησης από κάθε τομέα αντίστοιχα (δέκα συνολικά).

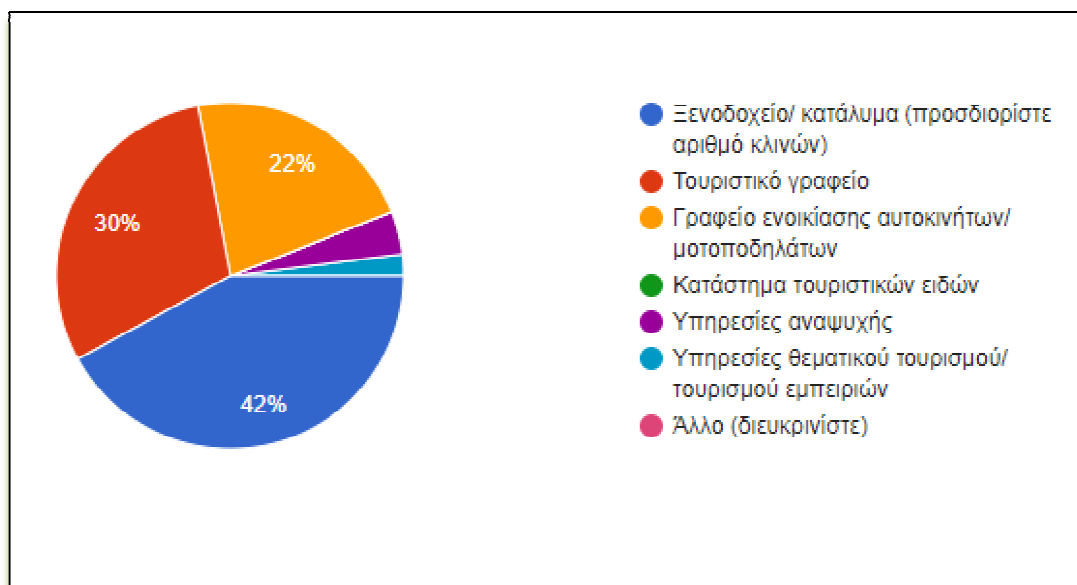
Τα ερωτηματολόγια διακινήθηκαν σε πρώτη φάση μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας (e-mail), ενώ στις περιπτώσεις όπου δεν υπήρχε ανταπόκριση δια αυτού του τρόπου, πραγματοποιήθηκε τηλεφωνική επικοινωνία και συμπλήρωση. Λόγω της μειωμένης ανταπόκρισης σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό, χρειάστηκε η προώθηση σε επιπλέον αποδέκτες – πέραν των αρχικά επιλεγμένων-. Συνεπώς, ενώ

ο αρχικός σχεδιασμός περιλάμβανε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο δήμο Θέρμης, στη συνέχεια το δείγμα επεκτάθηκε και στο δήμο Θεσσαλονίκης.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

1. Είδος επιχείρησης

Από το σύνολο των πενήντα επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην έρευνα, οι είκοσι-μία (42%) ανήκουν στην κατηγορία του ξενοδοχείου/ καταλύματος, οι δεκαπέντε (30%) στην κατηγορία του τουριστικού γραφείου, οι έντεκα (22%) στην κατηγορία του γραφείου ενοικίασης αυτοκινήτων/ μοτοποδηλάτων, δύο (4%) στην κατηγορία επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών αναψυχής και μία (2%) στις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών θεματικού τουρισμού.



2. Ποια είναι η νομική μορφή της επιχείρησης;

Αναφορικά με τη μορφή της επιχείρησης στην οποία ανήκουν, οι συμμετέχουσες στην έρευνα επιχειρήσεις του τουρισμού, απάντησαν ως εξής:



- **Ατομική επιχείρηση**- 16 επιχειρήσεις (32%)
- **Ανώνυμη εταιρεία** – 15 επιχειρήσεις (30%)
- **Ομόρρυθμη εταιρεία** – 6 επιχειρήσεις (12%)
- **Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης** – 4 επιχειρήσεις (8%)
- **Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία** – 4 επιχειρήσεις (8%)
- **Μονοπρόσωπη Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία** – 1 επιχείρηση (2%)
- **Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση** – 1 επιχείρηση (2%)

Συμπερασματικά, οι περισσότερες από τις επιχειρήσεις του παρόντος δείγματος, έχουν τη νομική μορφή της Ατομικής Επιχείρησης και της Ανώνυμης Εταιρείας (σε ποσοστό, άνω του 60%).



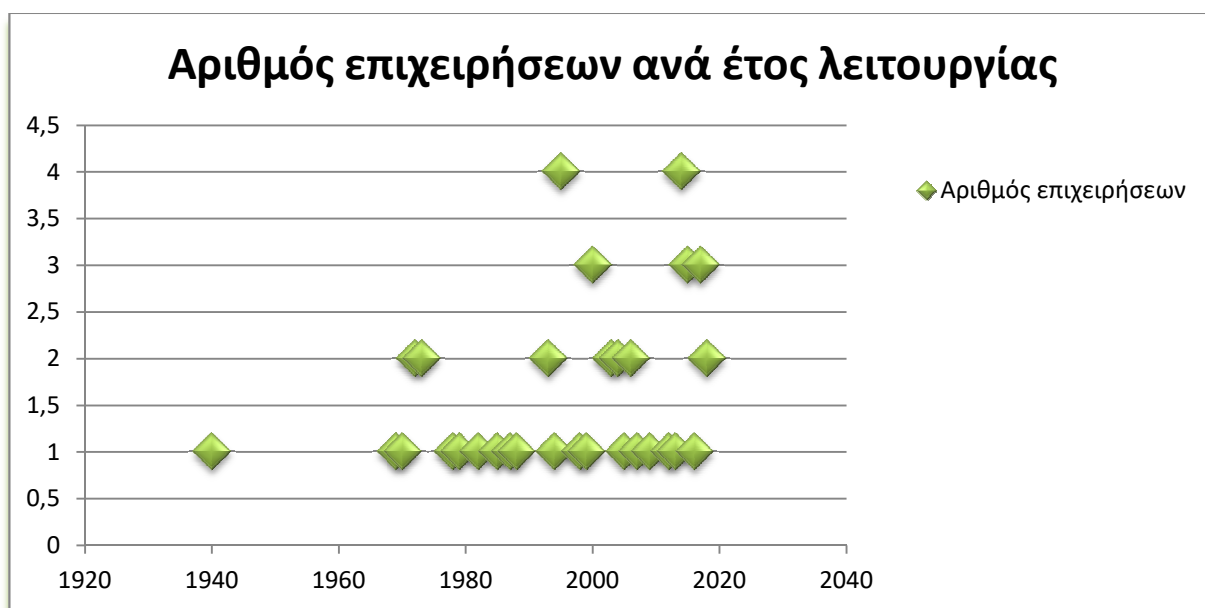
3. Από πότε λειτουργεί η επιχείρησή σας;

Αναφορικά με το έτος λειτουργίας των επιχειρήσεων, παρατηρήθηκε μεγάλο εύρος στις απαντήσεις, αφού η παλαιότερη επιχείρηση του δείγματος ξεκίνησε να λειτουργεί το 1940, ενώ οι δύο πιο πρόσφατες το 2018.



Από το 1961 ως και το 1980 ξεκίνησαν να λειτουργούν οκτώ από τις ερωτώμενες επιχειρήσεις, από το 1981 ως και το 2000 δεκαέξι, ενώ από το 2001 μέχρι σήμερα είκοσι πέντε.

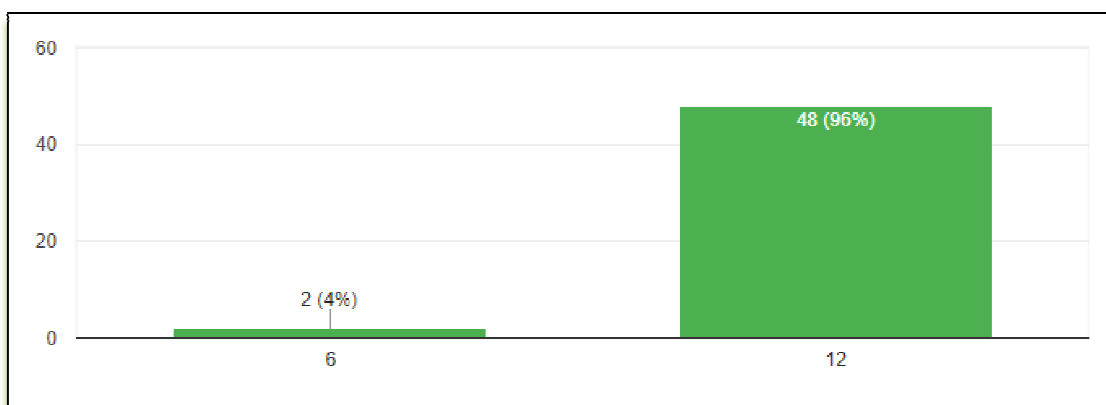
Η μεγαλύτερη συχνότητα σε χρονολογίες παρουσιάστηκε το 1995 και το 2014 όπου ξεκίνησαν τη λειτουργία τους τέσσερις και τέσσερις επιχειρήσεις αντίστοιχα.



4. Πόσους μήνες το χρόνο λειτουργεί η επιχείρησή σας (απάντηση σε μήνες);

Στο σύνολο των πενήντα επιχειρήσεων, με εξαίρεση δύο (2) που δήλωσαν ότι λειτουργούν μόνο έξι (6) μήνες το χρόνο, οι υπόλοιπες σαράντα-οκτώ (48) λειτουργούν σε όλη τη διάρκεια του έτους.

Το γεγονός αυτό, είναι ιδιαίτερα σημαντικό και αποδεικνύει ότι υπάρχει ζήτηση σε όλη τη διάρκεια της χρονιάς για τις τουριστικές επιχειρήσεις που βρίσκονται στο Δήμο Θέρμης και Θεσσαλονίκης, στις οποίες πραγματοποιήθηκε η έρευνα.



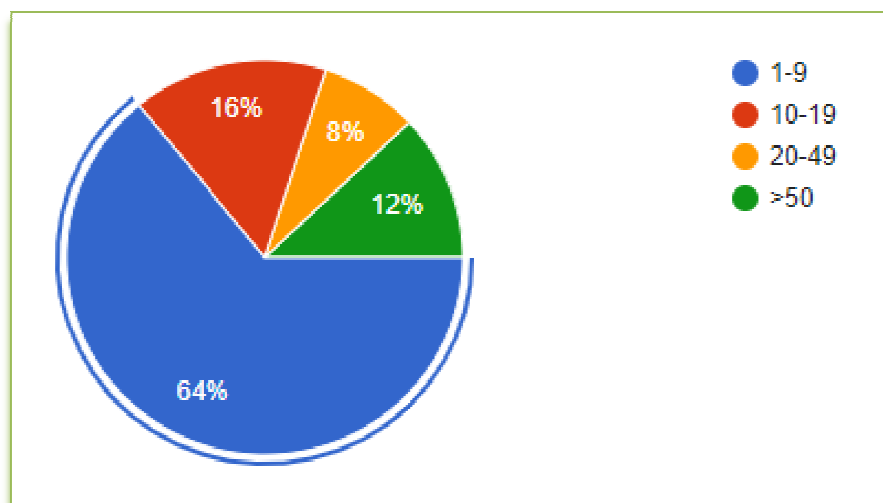
5. Πόσα άτομα απασχολεί η επιχείρησή σας;

Η πλειοψηφία των επιχειρήσεων (32) ήτοι το 64% απασχολεί από 1-9 άτομα, οκτώ επιχειρήσεις (16%) απασχολούν από 10-19 άτομα, έξι από αυτές (12%) πάνω από 50 άτομα, ενώ τέσσερις (7%) από 20 έως 49 άτομα.



Συμπερασματικά, το σύνολο των επιχειρήσεων του δείγματος ανήκουν στην κατηγορία⁵ της πολύ μικρής και μικρής επιχείρησης, κρίνοντας εν προκειμένω αποκλειστικά βάσει του αριθμού των εργαζομένων.

⁵ Βάσει του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ.70/2001 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 12.1.2001 (ΕΛ 2001 L 10/33).



Ποσοστό πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης:

Από τις πενήντα συνολικά επιχειρήσεις, οι σαράντα- πέντε έδωσαν απάντηση στο συγκεκριμένο ερώτημα, ενώ οι υπόλοιπες πέντε δεν απάντησαν.

Κατηγοριοποιώντας τις απαντήσεις εξάγονται τα κάτωθι συμπεράσματα:

Ποσοστό πτυχιούχων στο σύνολο του προσωπικού	Ποσοστό απαντήσεων
0%- 20%	22%
21%- 49%	20%
50%-69%	16%
70%-89%	8%
90%-100%	26%

- Το 22% των ερωτηθέντων επιχειρήσεων απασχολούν εργαζόμενους αποφοίτους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στο σύνολο του προσωπικού σε ποσοστό από μηδέν ως και είκοσι τις εκατό.
- Το 20% των ερωτηθέντων επιχειρήσεων απασχολούν εργαζόμενους αποφοίτους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στο σύνολο του προσωπικού σε ποσοστό από είκοσι ένα ως και σαράντα εννιά τις εκατό.
- Το 16% των ερωτηθέντων επιχειρήσεων απασχολούν εργαζόμενους αποφοίτους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στο σύνολο του προσωπικού σε ποσοστό από πενήντα ως και εξήντα εννιά τις εκατό.

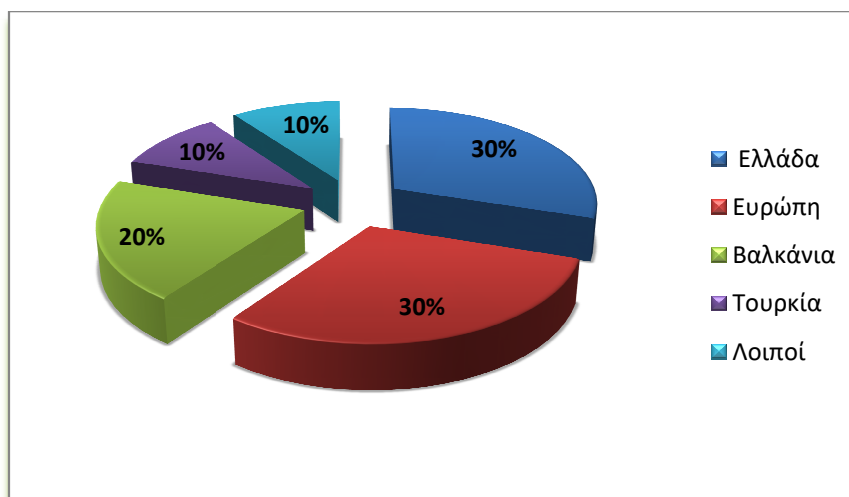
- Το 8% των ερωτηθέντων επιχειρήσεων απασχολούν εργαζόμενους αποφοίτους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στο σύνολο του προσωπικού σε ποσοστό από εβδομήντα ως και ογδόντα εννιά τις εκατό.
- Το 26% των ερωτηθέντων επιχειρήσεων απασχολούν εργαζόμενους απόφοιτους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στο σύνολο του προσωπικού σε ποσοστό από ενενήντα ως και εκατό τις εκατό.

6. Προφίλ πελατών

- Εθνικότητα:

Αναφορικά με την εθνικότητα των πελατών που δέχονται οι επιχειρήσεις, υπήρχε η δυνατότητα για επιλογή πάνω της μίας απάντησης. Το ποσοστό των Ελλήνων πελατών είναι ίδιο με αυτό των (λοιπών) Ευρωπαίων, έπεται αυτό των Βαλκάνιων, ενώ το ίδιο επίσης ποσοστό μοιράζονται οι Τούρκοι και οι «λοιποί» πελάτες.

Πιο συγκεκριμένα, οι απαντήσεις διαμορφώθηκαν ως εξής:

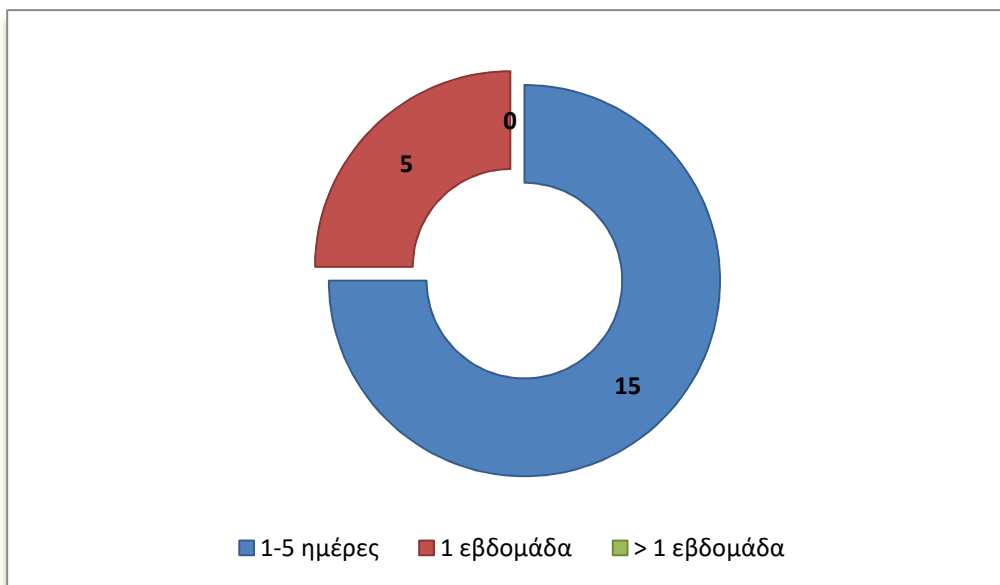


- Χρόνος παραμονής (εφόσον πρόκειται για κατάλυμα):

Στο σύνολο των είκοσι ενός καταλυμάτων που συμμετείχαν στην έρευνα, τα είκοσι απάντησαν αναφορικά με το χρόνο παραμονής των πελατών τους.

Οι απαντήσεις που δόθηκαν διαμορφώθηκαν ως εξής:

- Σε 15 επιχειρήσεις ο μέσος χρόνος παραμονής είναι από 1 ως 5 ημέρες
- Σε 5 επιχειρήσεις ο μέσος χρόνος παραμονής είναι 1 εβδομάδα
- Σε καμία, δεν είναι παραπάνω από μία εβδομάδα



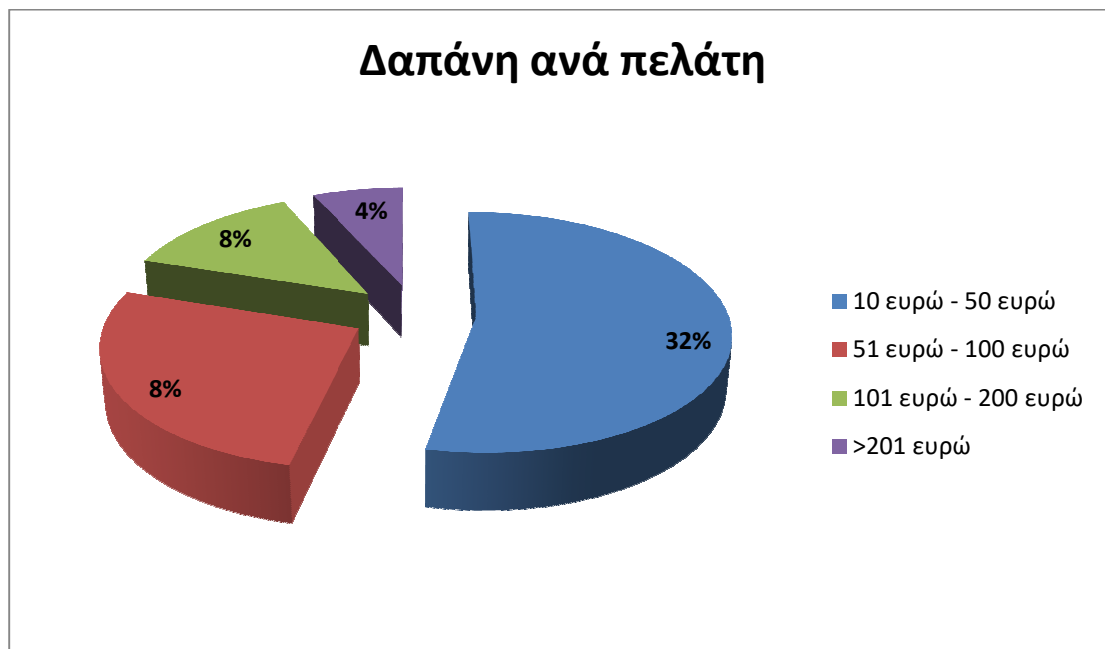
- **Μέση κατά κεφαλήν δαπάνη**

Στο ερώτημα αυτό που αφορά στο ποσό που ξοδεύει κατά μέσο όρο ένας πελάτης της επιχείρησης, παρατηρήθηκε μικρή ανταπόκριση στις απαντήσεις, αφού είκοσι από τις πενήντα επιχειρήσεις δεν απάντησαν. Το γεγονός αυτό, πιθανόν να οφείλεται στο ότι οι επιχειρηματίες θεωρούν τη μέση κατά κεφαλήν δαπάνη ως μία πληροφορία που αποκαλύπτει στοιχεία κέρδους της επιχείρησής και για αυτό, δεν επιθυμούν να απαντήσουν.

Το εύρος των απαντήσεων είναι μεγάλο, αφού κυμάνθηκε από 20 ευρώ – που είναι η κατώτατη τιμή- έως και τα 900 ευρώ που είναι η ανώτατη. Για το λόγο αυτό, δε μπορεί να εκτιμηθεί επαρκώς ο μέσος όρος της μέσης κατά κεφαλήν δαπάνης.

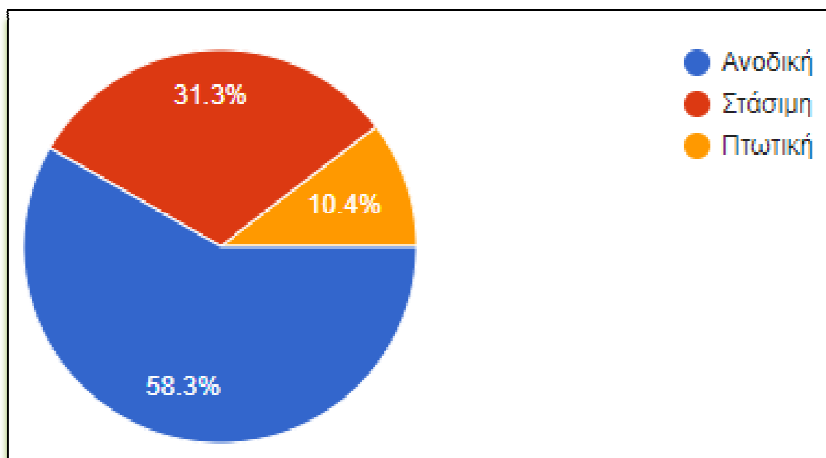
Η τιμή με τη μεγαλύτερη συχνότητα είναι τα πενήντα (50) ευρώ- όπου αποτελεί μέση κατά κεφαλήν δαπάνη σε επτά (7) επιχειρήσεις- ενώ η αμέσως επόμενη είναι

τα σαράντα (40) ευρώ, που αποτελεί μέση κατά κεφαλήν δαπάνη σε έξι επιχειρήσεις.



7. Η πορεία της επιχείρησής σας τα τελευταία πέντε (5) χρόνια:

Ανοδική χαρακτήρισε την πορεία της επιχείρησης τους τα τελευταία πέντε χρόνια το 58,3% των συμμετεχουσών επιχειρήσεων, στάσιμη το 31,3% και πτωτική το 10,4%. Αν και αποτελεί μία αισιόδοξη ένδειξη, το γεγονός ότι το μέγεθος του δείγματος είναι μόλις 50 επιχειρήσεις, δε μπορεί να την καταστήσει ιδιαίτερα αξιόπιστη και αντιπροσωπευτική απάντηση για τις επιχειρήσεις του τουριστικού τομέα στην περιοχή συνολικά.



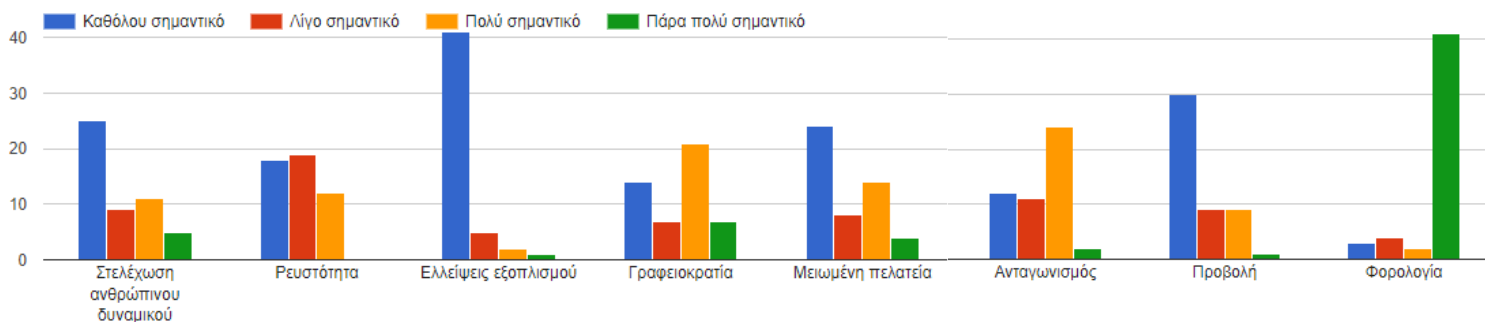
8. Τα τελευταία χρόνια έχετε κάνει αλλαγές στην επιχείρησή σας:

Όλες οι επιχειρήσεις του δείγματος έχουν πραγματοποιήσει αλλαγές τα τελευταία πέντε χρόνια. Οι αλλαγές αυτές, ήταν για την πλειοψηφία των επιχειρήσεων πάνω από μία.

Οι απαντήσεις που δόθηκαν διαμορφώνονται ως εξής:

- ✓ Αναβάθμιση εξοπλισμού : 39 επιχειρήσεις
- ✓ Εφαρμογή ΤΠΕ : 32 επιχειρήσεις
- ✓ Εκπαίδευση προσωπικού : 30 επιχειρήσεις
- ✓ Επέκταση υποδομών : 17 επιχειρήσεις
- ✓ Εφαρμογή καινοτομικών μεθόδων : 10 επιχειρήσεις
- ✓ Άλλο : δε δόθηκε καμία απάντηση

9. Τοποθετήστε κατά σειρά σπουδαιότητας, τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η επιχείρησή σας (μπορείτε να επιλέξετε πάνω από μία απάντηση):



Στο συγκεκριμένο ερώτημα, υπήρχε η δυνατότητα να δοθούν πάνω από μία απαντήσεις, σε σχέση με τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις του τουριστικού κλάδου στην ΠΚΜ.



Ως **πάρα πολύ σημαντικά προβλήματα** κατά σειρά σπουδαιότητας αναδείχθηκαν:

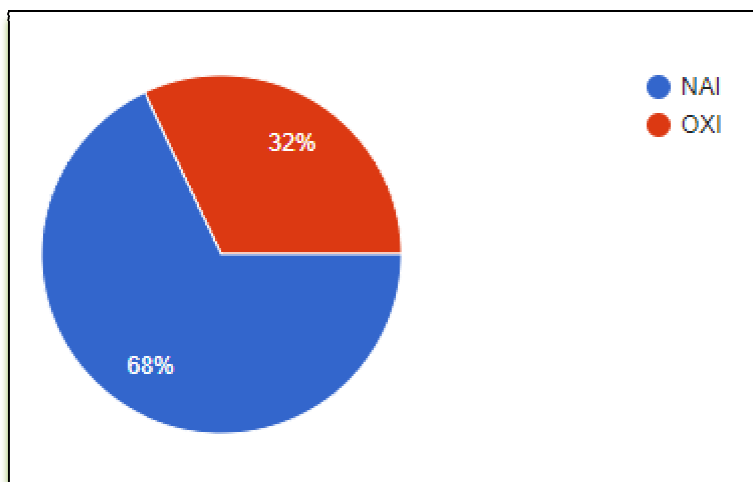
- Η φορολογία
- Η γραφειοκρατία
- Η ρευστότητα
- Ο ανταγωνισμός

Ως **λιγότερο σημαντικά προβλήματα**, κατά σειρά σπουδαιότητας αναδείχθηκαν:

- Η στελέχωση ανθρώπινου δυναμικού
- Οι ελλείψεις εξοπλισμού
- Η προβολή
- Ο ανταγωνισμός

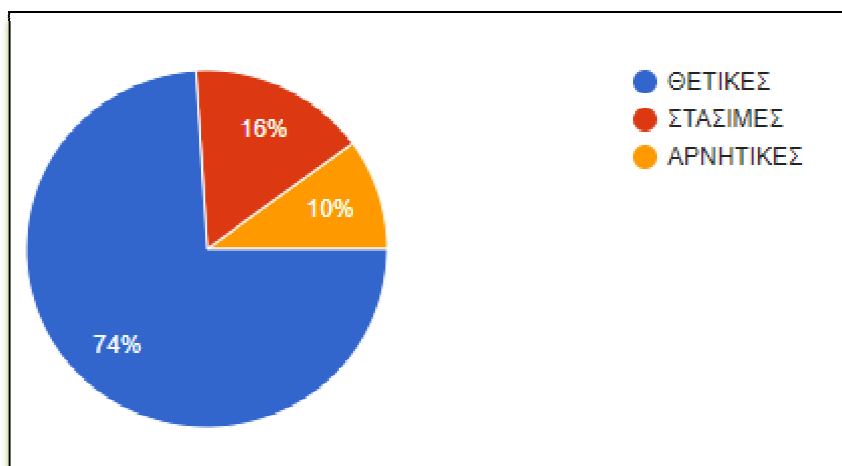
10. Συνεργάζεστε με άλλη επιχείρηση του τουριστικού ή άλλου κλάδου;

Το 68% των ερωτηθέντων απάντησε ότι υπάρχει συνεργασία μεταξύ της επιχείρησής τους και άλλων επιχειρήσεων. Παρόλα αυτά, μόνο τρεις συνολικά απαντήσεις δόθηκαν σε σχέση με το είδος της επιχείρησης με την οποία συνεργάζονται (ανήκουν στον τουριστικό τομέα), ενώ καμία δεν απάντησε σε σχέση με το λόγο που πραγματοποιεί τη συνεργασία.



11. Αναφέρετε προοπτικές εξέλιξης του κλάδου σας.

Όσον αφορά στις προοπτικές εξέλιξης του κλάδου, το 74% του συνόλου των ερωτηθέντων απάντησε ότι τις βρίσκει θετικές, το 16% στάσιμες, ενώ μόνο το 10% αρνητικές.



12. Αναφέρετε σχόλια/ παρατηρήσεις/ επισημάνσεις.

Δε δόθηκε καμία απάντηση.

**ACT SOCIAL - Δράσεις για την υποστήριξη και την ενίσχυση
της κοινωνικής επιχειρηματικότητας σε τοπικό επίπεδο**
Π.3.1.1 - Εκπόνηση έρευνας για τη χαρτογράφηση της υφιστάμενης
κατάστασης στον αγροδιατροφικό και τον τουριστικό τομέα στην Ελλάδα

Interreg
Greece-Bulgaria
European Regional Development Fund



ΚΛΑΔΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ - ΦΟΡΕΙΣ

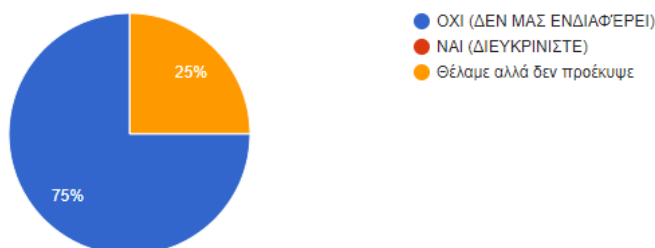
ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

1. Επωνυμία φορέα

Η έρευνα διεξήχθη σε τέσσερις (4) φορείς που δραστηριοποιούνται στην Π.Ε Θεσσαλονίκης, στο Δήμο Θεσσαλονίκης.

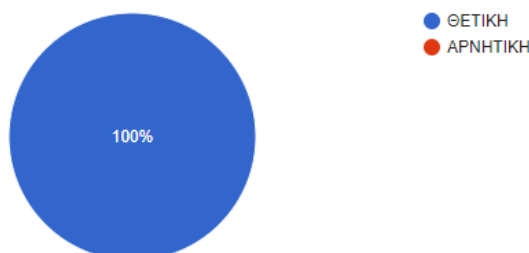
2. Συμμετείχατε τα τελευταία 5 (πέντε) έτη στον αναπτυξιακό σχεδιασμό του τουριστικού τομέα της περιοχής σας (π.χ ΠΕΠ, LEADER);

Από τους τέσσερις συμμετέχοντες στην έρευνα φορείς, ο ένας μόνο δήλωσε ότι θα ήθελε να συμμετέχει στον αναπτυξιακό σχεδιασμό του τουριστικού τομέα της περιοχής (αλλά δεν προέκυψε), ενώ οι υπόλοιποι τρεις απάντησαν ότι δε συμμετείχαν (και δεν ενδιαφέρονταν).



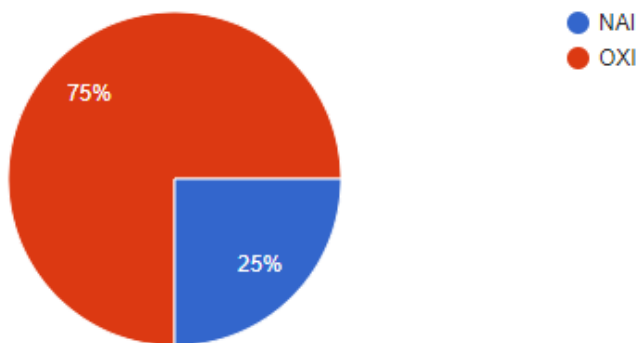
3. Τι εικόνα έχετε για την κοινωνική επιχειρηματικότητα;

Όλοι οι φορείς απάντησαν ότι έχουν θετική εικόνα για την κοινωνική επιχειρηματικότητα.



4. Έχετε συνεργαστεί με επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας;

Ένας μόνο φορέας στο σύνολο των τεσσάρων απάντησε πως έχει συνεργαστεί με επιχειρήσεις Κοινωνικής Οικονομίας.



5. **Αν ναι, σε ποιο τομέα;**

Ο φορέας που απάντησε θετικά ως προς τη συνεργασία του με επιχειρήσεις της Κοινωνικής Οικονομίας, ανέφερε ότι έχει συνεργαστεί στο πλαίσιο της παρουσίας τους και της συμμετοχής τους (των κοινωνικών επιχειρήσεων) ως εκθέτες σε εκθέσεις που διοργανώνει.

6. **Σημειώστε με σειρά σπουδαιότητας τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο τουριστικός τομέας στην περιοχή δραστηριοποίησής σας:**

Στο συγκεκριμένο ερώτημα, υπήρχε η δυνατότητα να δοθούν πάνω από μία απαντήσεις σε σχέση με τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο τουριστικός κλάδος στην περιοχή δραστηριοποίησης των ερωτηθέντων. Οι απαντήσεις διαμορφώθηκαν ως εξής:

Ως **πάρα πολύ σημαντικά προβλήματα** κατά σειρά σπουδαιότητας αναδείχθηκαν:

- Η φορολογία
- Η γραφειοκρατία
- Η μειωμένη τραπεζική χρηματοδότηση

Ως **λιγότερο σημαντικά προβλήματα** κατά σειρά σπουδαιότητας αναδείχθηκαν :

- Το εργατικό δυναμικό

- Ο εξοπλισμός
- Ο ανταγωνισμός

7. Ιεραρχήστε από το 1 έως 5, τις παρακάτω ευκαιρίες και απειλές, σχετικά με τον τουριστικό τομέα στην περιοχή δραστηριοποίησής σας: 1 = Καθόλου σημαντική 2 = Λίγο σημαντική 3 = Σημαντική 4 = Πολύ σημαντική 5 = Πάρα πολύ σημαντική.

Οι απαντήσεις στο συγκεκριμένο ερώτημα διαμορφώθηκαν ως εξής:

- Ως πάρα πολύ σημαντικές ευκαιρίες υποστηρίζουν ότι είναι: οι διάσημοι αρχαιολογικοί και πολιτιστικοί πόροι της περιοχής και το γεγονός ότι η Θεσσαλονίκη είναι μεγάλο πληθυσμιακό κέντρο.
- Πολύ σημαντικές ευκαιρίες χαρακτηρίζουν την κεντροβαρική θέση της ΠΚΜ και τη φήμη της ως προορισμό.
- Ως σημαντική ευκαιρία υποστηρίζουν ότι αποτελεί η διαχρονική αύξηση του τουριστικού ρεύματος.

8. Ιεραρχήστε από το 1 έως 5, τις παρακάτω ευκαιρίες και απειλές, σχετικά με τον τουριστικό τομέα στην περιοχή δραστηριοποίησής σας: 1 = Καθόλου σημαντική 2 = Λίγο σημαντική 3 = Σημαντική 4 = Πολύ σημαντική 5 = Πάρα πολύ σημαντική.

Οι απαντήσεις στο συγκεκριμένο ερώτημα διαμορφώθηκαν ως εξής:

- Ως πάρα πολύ σημαντική απειλή υποστηρίζουν ότι είναι η συνεχιζόμενη οικονομική ύφεση.
- Ως πολύ σημαντικές απειλές θεωρούν ότι είναι η υποβάθμιση των τουριστικών υπηρεσιών καθώς και η έλλειψη συντονισμού, συνεργειών και συναντίληψης.
- Σημαντική απειλή χαρακτηρίζουν τους κοντινούς ανταγωνιστικούς προορισμούς.
- Λίγο σημαντική απειλή το ευαίσθητο και ευάλωτο προϊόν.

9. Αναφέρετε προοπτικές εξέλιξης του τουριστικού κλάδου στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας.

Από τους τέσσερις φορείς του τουρισμού, ένας απάντησε ότι οι προοπτικές εξέλιξης του κλάδου στην ΠΚΜ είναι στάσιμες, τρεις δεν απάντησαν καθόλου, ενώ ένας από αυτούς σχολίασε το εξής:

«Οι προοπτικές εξέλιξης του τουριστικού κλάδου στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας είναι θετικές, καθώς η περιοχή διαθέτει ένα μείγμα αξιόλογων τουριστικών πόρων και υποδομών. Η περιοχή είναι πολύ ελκυστική στην τουριστική αγορά των Βαλκανίων προσελκύοντας χιλιάδες επισκέπτες από τις χώρες της Βαλκανικής. Επιπλέον οι τοπικοί φορείς (δήμος, περιφέρεια, επιμελητήρια, έκθεση κλπ.), κάνουν προσπάθειες προώθησης του τουρισμού σε νέες τουριστικές αγορές, όπως είναι το Ισραήλ, η Τουρκία, η Κίνα κλπ.. Βέβαια θα πρέπει να σημειωθεί ότι η περιοχή υστερεί σε μεταφορικές εξυπηρετήσεις (απευθείας σύνδεση με περιορισμένους προορισμούς), καθώς και σε συγκοινωνιακές εξυπηρετήσεις εντός της πόλης της Θεσσαλονίκης, αλλά και της σύνδεσης της πόλης με το αεροδρόμιο.»

ΚΛΑΔΟΣ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΗΣ - ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

1. Είδος επιχείρησης.

Από το σύνολο των πενήντα επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην έρευνα, το 47,2 % ανήκει στην κατηγορία της παραγωγής- συσκευασίας προϊόντων, το 25% στην κατηγορία του χονδρικού εμπορίου προϊόντων διατροφής, το 19,4 % στην κατηγορία της βιοτεχνίας τροφίμων και ποτών, ενώ μικρότερα ποσοστά επιχειρήσεων αφορούν στις υπηρεσίες γαστρονομίας και αγροδιατροφής (5,6%) και στα καταστήματα ειδών διατροφής (2,8%) κ.α.



2. Ποια είναι η νομική μορφή της επιχείρησης;

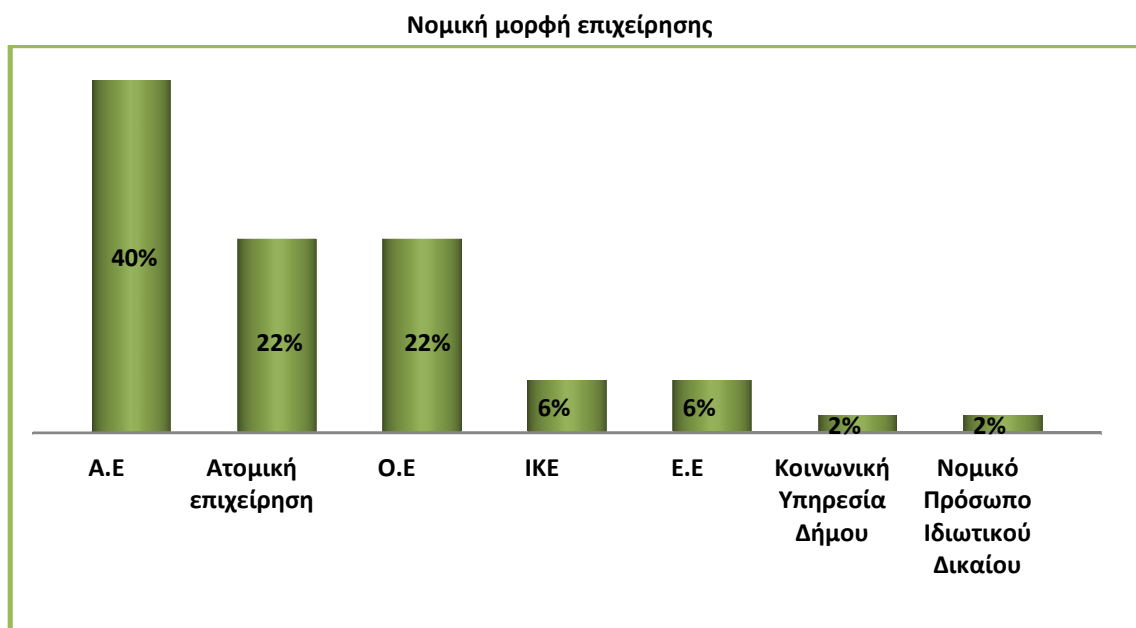
Αναφορικά με τη μορφή της επιχείρησης στην οποία ανήκουν, οι συμμετέχουσες στην έρευνα επιχειρήσεις της αγροδιατροφής, απάντησαν ως εξής:



- **Ανώνυμη εταιρεία** – 20 επιχειρήσεις (40%)
- **Ατομική επιχείρηση**- 11 επιχειρήσεις (22%)
- **Ομόρρυθμη εταιρεία** – 11 επιχειρήσεις (22%)
- **Ετερόρρυθμη εταιρεία** – 3 επιχειρήσεις (6%)
- **Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία** – 3 επιχειρήσεις (6%)
- **Κοινωνική Υπηρεσία Δήμου** – 1 επιχείρηση (2%)

- **Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου** – 1 επιχείρηση (2%)

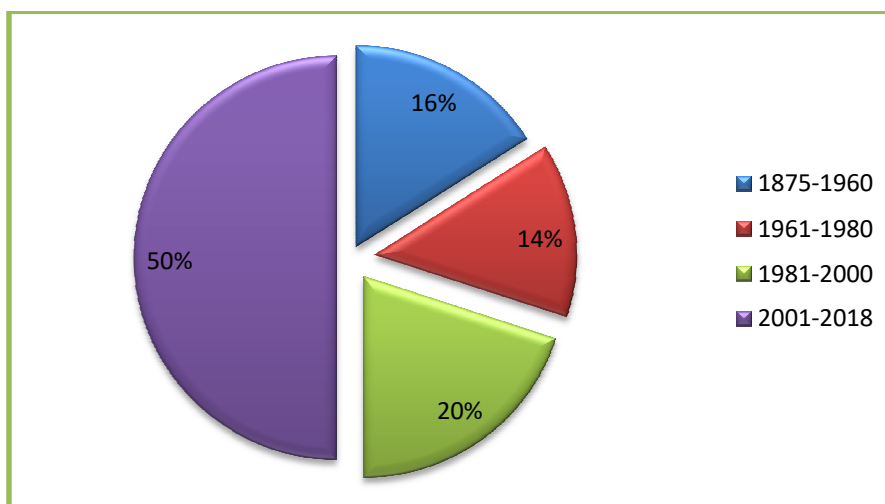
Συμπερασματικά, οι περισσότερες από τις επιχειρήσεις του δείγματος, έχουν τη νομική μορφή της Ανώνυμης Εταιρείας ενώ έπονται οι Ατομικές επιχειρήσεις και οι Ομόρρυθμες εταιρείες.



3. Από πότε λειτουργεί η επιχείρησή σας;

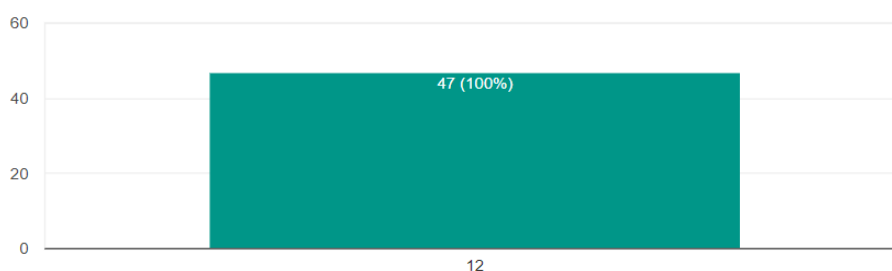
Αναφορικά με το έτος λειτουργίας των επιχειρήσεων, παρατηρήθηκε μεγάλο εύρος στις απαντήσεις, αφού η παλαιότερη επιχείρηση του δείγματος ξεκίνησε να λειτουργεί το 1875, ενώ η τελευταία το 2016. Το 50% των επιχειρήσεων που έλαβαν μέρος στην έρευνα, ξεκίνησαν τη λειτουργία τους κατά την διάρκεια των ετών 2000-σήμερα, ενώ το μικρότερο ποσοστό (14%) συγκεντρώνεται κατά τα έτη 1961-1980.

Έτος εκκίνησης λειτουργίας επιχειρήσεων



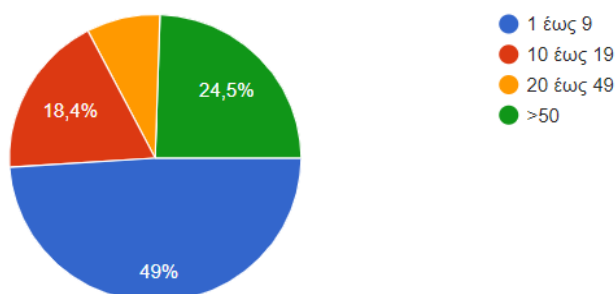
4. Πόσους μήνες το χρόνο λειτουργεί η επιχείρησή σας (απάντηση σε μήνες);

Στο σύνολό τους, οι 47 από τις 50 επιχειρήσεις απάντησαν στο συγκεκριμένο ερώτημα, δηλώνοντας πως λειτουργούν καθόλη τη διάρκεια του έτους δηλαδή, 12 μήνες. Αποδεικνύεται έτσι η ζήτηση που υπάρχει για τις αγροδιατροφικές επιχειρήσεις στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Θεσσαλονίκης και Θέρμης, στις οποίες πραγματοποιήθηκε η έρευνα.



5. Πόσα άτομα απασχολεί η επιχείρησή σας;

Η πλειοψηφία των επιχειρήσεων (24) από τις 49 που απάντησαν στο σύνολο, ήτοι το 49% απασχολεί από 1-9 άτομα, δώδεκα επιχειρήσεις (24,5%) απασχολούν πάνω από 50 άτομα, εννέα (18,4%) από 20 έως 49 εργαζομένους, ενώ τέσσερις (8,2%) από 20 έως 49 άτομα. Συμπερασματικά, το σύνολο των επιχειρήσεων του δείγματος ανήκουν στην κατηγορία⁶ της πολύ μικρής, κρίνοντας εν προκειμένω αποκλειστικά βάσει του αριθμού των εργαζομένων.



- Ποσοστό πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης:

Από τις πενήντα συνολικά επιχειρήσεις, οι 45 έδωσαν απάντηση στο συγκεκριμένο ερώτημα, ενώ οι υπόλοιπες δεν απάντησαν.

Κατηγοριοποιώντας τις απαντήσεις εξάγονται τα κάτωθι συμπεράσματα:

Ποσοστό πτυχιούχων	Ποσοστό απαντήσεων
0%- 20%	11,2%
21%- 49%	15,5%
50%-69%	35,5%
70%-89%	15,5%
90%-100%	22,3%

- Το **11,2%** των ερωτηθέντων επιχειρήσεων απασχολούν στο σύνολο του προσωπικού, αποφοίτους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε ποσοστό από 0-20%.

⁶ Βάσει του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ.70/2001 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 12.1.2001 (ΕΛ 2001 L 10/33).

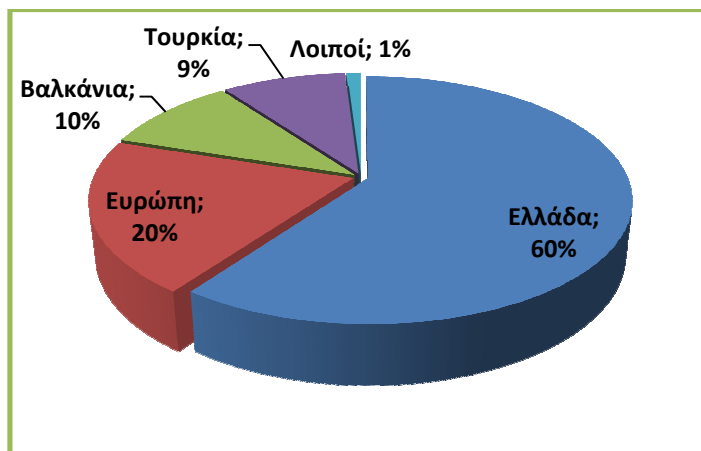
- Το **15,5%** των ερωτηθέντων επιχειρήσεων απασχολούν στο σύνολο του προσωπικού, αποφοίτους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε ποσοστό από 21%-49%.
- Το **35,5%** των ερωτηθέντων επιχειρήσεων απασχολούν στο σύνολο του προσωπικού, αποφοίτους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε ποσοστό από 50%-69%.
- Το **15,5%** των ερωτηθέντων επιχειρήσεων απασχολούν στο σύνολο του προσωπικού, αποφοίτους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε ποσοστό από 70%-89%.
- Το **22,3%** των ερωτηθέντων επιχειρήσεων απασχολούν στο σύνολο του προσωπικού, απόφοιτους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε ποσοστό από 90%-100%.

Βάσει των παραπάνω, συμπεραίνουμε πως στις επιχειρήσεις που συμμετείχαν στην εν λόγω έρευνα, συγκεντρώνεται σημαντικό ποσοστό (άνω του 50%), εργαζόμενων που έχουν αποφοιτήσει από εκπαιδευτικά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

6. Προφίλ πελατών

- Εθνικότητα:

Αναφορικά με την εθνικότητα των πελατών που δέχονται οι επιχειρήσεις -υπήρχε η δυνατότητα για επιλογή για παραπάνω από μια απαντήσεις, που διαμορφώθηκαν ως εξής:

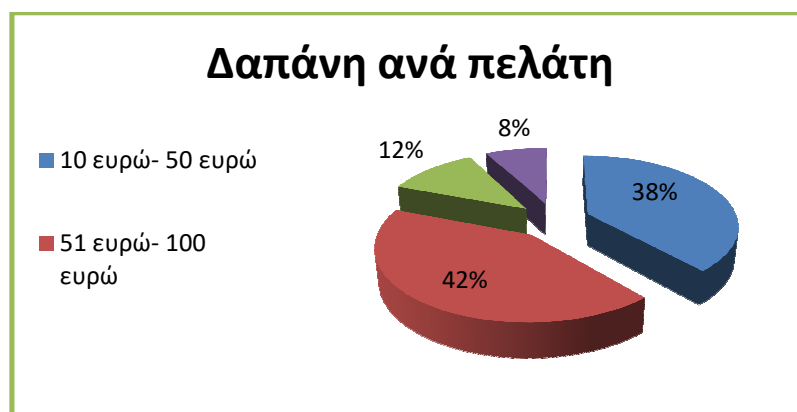


Συμπεραίνουμε πως το μεγαλύτερο ποσοστό ανήκει στους Έλληνες πελάτες, ενώ έπονται οι Ευρωπαίοι, Βαλκάνιοι, Τούρκοι και λοιποί.

- Μέση κατά κεφαλήν δαπάνη

Στο ερώτημα αυτό που αφορά στη μέση κατά κεφαλήν δαπάνη, συγκεντρώθηκε μικρό ποσοστό απαντήσεων, καθώς μόλις 26 επιχειρήσεις δέχθηκαν να δώσουν απάντηση. Το γεγονός αυτό, πιθανόν να οφείλεται στο ότι οι επιχειρηματίες θεωρούν τη μέση κατά κεφαλήν δαπάνη ως μία πληροφορία που αποκαλύπτει στοιχεία κέρδους της επιχείρησής και για αυτό, δεν επιθυμούν να απαντήσουν.

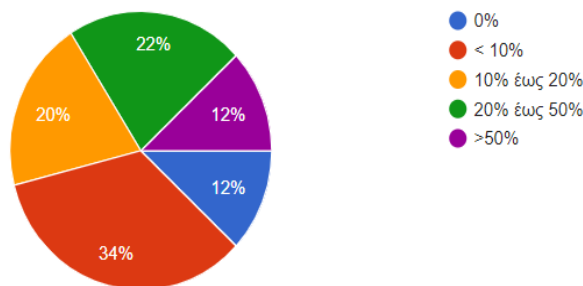
Το εύρος των απαντήσεων είναι μεγάλο, αφού κυμάνθηκε από 10 ευρώ – που είναι η κατώτατη τιμή- έως και τα 2.000- 8.000 ευρώ (ετησίως) που αποτελεί την ανώτατη τιμή. Ο μέσος όρος κατά κεφαλή δαπάνη ανά πελάτη, αποτυπώνεται ως εξής:



Συμπερασματικά, το μεγαλύτερο ποσοστό 80% αναφορικά με την δαπάνη ανά πελάτη, ανέρχεται περίπου στα 100 ευρώ κατά μέσο όρο.

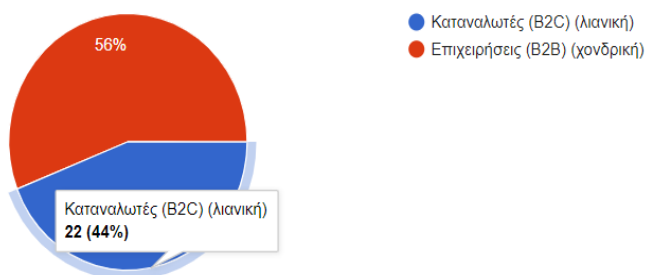
- **Ποιό το ποσοστό εξαγωγών και υπηρεσιών της επιχείρησής σας;**

Λαμβάνοντας υπόψη τις 50 απαντήσεις που δόθηκαν στο παραπάνω ερώτημα, γίνεται αντιληπτό πως το 88% των επιχειρήσεων εξάγει. Από το σύνολο των πενήντα επιχειρήσεων, το 76% εξάγει έως το μισό του κύκλου εργασιών τους ενώ, το υπόλοιπο 12% εξάγει πάνω από το 50%. Κατά συνέπεια, ο αγροδιατροφικός κλάδος της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, εμφανίζει εξαγωγικό προσανατολισμό σε μικρό ή μεγάλο βαθμό.



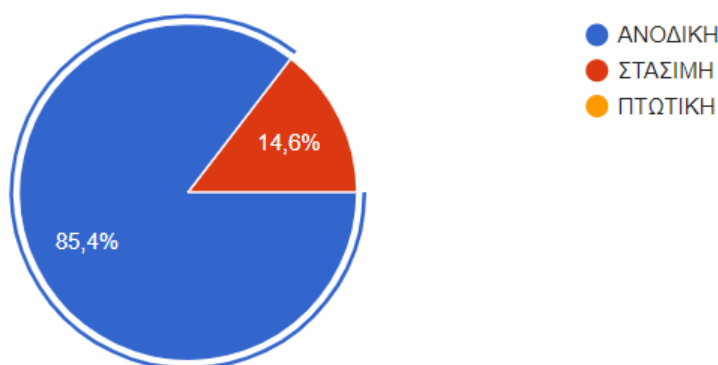
- **Απευθείας πώληση**

Αναφορικά με το ερώτημα σχετικά με την πώληση απευθείας σε καταναλωτές (B2C) ή σε επιχειρήσεις (B2B), οι 28 από τις 50 επιχειρήσεις, απάντησαν πως η πώληση γίνεται απευθείας σε επιχειρήσεις ενώ οι 22 δήλωσαν ότι η πώληση γίνεται απευθείας στους καταναλωτές.



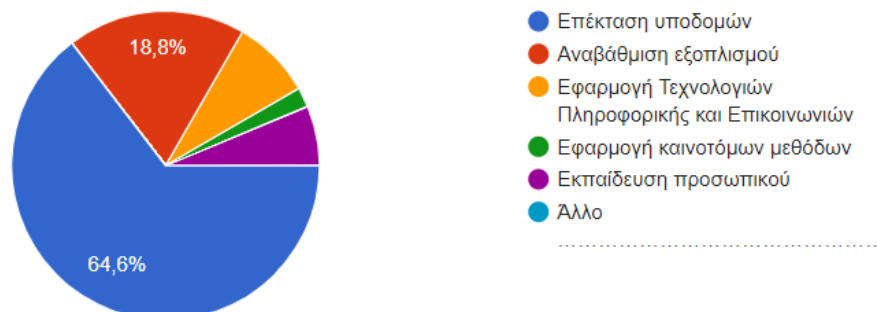
επιχείρησής σας τα τελευταία πέντε (5) χρόνια:

Στο συγκεκριμένο ερώτημα, δόθηκαν 48 απαντήσεις, εκ των οποίων οι 42 επιχειρήσεις που αντιστοιχούν στο 85,4%, δήλωσαν πως η πορεία της επιχείρησής τους τα τελευταία πέντε χρόνια είναι ανοδική. Ωστόσο ακόμη πιο αισιόδοξο και ελπιδοφόρο για τις εν λόγω επιχειρήσεις του αγροδιατροφικού τομέα, είναι το γεγονός πως καμία από τις προαναφερθείσες δεν χαρακτήρισε πτωτική την πορεία της.



8. Τα τελευταία χρόνια έχετε κάνει αλλαγές στην επιχείρησή σας:

Από τις 48 επιχειρήσεις που απάντησαν στο συγκεκριμένο ερώτημα, έχουν όλες πραγματοποιήσει αλλαγές τα τελευταία πέντε χρόνια. Οι αλλαγές αυτές, ήταν για την πλειοψηφία των επιχειρήσεων πάνω από μία.



Οι απαντήσεις που δόθηκαν διαμορφώνονται ως εξής:

- ✔ Επέκταση υποδομών: 31 επιχειρήσεις
- ✔ Αναβάθμιση εξοπλισμού: 9 επιχειρήσεις
- ✔ Εφαρμογή ΤΠΕ: 4 επιχειρήσεις
- ✔ Εκπαίδευση προσωπικού: 3 επιχειρήσεις
- ✔ Εφαρμογή καινοτομικών μεθόδων: 1 επιχείρηση
- ✔ Άλλο: δε δόθηκε καμία απάντηση

9. Τοποθετήστε κατά σειρά σπουδαιότητας, τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η επιχείρησή σας (μπορείτε να επιλέξετε πάνω από μία απάντηση):

Στο συγκεκριμένο ερώτημα, υπήρχε η δυνατότητα να δοθούν πάνω από μία απαντήσεις, σε σχέση με τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις του αγροδιατροφικού κλάδου στην ΠΚΜ.

Ως **πάρα πολύ σημαντικά προβλήματα** κατά σειρά σπουδαιότητας, αναδείχθηκαν:

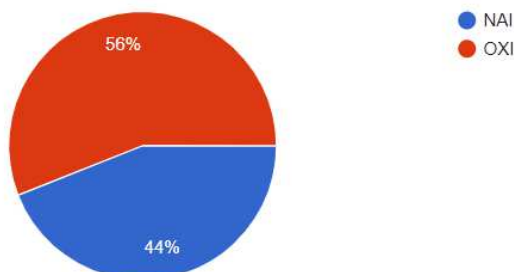
- Η φορολογία
- Η γραφειοκρατία
- Η ρευστότητα
- Ο ανταγωνισμός.

Ως **λιγότερα σημαντικά από την άλλη**, κατά σειρά σπουδαιότητας αναδείχθηκαν:

- Ο εξοπλισμός
- Η μειωμένη πελατεία
- Η προβολή
- Η στελέχωση ανθρώπινου δυναμικού.

10. Συνεργάζεστε με άλλη επιχείρηση του αγροδιατροφικού ή άλλου κλάδου;

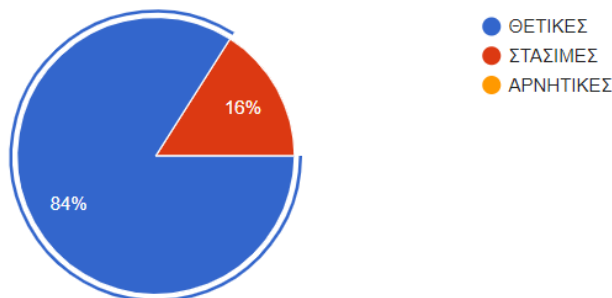
Το 44% των ερωτηθέντων απάντησε ότι υπάρχει συνεργασία μεταξύ της επιχείρησής τους και άλλων επιχειρήσεων.



Από αυτές, οι 10 απάντησαν στο υποερώτημα σχετικά με το είδος της επιχείρησης με την οποία συνεργάζονται και τον που λόγο πραγματοποιεί τη συνεργασία. Οι απαντήσεις που δόθηκαν αφορούν θέματα προμήθειας πρώτων υλών και συσκευασίας, εμπορίας και διάθεσης, εκπαίδευσης, προβολής καθώς και μεταφοράς τεχνογνωσίας.

11. Αναφέρετε προοπτικές εξέλιξης του κλάδου σας.

Όσον αφορά στις προοπτικές εξέλιξης του κλάδου, το 84% του συνόλου των ερωτηθέντων απάντησε ότι τις βρίσκει θετικές, το 16% στάσιμες, ενώ καμία από τις επιχειρήσεις δεν βρίσκει αρνητικές τις προοπτικές στον αγροδιατροφικό κλάδο, γεγονός άκρως θετικό και ενθαρρυντικό, που ενισχύει την άποψη για βάσιμες προοπτικές εξέλιξης του εν λόγω τομέα.



12. Αναφέρετε σχόλια/ παρατηρήσεις/ επισημάνσεις:

Στην τελευταία ερώτηση δόθηκαν μόνο 2 απαντήσεις που αφορούν στην απουσία οργανωμένης και αποτελεσματικής κρατικής πρωτοβουλίας σχετικά με τις εξαγωγές και στην κωλυσιεργία από τον κρατικό μηχανισμό αναφορικά με τη διαδικασία προώθησης των ελληνικών προϊόντων στο εξωτερικό.

ΚΛΑΔΟΣ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΗΣ - ΦΟΡΕΙΣ

Στη συγκεκριμένη έρευνα και καθότι το δείγμα των φορέων είναι μικρό, με μόλις 6 συμμετέχοντες φορείς, θεωρήθηκε προτιμότερο τα αποτελέσματα να παρουσιαστούν με τρόπο συνεκτικό, παραλείποντας σε ορισμένες περιπτώσεις τις ποσοστιαίες αναφορές.

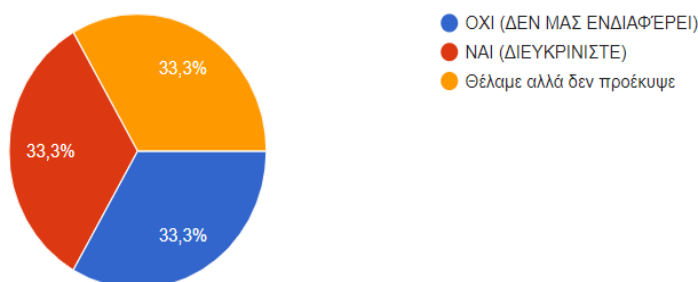
ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

1. Επωνυμία Φορέα

Η έρευνα διεξήχθη σε έξι (6) Φορείς που βρίσκονται στην ευρύτερη περιοχή της Περιφερειακής Ενότητας Θεσσαλονίκης και κυρίως στους Δήμους Θεσσαλονίκης και Θέρμης.

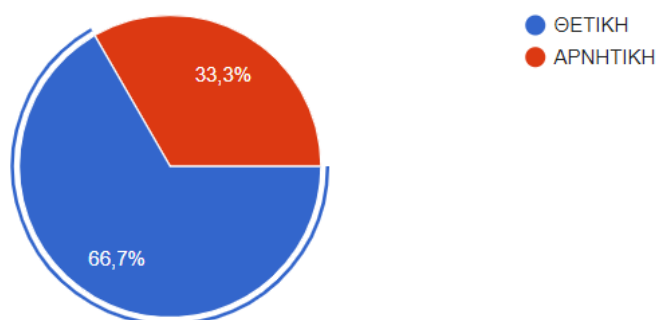
2. Συμμετείχατε τα τελευταία 5 (πέντε) έτη στον αναπτυξιακό σχεδιασμό του αγροδιατροφικού τομέα της περιοχής σας (π.χ. ΠΕΠ, LEADER);

Η συμμετοχή στον αναπτυξιακό σχεδιασμό του αγροδιατροφικού τομέα κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο, υπήρξε μειωμένη (33%) και περιορίστηκε στην εμπλοκή αναφορικά με τον αναπτυξιακό σχεδιασμό του προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2007- 2013 & 2014-2020.



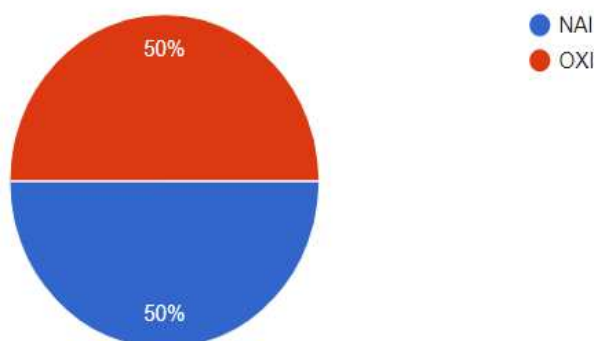
3. Τι εικόνα έχετε για την κοινωνική επιχειρηματικότητα;

Βάσει των απαντήσεων που δόθηκαν, η άποψη που διατηρεί η πλειοψηφία των ερωτηθέντων φορέων σχετικά με την κοινωνική επιχειρηματικότητα είναι θετική σε ποσοστό 66,7%. Το γεγονός αυτό ενθαρρύνει και επιβεβαιώνει την τάση της αγοράς αλλά και των καταναλωτών, προς την βιώσιμη ανάπτυξη που στηρίζεται στο τρίπτυχο, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ-ΚΟΙΝΩΝΙΑ- ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.



4. Έχετε συνεργαστεί με επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας;

Στο σύνολο των 6 ερωτηθέντων φορέων, δόθηκαν ισόποσες απαντήσεις, με το 50% να απαντά θετικά και το υπόλοιπο 50% να απαντά αρνητικά. Βάσει αυτού, δεν είναι ενθαρρυντικό το γεγονός πως δεν υπάρχει (όπως λογικά θα έπρεπε) συνεργασία με επιχειρήσεις του κλάδου Κ.Α.Λ.Ο (Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας).



- **Αν ναι, σε ποιο τομέα;**

Οι φορείς (3) που απάντησαν θετικά ως προς τη συνεργασίας τους με επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας, διευκρίνισαν τον τομέα στον οποίο συμμετείχαν:

- Αγροδιατροφικό τομέα
- Τομέας τροφίμων
- Αγροτικός Συνεταιρισμός

5. Σημειώστε με σειρά σπουδαιότητας τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο αγροδιατροφικός τομέας στην περιοχή δραστηριοποίησής σας:

Στο συγκεκριμένο ερώτημα, υπήρχε η δυνατότητα να δοθούν πάνω από μία απαντήσεις, σε σχέση με τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο αγροδιατροφικός τομέας στην περιοχή δραστηριοποίησής των ερωτηθέντων. Οι απαντήσεις διαμορφώθηκαν ως εξής:

Ως **πάρα πολύ σημαντικά προβλήματα** κατά σειρά σπουδαιότητας, αναδείχθηκαν:

- Η φορολογία
- Η μειωμένη τραπεζική χρηματοδότηση
- Η γραφειοκρατία
- Το εργατικό δυναμικό.

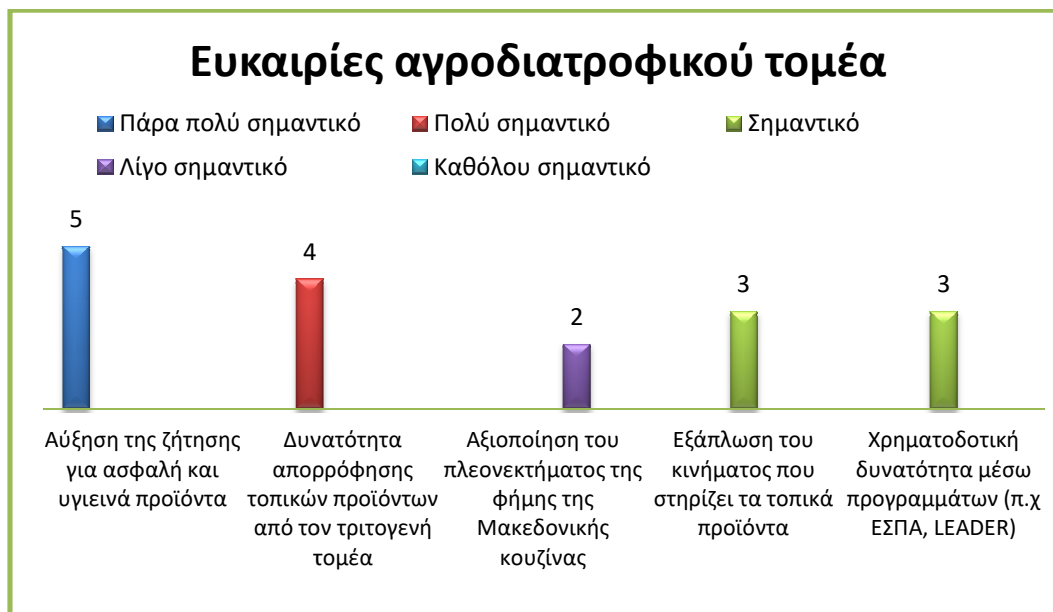
Ως **λιγότερα σημαντικά από την άλλη**, κατά σειρά σπουδαιότητας αναδείχθηκαν:

- Ο εξοπλισμός/ μηχανήματα
- Οι χαμηλές τιμές διάθεσης
- Ο ανταγωνισμός
- Η συλλογικότητα/ συνεργασία.

6. Ιεραρχήστε από το 1 έως 5, τις παρακάτω ευκαιρίες, σχετικά με τον αγροδιατροφικό τομέα στην περιοχή δραστηριοποίησής σας: 1 = Καθόλου

σημαντική 2 = Λίγο σημαντική 3 = Σημαντική 4 = Πολύ σημαντική 5 = Πάρα πολύ σημαντική

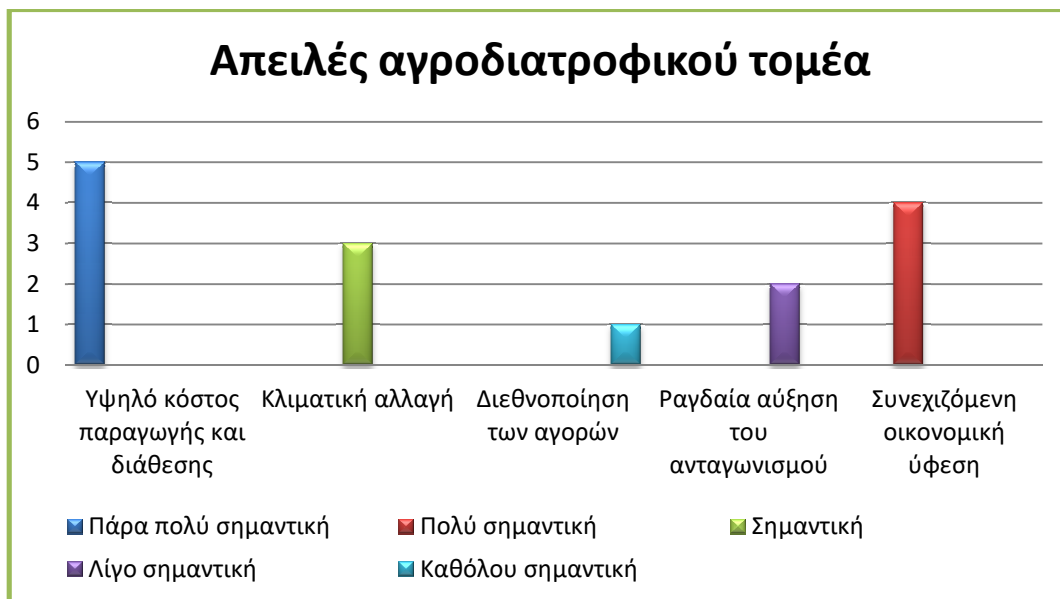
Οι απαντήσεις στο συγκεκριμένο ερώτημα, διαμορφώθηκαν ως εξής:



7.

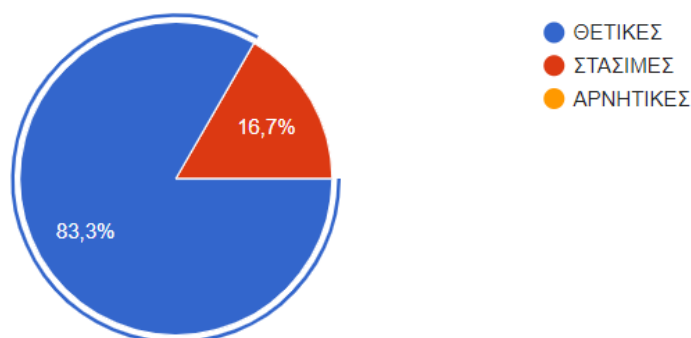
8. **Ιεραρχήστε από το 1 έως 5, τις παρακάτω απειλές, σχετικά με τον αγροδιατροφικό τομέα στην περιοχή δραστηριοποίησής σας: 1 = Καθόλου σημαντική 2 = Λίγο σημαντική 3 = Σημαντική 4 = Πολύ σημαντική 5 = Πάρα πολύ σημαντική**

Οι απαντήσεις στο συγκεκριμένο ερώτημα, διαμορφώθηκαν ως εξής:



9. Αναφέρετε προοπτικές εξέλιξης του αγροδιατροφικού κλάδου στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας:

Στο ερώτημα αυτό, 5 στους 6 φορείς απάντησαν πως οι προοπτικές εξέλιξης του αγροδιατροφικού κλάδου στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας είναι θετικές, μόλις ένας απάντησε πως οι προοπτικές είναι στάσιμες ενώ κανείς δεν θεωρεί τις προοπτικές αρνητικές, στοιχείο ιδιαίτερο σημαντικό και ελπιδοφόρο.



Παράρτημα

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

Παρακαλούμε μαρκάρετε με κίτρινο τις απαντήσεις σας, όπου απαιτείται (π.χ. ΝΑΙ / **ΟΧΙ**)

1. Είδος επιχείρησης

- Παραγωγή- συσκευασία τοπικών προϊόντων
- Χονδρικό εμπόριο προϊόντων διατροφής
- Κατάστημα ειδών διατροφής
- Βιοτεχνία τροφίμων/ποτών
- Υπηρεσίες γαστρονομίας/αγροδιατροφής
- Άλλο (διευκρινίστε)

2. Ποια είναι η Νομική Μορφή της επιχείρησής σας;

3. Από πότε λειτουργεί η επιχείρησής σας;

4. Πόσους μήνες τον χρόνο λειτουργεί η επιχείρησή σας; (απάντηση σε μήνες).....

5. Πόσα άτομα απασχολούνται στην επιχείρησή σας;

1 έως 9

10 έως 19

20 έως 49

>50

- Ποσοστό πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης :

6. Προφίλ πελατών:

-Εθνικότητα (απάντηση με ποσοστό):

- Ελλάδα
- Ευρώπη
- Βαλκάνια (συγκεκριμένη περιοχή)
- Τουρκία
- Λοιποί

-Δαπάνη πελάτη, κατά Μ.Ο (συμπληρώστε):

-Ποιό το ποσοστό εξαγωγών και υπηρεσιών της επιχείρησής σας;

- 0
- < 10%
- 10% έως 20%
- 20% έως 50%
- >50%

-Πώληση απευθείας σε (μαρκάρετε και συμπληρώστε με ποσοστό):

- Καταναλωτές (B2C) (λιανική)
- Επιχειρήσεις (B2B) (χονδρική)

7. Η πορεία της επιχείρησής σας τα τελευταία 5 (πέντε) χρόνια, χαρακτηρίζεται ως:

Ανοδική

Στάσιμη

Πτωτική

8. Τα τελευταία 5 (πέντε) χρόνια έχετε κάνει αλλαγές στην επιχείρησή σας (μπορείτε να επιλέξετε πάνω από μία απάντηση):

- Επέκταση υποδομών
- Αναβάθμιση εξοπλισμού
- Εφαρμογή Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών
- Εφαρμογή καινοτόμων μεθόδων
- Εκπαίδευση προσωπικού
- Άλλο

9. Τοποθετήστε κατά σειρά σπουδαιότητας, τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η επιχείρησής σας:

Πιθανά προβλήματα	Καθόλου σημαντικό	Λίγο σημαντικό	Πολύ σημαντικό	Πάρα πολύ σημαντικό
Στελέχωση ανθρώπινου δυναμικού				
Ρευστότητα				
Ελλείψεις εξοπλισμού				
Γραφειοκρατία				
Μειωμένη πελατεία				
Ανταγωνισμός				
Προβολή				
Φορολογία				

10. Συνεργάζεστε με άλλη επιχείρηση του αγροδιατροφικού ή άλλου κλάδου;

ΝΑΙ (σε ποιο τομέα, για ποιο λόγο)

ΟΧΙ

11. Αναφέρετε προοπτικές εξέλιξης του κλάδου σας.

ΘΕΤΙΚΕΣ

ΣΤΑΣΙΜΕΣ

ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ

Αναφέρετε σχόλια/ παρατηρήσεις/ επισημάνσεις:

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

Παρακαλούμε μαρκάρετε με κίτρινο τις απαντήσεις σας, όπου απαιτείται (π.χ. **ΝΑΙ** / **ΟΧΙ**)

1. Είδος επιχείρησης

- Ξενοδοχείο/ κατάλυμα (προσδιορίστε αριθμό κλινών)
- Τουριστικό γραφείο
- Γραφείο ενοικίασης αυτοκινήτων/μοτοποδηλάτων
- Κατάστημα τουριστικών ειδών
- Υπηρεσίες αναψυχής
- Υπηρεσίες θεματικού τουρισμού/ τουρισμού εμπειριών
- Άλλο (διευκρινίστε).....

2. Ποια είναι η Νομική Μορφή της επιχείρησής σας;

3. Από πότε λειτουργεί η επιχείρησής σας;

4. Πόσους μήνες τον χρόνο λειτουργεί η επιχείρησή σας; (απάντηση σε μήνες)

5. Πόσα άτομα απασχολεί η επιχείρησή σας:

- 1-9
- 10-19 - Ποσοστό πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης:.....
- 20-49
- > 50

8. Προφίλ πελατών:

-Εθνικότητα (απάντηση με ποσοστό):

- Ελλάδα
- Ευρώπη
- Βαλκάνια (συγκεκριμένη περιοχή)
- Τουρκία
- Λοιποί

-Χρόνος παραμονής: (εφόσον πρόκειται για κατάλυμα)

- 1-5 ημέρες
- 1 εβδομάδα
- > 1 εβδομάδα

-Μέση κατά κεφαλήν δαπάνη :

9. Η πορεία της επιχείρησής σας τα τελευταία 5 (πέντε) χρόνια:

Ανοδική Στάσιμη Πτωτική

10. Τα τελευταία 5 (πέντε) χρόνια έχετε κάνει αλλαγές στην επιχείρησή σας:

- Επέκταση υποδομών
- Αναβάθμιση εξοπλισμού
- Εφαρμογή Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών
- Εφαρμογή καινοτόμων μεθόδων
- Εκπαίδευση προσωπικού
- Άλλο

11. Τοποθετήστε κατά σειρά σπουδαιότητας, τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η επιχείρησής σας (μπορείτε να επιλέξετε πάνω από μία απάντηση):

Πιθανά προβλήματα	Καθόλου σημαντικό	Λίγο σημαντικό	Πολύ σημαντικό	Πάρα πολύ σημαντικό
Στελέχωση ανθρώπινου δυναμικού				
Ρευστότητα				
Ελλείψεις εξοπλισμού				
Γραφειοκρατία				
Μειωμένη πελατεία				
Ανταγωνισμός				
Προβολή				
Φορολογία				

12. Συνεργάζεστε με άλλη επιχείρηση του τουριστικού ή άλλου κλάδου;

ΝΑΙ (σε ποιο τομέα, για ποιο λόγο)
ΟΧΙ

13. Αναφέρετε προοπτικές εξέλιξης του κλάδου σας.

ΘΕΤΙΚΕΣ ΣΤΑΣΙΜΕΣ ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ

ACT SOCIAL - Δράσεις για την υποστήριξη και την ενίσχυση
της κοινωνικής επιχειρηματικότητας σε τοπικό επίπεδο
Π.3.1.1 - Εκπόνηση έρευνας για τη χαρτογράφηση της υφιστάμενης
κατάστασης στον αγροδιατροφικό και τον τουριστικό τομέα στην Ελλάδα

Interreg
Greece-Bulgaria
European Regional Development Fund



Αναφέρετε σχόλια/ παρατηρήσεις/ επισημάνσεις:

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΦΟΡΕΩΝ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

Παρακαλούμε μαρκάρετε με κίτρινο τις απαντήσεις σας, όπου απαιτείται (π.χ. ΝΑΙ / **ΟΧΙ**)

1. Επωνυμία Φορέα:

2. Συμμετείχατε τα τελευταία 5 (πέντε) έτη στον αναπτυξιακό σχεδιασμό του αγροδιατροφικού τομέα της περιοχής σας (π.χ ΠΕΠ, LEADER);

ΟΧΙ (δεν μας ενδιαφέρει)	ΝΑΙ (διευκρινίστε)	Θέλαμε αλλά δεν προέκυψε
--------------------------	-----------------------------	--------------------------

3. Τι εικόνα έχετε για την κοινωνική επιχειρηματικότητα; ΘΕΤΙΚΗ ΑΡΝΗΤΙΚΗ

4. Έχετε συνεργαστεί με επιχειρήσεις Κοινωνικής Οικονομίας; ΝΑΙ ΟΧΙ

5. Αν ναι, σε ποιο τομέα;

6. Σημειώστε με σειρά σπουδαιότητας τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο αγροδιατροφικός τομέας στην περιοχή δραστηριοποίησής σας:

Πιθανά προβλήματα	Καθόλου σημαντικό	Λίγο σημαντικό	Πολύ σημαντικό	Πάρα πολύ σημαντικό
Εργατικό δυναμικό				
Μειωμένη τραπεζική χρηματοδότηση				
Εξοπλισμός/ μηχανήματα				
Γραφειοκρατία				
Χαμηλές τιμές διάθεσης				
Ανταγωνισμός				
Συλλογικότητα/ συνεργασία				
Φορολογία				

7. Ιεραρχήστε από το 1 έως το 5, τις παρακάτω ευκαιρίες και απειλές, σχετικά με τον αγροδιατροφικό τομέα στην περιοχή δραστηριοποίησής σας:

- 1 = Καθόλου σημαντική
- 2 = Λίγο σημαντική
- 3 = Σημαντική
- 4 = Πολύ σημαντική
- 5 = Πάρα πολύ σημαντική

Ευκαιρίες	Αύξηση της ζήτησης για ασφαλή και υγιεινά προϊόντα	Δυνατότητα απορρόφησης τοπικών προϊόντων από τον τριτογενή τομέα	Αξιοποίηση του πλεονεκτήματος της φήμης της Μακεδονικής κουζίνας	Εξάπλωση του κινήματος που στηρίζει τα τοπικά προϊόντα	Χρηματοδοτική δυνατότητα μέσω προγραμμάτων (π.χ. ΕΣΠΑ, LEADER)
Απειλές	Υψηλό κόστος παραγωγής και διάθεσης	Κλιματική αλλαγή	Διεθνοποίηση των αγορών	Ραγδαία αύξηση του ανταγωνισμού	Συνεχιζόμενη οικονομική ύφεση

8. Αναφέρετε προοπτικές εξέλιξης του αγροδιατροφικού κλάδου στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας:

ΘΕΤΙΚΕΣ

ΣΤΑΣΙΜΕΣ

ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΦΟΡΕΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

Παρακαλούμε μαρκάρετε με κίτρινο τις απαντήσεις σας, όπου απαιτείται (π.χ. ΝΑΙ / **ΟΧΙ**).

1. Επωνυμία Φορέα:

2. Συμμετείχατε τα τελευταία 5 (πέντε) έτη στον αναπτυξιακό σχεδιασμό του τουριστικού τομέα της περιοχής σας (π.χ. ΠΕΠ, LEADER);

ΟΧΙ (δεν μας ενδιαφέρει)	ΝΑΙ (διευκρινίστε)	Θέλαμε αλλά δεν προέκυψε
--------------------------	-----------------------------	--------------------------

3. Τι εικόνα έχετε για την κοινωνική επιχειρηματικότητα; ΘΕΤΙΚΗ ΑΡΝΗΤΙΚΗ

4. Έχετε συνεργαστεί με επιχειρήσεις Κοινωνικής Οικονομίας; ΝΑΙ ΟΧΙ

5. Αν ναι, σε ποιο τομέα;

6. Σημειώστε με σειρά σπουδαιότητας τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο τουριστικός τομέας στην περιοχή δραστηριοποίησής σας:

Πιθανά προβλήματα	Καθόλου σημαντικό	Λίγο σημαντικό	Πολύ σημαντικό	Πάρα πολύ σημαντικό
Εργατικό δυναμικό				
Μειωμένη τραπεζική χρηματοδότηση				
Εξοπλισμός/ μηχανήματα				
Γραφειοκρατία				
Χαμηλές τιμές διάθεσης				
Ανταγωνισμός				
Συλλογικότητα/ συνεργασία				
Φορολογία				

7. Ιεραρχήστε από το 1 έως 5, τις παρακάτω ευκαιρίες και απειλές, σχετικά με τον τουριστικό τομέα στην περιοχή δραστηριοποίησής σας:

- 1 = Καθόλου σημαντική
- 2 = Λίγο σημαντική
- 3 = Σημαντική
- 4 = Πολύ σημαντική
- 5 = Πάρα πολύ σημαντική

Ευκαιρίες	Διαχρονική αύξηση του τουριστικού ρεύματος	Κεντροβαρική θέση της Π.Κ.Μ	Φημισμένος τουριστικός προορισμός	Θεσσαλονίκη-μεγάλο πληθυσμιακό κέντρο	Διάσημοι αρχαιολογικοί και πολιτιστικοί πόροι
Απειλές	Ευαίσθητο και ευάλωτο προϊόν	Ανταγωνιστικοί προορισμοί σε κοντινή απόσταση	Υποβάθμιση τουριστικών υπηρεσιών	Έλλειψη συντονισμού, συνεργειών, συναντίληψης	Συνεχιζόμενη οικονομική ύφεση

8. Αναφέρετε προοπτικές εξέλιξης του τουριστικού κλάδου στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας:

ΘΕΤΙΚΕΣ

ΣΤΑΣΙΜΕΣ

ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ